श्रीराम

सा॰ स्व
६

घार्विहसे वं वूर्ष्पते पपुरूपते वरगति मन्ह्रातापेपाफूत्नीनिष्वतो
रौगरुप धय्य सपुउप धस्सृधा तो पहिः सत्ति पूर्वस्यसरीगाप
मौभवति नतिगात्रविन्हेपे नरीन सेते नरी सताम। स्वन
रीन्सतेवतुव तिनि वरीदसते वतीसुचितम पहस्लुउ
धपुवंतु नसपतस्वहांपाहि: पूर्वसभीस्रागामौभवतिपनीव
घते स्माउ ध्यम सु म्र घ:। वतने सनीस्त्रापते हनीधव
तिवनीवच्पते त्रसतीरि:। स्वमारानासारि श्रा हेशोधवति
यहि: सातिप ष्याहिवंधि नमं पूर्वस्य हसादि: शेष:।=

६०

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीगणेश।
श्रीरामोविजयते।
वं. रू.

सपाठार्थम् ४

समाप्त

२२ नादि प्रवाचेषु ॥ नंकारतः लोकान् सूषणा सिद्धिः । यथा मातृकादेः ॥ १ ॥
श्रीरामः ॥ इति श्रीरामाचार्यविरचिता सिद्धान्तचन्द्रिकायां कृदन्तप्रकरणं
समाप्तः ॥ ॥ जेष्ठमासे शुक्लपक्षे पंचम्यां बुधवासरे संवत् १८७४ ॥
इदं पुस्तकं रामधनरामस्य इदं पुस्तकं लिखितं श्रीरामोविजयतेतरां राम राम

श्रीगणेशाय नमः
श्रीरामो विजयते

त्वा काधकम्। गतः। स्वांगेतस्प्रत्यये कृभ्वोः। मखस्त कृत्य गतः। मुखतः कृत्वा। मुख
तः कारम्। मुखतो भूय गतः। मुखतो भूत्वा। मुखतो भावम्। नाधार्थप्रत्य
यान्ते च्व्यर्थे। कृभ्वोः णमुलामौ। अ नानाकृत्य। नानाकृत्वा। ना
नाकारम्। विनाकृत्य। विनाकारम्। नानाभूय। नानाभूत्वा।
नानाभावम्। द्विधाकृत्य। अनेकं द्रव्यमेकं भूत्वा एकधाभूय। एक
धाभूत्वा। एकधाभावम्। एकधाकृत्य। एकधाकारम्। प्रत्ययग्रहणात्किं
हिरुक् कृत्वा। पृथग्भूत्वा। तूष्णीं शब्दे भुवः णमुलामौ। तूष्णीं भूत्वा। तूष्णीं
भूय गतः। तूष्णीं भावम्। अन्वच्यानुलोम्ये भुवः णमुलामौ। आनुकूल्ये गम्य
मे अन्वग्भूत्वा तिष्ठति। पृष्ठतो भूत्वेत्यर्थः। वर्णात्कारः। अकारः ककारः। १

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

आदेशप्रत्यययोः॥ इण्कवर्गाभ्यां परस्यापदान्तस्यादेशस्यात्॥ प्रत्ययावयवस्य सस्य मु
र्द्धन्यादेशः स्यात्॥ विसर्जनीयस्य सस्यत्तादेश एवं रामेषु॥ एवं कृष्णादयोप्यदन्ताः॥ सर्वा
दीनि सर्वनामानि॥ सर्व· विश्व· उभ· उभय· डतर· डतम· अन्य· अन्यतर· इतर· त्वत्·
त्व· नेम· सम· सिम०॥ पूर्वपरावरदक्षिणोत्तरापराधराणि व्यवस्थायामसंज्ञायाम्॥ स्व
स्वमज्ञातिधनाख्यायाम्॥ अन्तरं बहिर्योगोपसंव्यानयोः॥ त्यद्· तद्· यद्· एतद्· इ
दम· अदस्· एक· द्वि· युष्मद्· अस्मद्· भवतु· किम्· जसः शी· अदन्तात्सर्वनाम्नो
जसः शीस्यात्॥ अनेकाल्त्वात्सर्वादेशः॥ सर्वे॥ सर्वनाम्नः स्मै॥ अतः सर्वना
म्नो ङेः स्मै॥ सर्वस्मै॥ ङसिङ्योः स्मात्स्मिनौ॥ अतः सर्वनाम्न एतयोरेतौ स्तः॥ सर्व
स्मात्· आमि सर्वनाम्नः सुट्॥ अवर्णान्तात्परस्य सर्वनाम्नो विहितस्यामः सुडागमः॥

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

रामेण॥ सुपि च॥ यञादौ सुपि अतोङ्गस्य दीर्घः स्यात्॥ रामाभ्याम्॥ अतो भिस ऐस॥
अकारान्तादङ्गात् परस्य भिस ऐस स्यात्॥ अनेकाल्शित्सर्वस्य॥ रामैः॥ ङेर्यः॥ अ
तोङ्गात् परस्य ङेः यादेशः स्यात्॥ स्थानिवदादेशोऽनल्विधौ॥ आदेशः स्थानिवत् स्यात्॥
न तु स्थान्यलाश्रयविधौ॥ इति स्थानिवत्वात् सुपि चेति दीर्घः॥ रामाय॥ रामाभ्याम्॥
बहुवचने झल्येत्॥ झलादौ बहुवचने सुपि परतः अतोङ्गस्य एकारः स्यात्॥ रा
मेभ्यः॥ सुपि किम्॥ पचध्वम्॥ वावसाने॥ अवसाने झलां चरो वा स्युः॥ रामात्॥ रा
माद्॥ रामाभ्याम्॥ रामेभ्यः॥ रामस्य॥ ओसि च॥ अतोङ्गस्य एकारः स्यात्॥ रामयोः॥
ह्रस्वनद्यापो नुट्॥ ह्रस्वान्तान्नद्यन्तादाबन्ताच्चाङ्गात् परस्यामो नुडागमः॥ नामि आरे स्या
त्॥ नामि॥ नामि परे अजन्ताङ्गस्य दीर्घः स्यात्॥ रामाणाम्॥ रामे॥ रामयोः॥ एत्वे कृते

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

न्वेपि प्रियत्रयाणाम् त्यदादीनाम: एषाम कारोन्तादेशो विभक्तौ । द्विपर्यन्तानामे
वेष्टिः । द्वौ । २ द्वाभ्याम् ३ द्वयोः पाति लोकमिति पपीः सूर्यः । पप्यौ । पप्यः । हे पपीः । प
पीम् । पप्यौ । पपीन् । इत्यादि । एवं वातप्रम्यादयः । बह्व्यः श्रेयस्यो यस्य स बहुश्रे
यसी । यू स्त्र्याख्यौ नदी । ईदूतौ नित्यं स्त्रीलिङ्गौ नदीसंज्ञौ स्तः । प्रथमलिङ्ग
ग्रहणं च । पूर्वं स्त्र्याख्यस्योपसर्जनत्वेपि नदीत्वं वक्तव्यमित्यर्थः । अम्बा
र्थनद्योर्ह्रस्वः । अम्बार्थानां नद्यन्तानां ह्रस्वः स्यात्संबुद्धौ सौ । हे बहुश्रेयसि ।
आण्नद्याः । नद्यन्तात्परेषां ङितामाडागमः स्यात् । आटश्च । आटोऽचि परे वृ
द्धिरेकादेशः स्यात् । बहुश्रेयस्यै । बहुश्रेयस्याः । बहुश्रेयसीनाम् । ङेराम्नद्याम्नी

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीः
॥२५॥

ध्यः नघनाद्यायनान्नी आध्व घञ् राम्स्यात् वल् श्रेयसीपरे शेषं पपीवत् श्री
त्तिलक्ष्मीः शेषं वत् श्रेयसीवत् प्रधीः ध्यैचिन्तने धातुः क्विप् रियङ् वङ् अप्र
त्ययान्तस्य एव तौ विरामिनास्य धातोर्भ्रुवां इत्येतस्य चाङ्कु स्य यङ् उवङौ स्तोऽ
जादौ प्रत्यये परे इति प्राप्ते एरनेकाचोऽसंयोगपूर्वस्य धात्ववयवसंयोग
पूर्वो न भवति यङ् वर्णस्तदन्तो यो धातुस्तदन्तस्यानेकाचोऽङ्गस्य यण् स्यात्॥
अजादौ प्रत्यये परे प्रध्यौ प्रध्यम् प्रध्यः शेषं पपीवत् एवं ग्रामणीः ङौ तु ग्राम
ण्याम् गतिश्च प्रादयः क्रियायोगे गतिसंज्ञास्युः गतिकारकेतरपूर्वपदस्य य
णन्यपद्यते॥ शुद्धधियौ शुद्धधियः न भूसुधियोः एतयोर्यण् न स्यात् अचि सुधी
सुध्युः शेषं प्रधीवत् ग्राम्यकहरिवत् एवं सेनान्यादयः॥ नृज्ञा क्रोष्टु॥ अथ सम्बुद्धे

॥२५॥

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

स्य२क्रोष्टु १

सर्वनामस्थाने क्रोष्टु इत्यप्रयोगः· ऋतो ङि सर्वनामस्थानयोः· ऋतोऽङ्गस्य गुणो
ङौ सर्वनामस्थाने· इति प्राप्ते· ऋदुशनस्पुरुदंसोनेहसाञ्च· ऋदन्तानामुशन
सादीनाञ्चानङ्· स्यादसम्बुद्धौ सौ· यत्ता धायाहीर्घोऽ तृचस्वसृनप्तृनेष्टृत्व
ष्टृक्षत्तृहोतृपोतृप्रशास्तॄणाम्· अप्वादीनामुपधाया दीर्घोऽसम्बुद्धौ सर्वनाम
स्थाने· क्रोष्टा· क्रोष्टारौ· क्रोष्टारः· क्रोष्टारम्· क्रोष्टारौ· क्रोष्टून्· विभाषा तृ
तीयादिष्वचि· अजादि क्रोष्टुर्वा तृज्वत्· क्रोष्ट्रा· क्रोष्ट्रे· ऋत उत्· ऋतो ङसि
ङसोरति उदेकादेशः· रपरः· रात्सस्य· रेफात्संयोगान्तस्य सस्य लोपो नान्य
स्य· रेफस्य विसर्गः· क्रोष्टुः· क्रोष्टोः· नुमचिरतृज्वद्भावेभ्यो नुट् पूर्वविप्रतिषेधेन॥

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीःराम

॥९॥

क्रोष्टु नाम क्रोष्टु रि पक्षे हलादेः चस्तान्मुव वत कुष्टुः कुक्षावित्यादि श्रुति चमुबो
धकेनन हिका पर्वे विशेषः हे श्रुति चमुः श्रुति चमौ अव मः श्रुति चमुनो
म श्रुति चमवाम खलपूः ओसुपि धात्ववयव संयोगपूर्वेन भवति य
ढुवरासूनइनो यो धातु स्तस्य नास्यानेकाचोऽ स्यपरास्याद चिसुपि खल
प्वौ खलप्वः एवंसूत्याद्यः स्वयंभुवौ स्वयंभुवः वर्षाभुः वर्षाभ्व
श्च भस्य यरास्याद चिसुपि वर्षाभ्वावित्यादि दृन्भुः दृन्कर पुनः पूर्वस्य
भुवोयण वक्तव्यः दृन्भ्वौ दृन्भ्वः एवं कारा भुः पुनर्भुः योगिकः पुंसि धाता
हे धातः॥ धातारौ धातारः॥ स्वसादीनां स्वसादि नाम धातृ नाम एवं

॥९॥

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

ख्यातीत्याद्भ्यां कृतयणादेशाभ्यां परस्य ङसिङसोरत्त उत्स्यात्. सख्युः. औत्. इदु
द्भ्यां परस्य ङेरौत्स्यात्. सख्यौ. शेषं हरिवत्. पतिः समास एव घिसंज्ञः॥ पत्या. पत्ये.
पत्युः॥ शेषं हरिवत्. पतिः समासे भूपतये. कतिशब्दो नित्यं बहुवचनान्तः॰ बहुग
णवतुडति संख्या एते संख्या संज्ञाः स्युः॥ डति च. डत्यन्ता संख्या षट्संज्ञा स्यात्. षड्भ्यो
लुक्. षड्भ्यः परयोर्जस्शसोः लुक् स्यात्. प्रत्ययस्य लुक्श्लुलुपः. लुक्श्लु
लुपशब्दैः कृतं प्रत्ययादर्शनं क्रमात् तत्संज्ञं स्यात्. जसि चेति गुणे प्राप्ते. न लुमता
ङ्गस्य. लुमता शब्देन लुप्ते तन्निमित्तमङ्गकार्यं न स्यात्. कति. कति. कतिभिः. कतिभ्यः.
कतीनाम्. कतिषु. युष्मदस्मत्षट्संज्ञकास्त्रिषु सरूपाः. त्रिशब्दो नित्यं बहुव
चनान्तः. त्रयः. त्रीन्. त्रिभिः. त्रिभ्यः. त्रेस्त्रयः. त्रयाणाम्. त्रिषु. गौण

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

सख्युरङ्गस्यानङादेशः स्यादसम्बुद्धौ सौ· अलोन्त्यात्पूर्व उपधा· अन्त्यादलः पूर्वो व
र्ण उपधासंज्ञः स्यात्· सर्वनामस्थाने चासम्बुद्धौ· नान्तस्योपधाया दीर्घोऽसम्बुद्धौ
सर्वनामस्थाने परे· अपृक्त एकाल्प्रत्ययः· एकाल्प्रत्ययो यः सोऽपृक्तसंज्ञः स्या
त्· हल्ङ्याब्भ्यो दीर्घात्सुतिस्यपृक्तं हल्· हलन्तात्परं दीर्घौ यौ ङ्यापौ तदन्ताच्च सुति
सीत्येतदपृक्तं हल्लुप्यते॥ प्रत्ययलोपे प्रत्ययलक्षणम्· प्रत्यये लुप्ते तदाश्रितं
कार्यं स्यात्· नलोपः प्रातिपदिकान्तस्य· प्रातिपदिकसंज्ञकं यत्पदं तदन्तस्य नलो
पः स्यात्· सखा· सख्युरसम्बुद्धौ· सख्युरङ्गात्परं सम्बुद्धिवर्जं सर्वनामस्थानं णि
द्वत्स्यात्· अचो ञ्णिति· अजन्ताङ्गस्य वृद्धिः स्यात्· ञिति णिति च परे· सखायौ॥
सखायः· हे सखे· सखायम्· सखायौ· सखीन्· सख्या· ख्यत्यात्परस्य· खितिशब्दाभ्यां

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

आकारान्तो यो धातुस्तदन्तस्य भस्याङ्गस्य लोपः अलोन्त्यस्य विश्वपः विश्वपा॥
विश्वपाभ्याम् विश्वपाभिः इत्यादि एवं शंखध्मादयः धातोः किम् हाहान् हरिः॥
जसि च ह्रस्वान्ताङ्गस्य गुणः स्यात् हरयः ह्रस्वस्य गुणः ह्रस्वस्य गुणः स्यात् संबुधौ॥
हे हरे हरिम् हरीन् शेषो घ्यसखि अनदीसंज्ञौ ह्रस्वौ याविदुतौ तदन्तं सखिवर्जं
घिसंज्ञं स्यात् आङो नाऽस्त्रियाम् घेः परस्याङो नास्यादस्त्रियाम् आङिति टा
संज्ञाचिन्नं हरिणा हरिभ्याम् हरिभिः घेर्ङिति घिसंज्ञस्य ङिति सुपि गुणः हरये
हरिभ्याम् हरिभ्यः ङसेश्च ङसिङसोश्च एङो ङसिङसोरति परे पूर्वरूपमे
कादेशः स्यात् हरेः हरिभ्याम् हरिभ्यः हरेः हर्योः हरीणाम् अच्च घेः॥ इदुद्भ्या
मुत्तरस्य ङेरौत् घेरन्तादेशश्चाकारः हरौ हर्योः हरिषु॥ एवमग्न्यादयः अनङ् सौ॥ ॥१३॥

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्री

तीयस्याङित्सूपसंख्यानम्·द्वितीयस्मै·द्वितीयाय·इत्यादि·एवंतृतीयः·निर्जरः॥
जरायाजरसन्यतरस्याम्·जरायाजरसवाजादौ प्रत्यये परे·निर्जरः पदाङ्गाधिका
रेतस्य च·निर्दिश्यमानस्यादेशा भवन्ति·एकदेशविकृतमनन्यवत् इति·जरसादेश
जरस·निर्जरसौ निर्जरसः·निर्जरसा·निर्जरसे·निर्जरस·इत्यादि·पक्षे हलादौ चरा
मवत्·विश्वपाः·दीर्घाज्जसि च·दीर्घाज्जसी च नपूर्वसवर्णदीर्घः·ऊधिः·विश्वपौ॥
विश्वपाः·विश्वपाम्·विश्वपौ·सुडनपुंसकस्य॥स्वौदिपञ्चवचनानि सर्वनाम
स्थानसंज्ञानि स्युरक्लीबस्य·स्वादिष्वसर्वनामस्थाने·कप्रत्ययावधिषु स्वा
दिष्वसर्वनामस्थानेष्वपरतः पूर्वं भसंज्ञं स्यात्·आकडारादेका संज्ञा·इत्यधिका
डाराः कर्मधारय इत्यतः प्रागेकस्यैकैव संज्ञा स्यात्·यापरानवकाशा च·आतो धातोः॥

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीः
॥२२॥

आत्मीयाइत्यर्थः॥ आत्मानइति॥ ज्ञातिधनवाचिनस्तु॥ स्वाः॥ ज्ञातयोऽर्थावा॥ अन्त
रंबहिर्योगोपसंव्यानयोः॥ बाह्ये परिधानीये चार्थे अन्तरशब्दस्य प्राप्ता संज्ञा सा ज
सि वा स्यात्॥ अन्तरे॥ अन्तरा॥ वा गृहा बाह्या इत्यर्थः॥ अन्तरे॥ अन्तरा वा शाटकाः
परिधानीयाइत्यर्थः॥ पूर्वादिभ्यो नवभ्यो वा॥ एभ्यो ङसिङ्योः स्मात्स्मिनौ स्तो वा॥ पू
र्वस्मात्॥ पूर्वात्॥ पूर्वस्मिन्॥ पूर्वे॥ एवं परादीनामपि॥ शेषं सर्ववत्॥ तृतीयासमा
से॥ सर्वनामता न स्यात्॥ मासपूर्वाय॥ तृतीयासमासार्थवाक्येपि न॥ मासेनपूर्वाय॥ द्व
न्द्वे च॥ ङ्कार्यसंज्ञा न॥ वर्णाश्रमेतराणाम्॥ विभाषा जसि॥ जसाधारं यत्कार्यं प्रि भाव
व्यं तत्र कर्तव्ये द्वन्द्वे ङ्कार्यसंज्ञा वा स्यात्॥ वर्णाश्रमेतराः॥ वर्णाश्रमेतरे॥ प्रथमचरम
तयाल्पार्धकतिपयनेमाश्च॥ एते जस्युक्तार्थप्रकृतिङ्कार्यसंज्ञा वा स्यात्॥ प्रथमे॥ प्रथमाः॥
तयप्प्रत्ययः॥ द्वितयाः॥ शेषं रामवत्॥ नेमे॥ नेमाः॥ शेषं सर्ववत्॥ विभाषाप्रकरणे॥

॥२२॥

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

प्रत्यवते॥ सर्वेषाम्‌ सर्वस्मिन्‌॥ शेषं रामवत्‌॥ एवं विश्वादयोप्यदन्ता ग्राह्याः॥
उभयशब्दो नित्यं द्विवचनान्तः उभौ॥ उभौ॥ उभाभ्यां॥ उभाभ्याम्‌॥ उभयोः॥ उभयोः
तस्य रूपाठो ऽकजर्थः॥ उतर ऽतमौ प्रत्ययौ॥ प्रत्यय ग्रहणे तदन्ता ग्रहणमिति
तदन्ता ग्राह्याः॥ नेमइत्यर्द्धे॥ समः सर्वपर्य्यायवत्तु, त्यपर्य्यायवस्तु नेहगृह्यते॥
समानामिति ज्ञापकात्‌॥ पूर्वपरावरदक्षिणोत्तरापराधराणि व्यवस्थायामसंज्ञा
याम्‌॥ एतेषां व्यवस्थायामसंज्ञायामसर्वनामसंज्ञा गणसूत्रात्‌ सर्वत्र प्राप्ता प्राप्तास
जसि वा स्यात्‌॥ पूर्वे पूर्वाः॥ स्वाभिधेयापेक्षावधिनियमो व्यवस्था॥ व्यवस्था
यां किम्‌॥ दक्षिणा गाथकाः कुशला इत्यर्थः॥ असंज्ञायां किम्‌॥ उत्तराः कुरवः॥ स्वमज्ञा
तिधनाख्यायाम्‌॥ ज्ञातिधनान्यवाचिनः स्वशब्दस्य प्राप्ता संज्ञा जसि वा स्यात्‌॥ स्वे॥ स्वाः॥

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

सम्पद्ः॥तिपद्ः। [redacted] कोः कत॥ कुशब्दस्य कद्आदेशो भवति कु

त्सितार्थे॥ कुत्सितमन्नम॥ कदन्नम्॥ इषदर्थेकदादिः॥ इषदर्थेवर्तमानस्यकुशब्दस्य

तत्पुरुषेकाकतकवइत्येत्र्प्रादेशाभवन्ति॥ इषदुष्णम॥ कदुष्णम॥ कोष्णम॥ कवोष्णम

कुत्सितलवनं कालवणम्॥ पुरुषेवा॥ कापुरुषः॥ कुपुरुषः॥ षषडुत्वं दतृदशधास

४८ त्तरपदादेष्टुत्वम॥ षोडश॥ षड्दन्तायस्येतिविग्रहे॥ दन्तस्यदत्॥ षोडन॥ षोढा॥

बृहस्पतिः॥ महतआत्वंसमानाधिकरणे॥ महेश्वरः॥ दिवोद्यावा॥ समासकृतेसति

दिवशब्दस्यद्यावादेशोभवति॥ द्यावाभूमी॥ पायाशब्दस्यदंभावोपंभावश्चवत्कव्यः

दंपती॥ यंपती॥ आकृतगणोऽयम॥ अनुकृवित॥ कृविःसमासेकृदन्तोतद्धितेपिवि

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीगणेशाय नमः अथ कृदन्तप्रक्रिया निरूप्यते॰ कर्तरि॰
वन्द्यमाराः प्रत्ययः कृत्संज्ञक॰ सच कर्तरि॰ ण्वुल्तृचौ॰ धातोः एतौ॥
स्तः वसादेः कृत्तइट्। भविता। क्रीडतः गोपायिता। गोपिता॰ गोप्ता॰
सहिता॰ सोढा॰ एधिता॰ एधा। युवोरनाकौ। पाचकः। नायकः। घात
कः। जनेर्कः। धाकः। इनिद्रायकः। कर्मेः कर्तर्यण्यादि घपालक्ततइ
रात्। पक्केनाम् नामयुपधात्कः। क्षिपः। बुधः। कृशः। प्रीःकृ सामस्व
प्रियः। किरः। सः। उपसर्गे आदन्तात्कः। प्रज्ञः। सुग्लः। पचिनन्दिग्रहादे
ल्युणिन्यचः। नन्द्यादेः ल्युः। ग्रहादेर्णिनिः। पचः। वदः। चलः।

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्री गणेशाय नमः
श्री राम
श्री गणेश
राम

आगमस्य [illegible] महि [illegible] हस्याहत्या [illegible] शे [illegible]
[illegible] वामसंधर्वे [illegible]
[illegible] करता [illegible]

तपः। वपः। वनि चलि पति वदीनां वा द्वित्वं पूर्वस्याक् अप्रत्यये। वनीवनः।
चलाचलः। पतापतः। वदावदः। हन्तेर्हस्य घत्वं च। घनाघनः। पाटेर्णिलुक्
चोक् दीर्घश्च पूर्वस्य। पाटूपटः। हननः। पाटः। नन्दनः। वामनः। दूषणः।
साधनः। शोभनः। रोचनः। रावणः। सहनः। तपनः। दमनः। जल्पनः। लव
णः। एतत्वं निपात्यम्। ईशी। सी। ग्राही। उत्साही। उद्भासी। स्थायी। पायी।
मंत्री। अपाची। अवादी। अपराधी। दृशादेशः। दृशपा घ्राध्माधेटदृशः।
शाति वजुर्वत। तिवादिषु वतुर्षु पत्का य्यनु नौ तविकि तिपचे भवति।

[illegible] त्रेशके [illegible] नं २ [illegible] न [illegible] ति च।
आगमे [illegible] न सम [illegible] पूर्वस्य हस्वादेशो बइति [illegible] तस्मिन आगमादेशो [illegible]
[illegible] नस्या [illegible] दीर्घस्य [illegible] ह्रस्वो ऽन [illegible]

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीगणेश
वं कृ।

२

[illegible]

६२ [illegible]

अनुपसर्गाल्लिम्प[?]

पश्यः। धमः। धयः। जिघ्रः। पिबः। घ्रूसंज्ञायां[?] न वा घ्रः। अनुपसर्गाल्लिम्प-
विन्दधारिपारिवेद्युदेजिचेतिसातिसाहिभ्यः शः। लिम्पः। विन्दः। धार-
यः। वेदयः। उदेजयः। चेतयः। सातिः सुखे। सातयः। साहयः। नौ लि-
म्पः। निलिम्पाः देवाः। गवादिषु विन्देः संज्ञायाम्। गोविन्दः। अर-
विन्दम्। दाम्धाञोर्वा[?]। ददः। दधः। पन्देश[?]।। दायः। धायः। ज्वला-
दिभ्यः। ज्वालः। तापः। कर्मण्यण्। कर्मण्युपपदे धातोरण्। कुम्भका-
रः। ह्वावामश्च। स्वर्गह्वायः[?]। तन्तुवायः। धान्यमायः। शीलिका-
मिभक्ष्याचरिभ्यो णः। मांसशीला। मांसकामा। मांसभक्षा।

२

[illegible]

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीगणेशाय
श्रीरामः

सुखं शोकं इत्य
ती विष्टुव घाध्व
यं द्विजेशयास्व
शोकत्रुवति शा
व्योतीतिशुडः४
उरेणवेजेमगच्छ
तीतितुरगःतुर
ङः३

ग्रह व्हमते इति १ मूराः विकल्पेन मानस्यसोनवा ... ञाप्तिव
वाधको न भवति तारूप्यात् । कार्मिः कार्य संजापते इति २ भीतेशेतइतिवति १
ग्रहः भिरोरो भिरिशो म्ह ऽङ्कत्र मर ३ कारे नखिवतीति काइकोः ... न्हों ३
सुखपूती ... तीति

कल्याणाचारा। सुखपूर्तिन्दो। वक्नुन्दो मा। आतोऽडः। कर्मण्युपपदे आ
दन्ताऽडः। जोदः। धनदः। यासिन्नेः। नाम्नि च। नाम्नि उपपदे धातो
डः। द्विपः। न ह्रस्वः। जिति शन्। पादयः। शह्व बहुलं। शह्वं भवतीति
शह्नः। उरसो लोपश्च गमेः। अन्तो गमेः। उरगः। उरगः। विहायसो
विहमुश्चाऽन्ते गमेः। विहगः। विहंगः। भुजन्तुरयोर्मुश्चान्ते गमः।
तुरंगः। प्रसारणाभावोऽडः कापवादः। प्रजः। आरूढः। प्रवृढः। तुन्दशोकयोः
परिमृजापनुदोः आलस्यसुखाहरणयोः कः। तुन्दपरिमृजोऽलसः।
शोकापनुदः। सुखस्याहर्ता। मूलविभुजादेः कः। मूलानि विभुजति

ड प्रत्ययः सम्प्रसारणानि वार्तापि काप्रवाहः ३ प्रकर्षेणातिजातीति प्रज्यः पुरुषे तावृत्वतीति
विग्रहः प्रकृः २ तुन्दपरिमृजोऽलवाशनः स्वयाव सिंपतत्याद्य ... २

उरसागच्छतीति
... करोवेनगच्छ
... विहायः ...
भुजगः
भुजंगः
... कुटिलं ...

९
प.
१०.२

सुरांपिबतीति विग्रहः
आजन्तात् २ न्यूनत्वं सुरांपा सकारा २ गिनतेऽप्यलः गरुडमीति ग्रहणात् ... नातु गांडूनी
सौति २ कापिग्रहणाभावे विशेषविहितत्वात्काठकवे सा इ पूर २ हयिपा ५ एवं ...
स्वेव स्यात् ११

३ मूलविभुजादयः। कुध्रः। महीध्रः। गिलः। गलेकुः। सामगः। सुयतः। घ
कारटकारउकारानुबन्धा ब स्त्रियामिप्रत्ययः। सामगी। पिबते
सुराशीधुः सुरापी। शीधुपी। अथो नाम्नि कार्ये चाकारठकारौ
प्रत्ययौ। आस्तिहनः। कैवं चेहनः। कुमारः। धनुर्द्धनः। कुसुमनः। पत्र
सनः। श्रेयसनः। पार्श्वशायः। पृष्ठशायः। शनिग्रहः। पूजाहः। स्त
म्बेनमोहस्ती। करीजयः। शब्दकः। यशस्करीविद्या। आढ्यंकरनः।
यवनकनः। कर्मकनः। दिवाकनः। इत्यादि नाम्नि कार्ये च खि
तिपास्य। खिदलोपः इन यस्य सपूर्वपदस्य मुमागमः स्तत्करि॥ ३

वा शब्दाभ्यां से तेइ विधिग्रहः
तम्बस्तम्बापूरकमर३
श्रीहिकुमारम ५
धनुरनीप ५
कुहषबरसीति
तिमा तनीप ५

इश्वरवेश्वरविस्वते यांसमाहा भेदवः पवतनः
रःइरवरीय २ रमइ इत्सवरवि ते स्यात्
खर २ यस्यलोपः ३ वानेवान

श्रीगणेश
श्रीराम:
श्रीरामसम:

४८ कथानिसायां १

स्तंबकरी:। फलानि गृह्णाति। फले ग्रहि:। पै खद नत्वं च निपातनात्। हृतिहरि:। स्तंबकरी:। फलानि गृह्णाति। फलेग्रहि:। (?) कूलंकष:। करीषंकषः:। वाचंयमा तात्वहरिः। देयाथि:। वातातपि:। सर्वंकष:। कूलंकषः। करीषंकष:। वाचंयमा द्योनिपात्या:। वाचंयम:। पुरंदरः। द्विषंतप:। परंतप:। कुक्षिंभरि:। आशितंभव:। आशि शितंभुवो भावकरणयो:। खश्। आशितेन भूयते। आशितंभवः। आशि तो भवति। अनेनेति वा। एजेः खश्। जनानेजयति। जनमेजय:। पंडितंम न्य:। खशन्ते पूर्वपदस्यानव्ययस्य हृस्व:। मुष्टिंधय:। नाडिंधय:। नासि कंधय:। कूलंदुजः। कूलमुद्वह:। अनव्ययस्य किम्। दिवामन्या: रात्रिः दोषामन्यमहः। हरावाहनो ऽरान्तस्य वट्। संस्तायाम्। हर्बीधाट्।
हान्(?) आहन्नीतियाह:। १

मु२

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीगणेश

श्रीरामः

वंका. प्र.

[illegible] सहोति [illegible] इति ॥ तद्वांकसंतुवापरयन्नापितेरजकः तथापि
[illegible] ॥ चर्मश्चर्मकार रथकारः शिल्पी प्रवृत्ते ४

श्रीराम ६१ अनुप्रामनो तिविग्रहः

चारो वा। चार्वी घाटः। चार्वी घाटः। कर्मणि संपूर्वा घ्न। वरणान्संहसीतिव
र्णासंघाटः। प[illegible] संघाटः। जायापत्योष्टक्। लंजाराणाविति कर्त्तरि।
जायाघ्नः। पतीघ्नः। अमनुष्यकर्त्तृके च। पतिघ्नी पाणिरेखा। जाया
घ्नः। तिलकालकः। पाणिघताडघौ शिल्पिनि। पाणिघः। ताडघः। रा
जघः। अजादिगणाच्छोपः। अर्द्धभाक्। ऊरवभाक्। जराघाटः। भारघाटः।
अभूततद्भावे कृभ्वस्तियोगेनान्तः च्विः च्वौ दीर्घः। ई चास्य। च्वौ परेऽवर्णस्य
ईः। च्वौ च दीर्घः। मिश्रीकरणम्। शुक्लीभावः। सलोपः स्यात्। शुक्लीभवति।
ऊर्ध्वकृतः। च्वौ सलोपः। सुमनीभावः। अरूकरोति। वन्दूकरोति। राम

पुंवचनमाच्च [illegible] ४ [illegible] दिलोपा घत्यंति

राजघस्य ४ [illegible] लेपाली घताडयो नृपपश्यो ५ [illegible] कोशलीशिरयतर [illegible] सौति

[illegible] शिल्पि तस्मिन् ५

तुरंगंसप्ती तिविग्र ५

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीगणेश॥ श्रीराम

सत्ती भवति। नहीभवति। विनजीकरोति। कुचि ... इः खाकरोति। सुखा
करोति। शंवाकरोति। द्विगुणाकरोति। बीजाकरोति। अव्ययस्य च्वावित्वे
न। दोषाभूतमहः। दिवाभूता रात्रिः। ह्रस्वात्परस्य पस्य सकारस्य लोपः। श्वो
गार्गी भवति। चोऽः सतः। मांत्रीकरोति। विविधयेस्य द्वा सा स्य त्रा घोस्सवत्वन।
अग्निसात् भवति। अग्नी भवति। संपद्यते योगे च। जलसात् संपद्यते। अधी
ने च। राजसात् करोति। राजसात् संपद्यते। देये त्रा च। विप्राधीनं करोति। विप्रत्राकरो
ति। विप्रत्रा संपद्यते। विप्रसात्करोति। देवमनुष्यपुरुषपुरुमर्त्येभ्यो
द्वितीया सप्तम्योः। देवं वन्दे। देवत्रा वन्दे। देवेन मे। देवत्रा नमे।
वीद् ... मिवादनो। सुत्यो १ सा २ अधीनेइस्य वर्तिते ३ ॥ ६ ॥

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीरामोविजयते
श्रीगणेशा श्री

इश्वई भवई ५

ध्व२ ध्व२ ध्वा

सि॰ वं॰ सि॰

५

खुकुनरौ॰ आत्व शु भगस्सु जपलितन आध प्रियेषु ... बेषूपपदे
भुः कृ गः करोत् बेरखुटू प्रत्ययः। अ जा ... मा ... ऊर्व न ... नेनाप्यंक
रराम् अवः खिलुखुक जौक जोति॰ अनात्व आ ... भवति। आ ल भवि
ष्णुः आत्वं मा गुदि। आ तौ मनिप् क्वनिप् वनिपः। नाकु पपदे आ दना
धातो रेते भवन्ति। स्वत्मा॰ स्वोमिः॰ ताद्वोकिति हो सो मास्यामिर्भवति॰
शाक्षोधी॰ अपि दधाभ्या गे हाकुपि धतौ नामो क्कित इसे॰ क्किपिवानुक्य
पि॰ स्कपीवा॰ ओराट अपन पने ... । अवाधा॰ पारदृश्वा॰ राजेषु धा॰ सवस्य
पिति कृत तुक् । स्कृत्वा॰ नोय धापा इति दीर्घः। धीवा॰ पीवा॰ क्किप् धातो॥
धस्पीति कृ तनु कृ। प्रातरित्या॰ वनिपि अमा तस्या त्येम। विज्ञावा २
पारदृश्वा नि सि२ भूत भावित न धौं द्रुषि॰ २

५

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीगणेश
रामो विजयते
तनु परितः तनो
तीति २७ संयच्छ
तीति २ नम सुष्ठु
नमतीति २ सुष्ठ्ने
...तीति गिज्यहे
गमादीनां नम स्य
लोपो ... ॥ २ ॥

शमुखउपशमे० सुप्रेरतो०
आपतंधिस्तोर्हि स्तौतिं ४ अग्रं गच्छतीति ... ५ ...बि ताबा सुकुध्यापतीति ५
कमित्तारमो नो धातोः पृशाँन् अग्निचित् सोमसुत् सोमपाः । सर्वहक् ॥
दिकृ क्विपि ... वधिप्रच्छायतस्तुकटपुजुस्तु श्रीणां दीर्घः संप्रसारणं
वकि ति म्हसे के नमे व घ्रस्वशोवस्पदुः । आयतेय था भवति तथा स्तौति
आयतेस्त ॥ कटप्रः पुरुगतौ तत्वप्राट् तत्वप्राइ तत्वप्राशो श्रीजुगे
तौ जवतीति जूः । ध्यायतेः क्विपि संप्रसारणम् सुधीः । गमादीनां नम
स्य लोपः क्विपि वा अंगगत् परितत् संपेत् संतते ... अग्रेगूः ॥
गच्छतीति
धुति गमि जु होतीनां क्विपि द्वित्यम् । दिद्युत् । जंगत् जुहोते दीर्घश्च
नी च्छति ...यधिनूचिसहि ज्ञति कुक्कि प... पूर्वपदस्य दीर्घः २
प्रच्छगिसाधे ५
तापप्रक्लेशे ६ २

सु
अग्रेगच्छतीति
सुष्ठु नमतीति
सुष्ठु ... चित् २
गामलगा

श्रीगणेश२
श्रीरामराम
सि॰ चं॰ कृ॰ ९
कृतनाह लक्षे।
कीस्वईस्व अन
योसस्मोहारकीश२

थासु अनु शावेरीः। शासिनात्तोहस्यैठि। तिठे। चइभयति २ अनप्रागवे १
शी ठै। ऐः बीरः। ३१३८ दशावराजो अन्हौरीयाति ३ फा २

गु हः १ पचानुस्यानितेनस्पराायमुपसर्गस्तृत्नि मित्रात्। हे प्रारा। मित्रारिा
शासीतिमित्रेरीः। आशासः। क्काधुपधायाइत्वम्। आशीः। गीः। पूः। इस्म
नत्रद्विकस्तुचाचेकस्वः। तनु छते। अन्हघूः। रैःक्षुलोपः। मूः। मुरी। धूः। ध
नौ। उहः। कौघोनादे स्वाकामदुघा। दशोष्ठकसकौ चोपमानेकार्ये। उपमा
नेकर्मण्युपपदेदृशेष्ठकसकौ चाद्भिपः। आसर्वादेः। एष्वपरेषु सर्वादेष्ठे
रात्वम्। अन्यादृशः। अन्यादृन्दृ। अन्यादृक्। तादृशः। तादृन्दृः। तादृक्। कि
मिदमः कीश। दृक्। दृश्। दृन्दो षु। कीदृशः। ईदृशः। भवादृशः। यादृशः। अ
मदृशः। मादृशः। त्वादृशः। अस्मादृशः। सितानिरतीते। धातोरतीतेकाले
दृ दृ अपवारतो ६ अदसो ऽमूः। अदसो ऽमूस्या

पोत्तर२
कि
म ...
मुर्की
मोहस
मुक्री
यमा
३

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्री जतोश रामोविजयते

मुग्धछो मेनयाजे नस्पंमेभाविलया नइत्यर्थः १ ध्रु लम ३ मतो ऽम । नपुंसकलीङ्गम् तपरपोस्यप्रोरम भवति ४ संज्ञाकारायांगायते ४ पित्तवंहतेयान्

शीलेचरितानि । अग्निष्टोमेनायान्दीत । अग्निष्टोमयाजी । पिंतं वीं वांतीः ऽ

सभोजी । व्रतेस्य ऽ ऽ लशत्रयो । ष्क्रिवनिपऽ ऽ तोऽतीतेकालेशीलेचेतेप्रत्ययाः

[illegible] । सुग्णहा । वृत्रहा । सुकृत । कर्मकृत्त । पापकृत । रोगकृत ।

यज्वा:

नङ्गायतेति [illegible] । अग्निचित । सोमसुत । सन्वसिजम् । सरेजम् । संस्कारजम् । प्रजाः ।

अजः । द्विजः । पवितः । खाता । पनिखा । क्त क्तवतु । धातोरतीतेकालेएतौस्तः ।

क्तो भावकार्म्ययोः । स्रौतः स्नतः । कट: विष्णुर्विश्वं कृतवान् । गत्यर्थाद्दकर्म

कात् कर्तरिक्तः । भावकर्मणोरपि । गं गोगतः । स्थितः । रमानास्यकृति

[illegible] स्नातीसमस्नातुं भावेनपुंसकम् ९ कतोन्यपकानानुबन्धस्य अकानानुबन्धस्य

अत्चेसासो अत्च नास्य अस नास्यचोपधायाः दिं

र्घो भवति छिव ञितेसोपदे । २

[illegible]

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीगणेशाय
श्रीराम
सि. कौ. ष्टः
ति ५
चिद्विमि

दर्यि ः१ श्लिष्यति स्म र श्रुजनिष्ठ २ ष्टे जगदनुजीर्णः ३

मसै कोवा । शान्तः । दान्तः । श्लिष्य शीङ् स्था आस् वस् जन रुह जीर्यतिभ्यश्च
क्तः । सौ तामाश्लिष्टः । शेषमधिशयितः । स्वर्गमधिष्ठितः । हरिमुपासितः ।
हरिदिनमुपोषितः । तमनुजातः । वृषभमारूढो ... क्तो वासे
टा ५ रुदविदमुषग्रहिस्वपिप्रच्छः संश्च । ... द्युतितम् । द्योतितम् । प्रमोदितः । प्रमुदितः साधुः ।
स्निहध्वम् । ... शयितः । शयितवान् । प्रस्वेदि
तः । प्रस्वेदितवान् । ... मर्षितः । मर्षितवान् । ... किम् । श्रुपम
षितम् । वाक्यम् । अविस्पष्टमित्यर्थः । ... तस्य । पवितः । पूतः ।
पवितवान् । पूतवान् । कितः । उवर्णान्तात् ... वधर

श्रीगणेशाय नमः

ओमिदा ५ ल्वादिभ्यश्च ल्वादेरोदितश्च धातोः क्तिनस्तस्य नो भवति १ ल्वितेस्म ५ ल्वितेस्म ५

स्यादिक्तिनइरनः मूनः लूनः ध्रितः श्वयतेः संप्रसारणस्य दीर्घः शूनः वेत्रोगृ
स्वः उतं आदितिः आदितई दितश्च नक्तोनकवत्वो नेदि। ओ तां तकुर्वतमा
ने ऽपि त्रितां धातुनामतिङ्के पूजार्थानां वर्तमाने पितक्तः स्तस्य नो
स्व। दकारात्परस्य क्तितस्तस्य नत्वं दकारस्य च। त्रिमिदास्नेहने। मिन्नेतम्
प्रवर्तितवास्थितिपरि स्मरे न्यिघन्ते स्मरे
भावेकर्तरिचादितः क्तो नकवत्वोरिद्। मेदितः। प्रस्विन्नः। प्रस्वेदितः। न्विघ
स्नः। न्वेदितः। अह्रोजह्वः कितितकारे। जैधम्रारः रेफात्क्तितस्तस्यारा
त्यम्। विकीर्णः। जीर्णमिः। जीर्णः। ज्यावयो हानौ। जीनः। प्याः पः धात्कितिः
कीर्यते स्मा १ जीर्यते स्म १ जृष जीयते स्मा १
ल्वादिभ्यश्च ल्वादेरोदितश्च धातोः क्तिनस्तस्य नो भवति लूनः लूनवान् अजपासीत ७
जृष १ जृ नातिस्म १

लूञ् स्तृञ् कॄञ्
वृञ् धूञ् शॄ पॄ
वॄ भॄ मॄ दॄ
जॄ नॄ कॄ ऋ
गॄ ज्या री ली व्ली
प्ली ल्वादयः १

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्री गणेश
राम
सि॰ वं॰ क॰

ख्यापतेस्म १ [redacted] धूञ् प्रभिषवे (उल्केषीराडीपतेइति)
रीपतेस्म २ ग्योहायु साउ॰ हीपतेस्मइति सूवतेस्मइति धूयतेस्म हियतेस्म १ रीयतेस्म २
मुज्यते हीपतेस्म गुपूते भोत्सगों सूनेः २

धीनेः मुक्तो मुक्तः । लीनेः सूनः । सूनवोनः । दूनेः । ओङ् नृश्वो । उड्डीनेः । शानेः । छोनेः । शाऽ
श्ववदो । रिशोः । धीनेः । दुग्धतो । गूप्तो । वोत्सो । उन्वोदोर्दीर्घश्चो दूनेः । द्वियो । घि घिः ।
क्तिरिनानक्तो यत्वो नत्वं च । द्वीरणौ । द्वीरणवान् । क्तिरि किम् । द्वित्तमापन्नसंज्ञोर्द
राद्देताकि नसस्य न त्वम् । धूरणः । ग्लानेः । चूर्णाः । ह्रीतेः । ह्रीणोः । नुत्तः । नुन्नः । विद्यवि
चारणे । वित्तः । विन्नः । उन्दी क्लेदने । उत्तः । उन्नः । निर्वाणोपवाते निवन्याते निर्वातस्तु
गतेनिर्वा । दाइत्तिः । दाद्रसस्य हत्किति तकारे ननुपितः । दत्तः । दत्तवान् । स्वरान्तोवा
उपसर्गात्स्वराद्नुतरस्य तो वाकिति तकारे ननुपितः । प्रत्तः । प्रदत्तः । अवत्तः । अवदत्तः ।
नाम्यन्तोपसर्गस्य दीर्घो दादेशे तकारे । सुत्तम् । नीतम् । धाजोहिः किति । निहितः ।
म्लानेः [redacted] हविहीनत्राघ्राहीनिद्री भ्यांवा । त्रातः । त्राणः । घ्रातः । पु

अवही उत्नीति स्म ४ डाकुत्साया आतिस्म ५ म्लायतिस्म म्लायति स्म ५
पतेस्म ३ रातवतीतीस्म ६

द्यतिस्म २
गाउ द्विषये
त्रायतीतिस्म ३

श्रीगणेश १ श्रीराम श्री श्रीरामराम

रुधायते स्म । पर्युतेस्म । मूर्धयतेस्म । ध्यायतेस्म १ वोरः पवर्गात् वकारात् च मर्तवु भवति ।

डुवपनीहिंसायां । ढ्यतेस्म २ ह्यतेस्म २ यितयतेस्म २ ह्यतेस्म २ वह्वेन्को

ड्यतेस्म २ वेञ् । ड्यतेस्म २

धारणापवर्न मूर्च्छि मदादिभ्यो नन त्वम् । ध्मातः । ख्यातः । पूर्त्तः । मूर्त्तः । मत्तः । यज इत्येक् । ऋ ।

ऊर्णु । वुं ऊः । व्येञ् । वीतः । ह्वेञ् । हूतः । ऊदितः । ऊर्णोः । वसति क्षुधोरिट् । वो नो न

वत्स नाम । उषितः । क्षुधितः । स्वप्नः ॥ क्षुविद् गन्धो नो वत्यो ल्वैट् । वृश्च वेदयतः

अर्धेः पूजायाम् । अर्जितः । सिमनः । जातः । पच्चोवः नो वत्योस्तस्य । पक्वः ।

पक्ववान् । क्षायोमः क्षेन्नयो क्षामः । क्षामवान् । प्रस्त्यः संप्रसारणं किति तत

तस्य मो वा । प्रस्तीतः । प्रस्तीमः । शुषः कः । शुष्कः । शुष्कवान् । स्फायः स्फी इति

किति । स्फीतः । धेट् । धीतम् । गीतम् । हादितम् । सासितम् । मा । मीतम् । स्थितम्

सटो नो नाथत्यो । निर्वाणः । वार्तितः । वार्तितवान् । पाचितः । पाचितवान् ।

धीयतेस्म । मीयतेस्म । पीयतेस्म २ हीयते पाथीतम् २ शुष्यतेस्म ३ शुष्यतिस्म ३ स्फायीतम्

किते मा दूस्तु ध्यानि मितम् २ सीयतेस्म २ शुभशोभनो

दोध्यतेस्म १ धोरः पतेस्म १

सम्यक् मन्यते स्म ४ यजते स्म ४ पचतिस्म ४ । देशे शब्दसंघाते योः प्रस्साप तिस्म ३ । मामाने मितम् मीयतेस्म १

मा मीतम् भ्रसा हो न मा हीप वे प्रत्यये । कोरा होश्च संयोगाद्यो संकाचक्रो येयोलोपो भवति धातो संसेप ने ना सेपसानो व ३

ह्रि ह्रि ह्रि

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्री गणेशाय नमः

राम

सि॰ कौ॰

डुस्फूर्यते स्म श्यैङ् गतौ २ स्यायते स्म २ कूयात् ऊदर्कं इ हन्नलङ्ग्रहे तवाल् इत्यर्थः ३ आस्मा नाभ्यावे

ञिफला विशरणे दिव्यते स्म ३

जलस्म २ ऊ ३ ररो ४

दुर्गाति नेह दुर्मुतः। दृयस्य काठि न्यस्पर्शे चार्थ श्यैङः संप्रसारणं कितस्तस्य नत्वं च

न तु स्पर्शे। शीनम् घृतम्। अस्पर्शे तु शीतम्। अवे। कितस्तस्य नत्वं न त्वयाद्

ने। समकः। अन्यत्र। ऊदन्तामुदर्कं कूयात्। द्विर्वचविजिगीषायाम्। अधिघूर्णवि

जिगीषायां न तु घूर्तम्। अनुपसर्गात्फुल्लक्षीवकृशोल्लाघाः निपात्यन्ते। फु

ल्लः। फुल्लवान्। क्षीवमदे। क्षीबो। कृश तनूकरणे॥ लाघ शोषणसमर्थयोः। उल्ला

घो निरोगः॥ उपसर्गात्तु उत्फुल्लो नत ऊत कित्ति। दुर्गाः। प्रफुल्लः। प्रफुल्लितः। प्रक्षी

वितः। प्रकृशितः। प्रोल्लाघितः। ऊफुल्लसंफुल्लौ च। वित्तो भोगप्रत्यययोः। वि

त्तम्। धनम्। वित्तः प्रत्ययः। अन्यत्र। विन्नः। भित्तं शकलम्। भिन्नमन्यत्। सरी

कृशात्तकोकररो २

भित्तं शकलं वरोऊवायुस्याच्छेदसमे सकेइत्यमरः

निपात्यो २

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

ध्वजतो श्र
राम श्री श्री
श्री श्री श्री श्री श्री
श्री श्री श्री श्री

ष्टुम संवरणे २ स्वन सन शब्दे २

षगे संगे २ ष्टिव अवसेके शब्दे ३ रेभ शब्दे २ फण गतौ २ कराल ताम राम्र राधन शब्दे २
ध्वान्त १

माधमस्य । सत्तमन्यत । नहो ध्व स्वान्त लग्न म्लिष्ट विवि ध्व फाण वा दानि मं थमन
स्तमस्सन्ना विस्पष्ट स्वना नावा सान शब्दु । नहो ध्वे म ध्यः । स्वौ नमनः । धौ नततमः ।

वह प्रापणे ४ संगतम् । स नाम् । म्लिष्ट मविस्पष्टम् । विवि ध्वः । स्वनः फाण मनायास साध्यः । फा
षायविशेषः । वौ छेम भ्रशम फाण तम् । वाहितम् । अन्यत्र तुन्द्र भितम् । स्वनितम् ।
ध्वनितम् । लगितम् । मन्दितम् । विवेभितम् । फणितम् । वाहितम् । [illegible] । ध
ध्वृ शस्तावविनये । धं ष्ट । विशस्तः । अन्यत्र घषित । विशसितः । दृहदृहि ह ठौ
दृढः । स्थूलबलयोः । दृहितो दृंहितो ऽन्यः । वह दृहि व ढौ । प्रभौ परिवृढः । परिवृ
हितः । परिवृढ हितो ऽन्यः । कपु हृज हतयोः । कष्टम् । कष्टो मोहः । कष्टं शास्त्रम् । कषितं

त्रिष्ट चाधाप्रगल्भे २ शस कुस हिंसायाम् २ कष हिंसायाम् १
संवहनं गामिश्च मिश्रं चः
स अन्यत काष्ठ्य निषिद्धरवेदृथे कष्टः १

श्रीरा॰ तो॰ २२
राम॰
सि॰ चं॰ प्र॰
१०

कृ ऽ धवाररोषे
नेकथमितस्पर्धः २
घुषि ऽ शब्दे
आपाके २
फ॰ री आप्याव ने ४
अर्द गतौ
ण्वा लन पूतत्वोः ४ सनुस्तु ऽ पवर्ह ये ४
अन्यत्र तु आराम २

मन्यत्र। घुषेरविशब्दने। घुष्टः। नञ्॥ अविशब्दने किम्। घुषितं वाक्यम्॥ अभ्यर्णो
माविदूर्ये। अन्यत्र अभ्यर्दितम्। क्षीरहविषोः पाके शृतम्। शमु दमु उपशमे।
आराम्। अपितु ण्यचा। दान्तो दयो वानिपात्यन्ते। दान्ता दयो स्पष्टताः स छन्न ज्ञप्ताः सशब्दधन स्पर्शनयोः ४
वानिपात्याः। दान्तः। दमितः। शान्तः। शमितः। पूर्णः। पूरितः। दस्तः। दासितः। स्पष्टः।
स्पाशितः। छन्नः। छादितः। ज्ञप्तः। ज्ञपितः। रुष्टः। रुषमत्वरसंघुषास्वनां त्विषाता संभ्रमे
रम्भ॰ णको नो त्योरिड्वा। रुष रिष हिंसायाम्। रुषितः। अभ्यान्तः। अभ्यमितः। तूर्णः। त्व
अपचितस्य वापते र्नि पातौ ऽ यमपा रितः। संघुष्टः। संघुषितः। आस्वान्तः। आस्वनितः। हृष्टः। हृषितः। अपचितः। याच्‌ न निशामनयोः २
अपाचितः। व्याप्तः। पानन्हृ ह्वरे ह्रु स्वः कितित्ते ह्रु ह्वरे प्रहृतः। निनदी भ्यांस्ता १०

पीऽ पाने
ह्रु गतिस्थैर्ये
दी॰
हृष तुष्टौ २
अम गतिशोधनयोः ३

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीगणेशाय   आसउपदेशते२   भुजयालनाभ्यवहारयोः२

वसंतरे० वसु श्रेसु ध्वंसु अनु इत्येतेभ्यो सेपह

यात्प्रापते न्ना आतः ४   नोचु रायेभ्

तेः सम्प्रत्वं कौशल्यो निष्पातनं दीर्घः स्त्रियां गतिमन्द्यार्थेभ्यो अधिकरणे क्तः वति

मुकुन्दस्यासितमिदं क्रियातेनमायते। भुक्तमेतदनन्तस्य सूचुगोत्यादि दन्दुवः १

त्रीयंते नह न। नरन। न नतो। कसकाणौरावेवत्रो धातोन्तीतेकालेष्टतोस्तः।

पच्या क्रमेणावेवतः द्विर्यस्। च क्रवान्। कृवां सौ बक्रुषः। वश्चैव भूयो। बक्राणः।

बभज्वान्। न जागृवान्। द्विर्वचनस्यैकस्य नाहान्तात् घसेश्च वसइणान्य

स्मात्। गमहनविद्विशदृशां वा। आदिवान्। बभूवान्। भुवोवुक्। बभूवुषः।

ददिवान्। ददृनिदृवान्। वसोत्यिङ्भावः। आदुषः। जग्मिवान्। जगिमवान्।

जगन्वान्। जघ्निवान्। जघन्वान्। जघ्नुषः। विविदिवान्। विविद्वान्। विविदुषः।

वसोर्युः। वसोवकारस्य उकारो भवति शसादे प्रत्यये परे तद्धिते   घल्लः इन्तेर

इणकोनेच ५

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्री गणे
श्रीगणेश
नम
त्रि. वे. कृ.

इगागतो

११ विविशिवान्। विविश्वान्। ददृशिवान्। ददृश्वान्। ददृशुः। ईयिवान्। ईयुषः। सेदि
वान्। सेदिवांसौ। ऊषिवान्। ऊषुषः। शुश्रुवान्। शुश्रुवुषः। शतृशानचौ इति प्रवर्त्ते
क्रियायाम्। क्रियायां गम्यमानायां धातोः शतृशानचौ भवतस्तौ चेति प्रवर्त्त।
पचन्नास्ते। गायन् गच्छति। पचन् तिष्ठति। मुगानेतः। आनेपदे अतः मुगाग
मो भवति। पचमानः। पठति मन्यानः। यजति कुर्वाणः पठति। पीयमानः। सोमो
भवता। क्रियमाणा गौः। आसेरानई। आसेः परस्यानस्येत् ई। आसीनः। वा
दिषोः शतुः। अवर्णात् परस्य शतुर्नुम् वा ईकारे इति वक्तव्ये। तुदती। तुदन्ती।
तुदन्तौ। कुलेस्त्रीवा। अध्यायोरानितम्म। अपप्रत्ययपप्रत्ययसंबन्धि
नो ऽवर्णात् परस्य शतुर्नुम् नीकारे इति वक्तव्ये। भवती। भवन्ती। दीव्यती ११

भवती
दीव्यती

श्री गतौ ३
श्री राम

हृ हृतौ हृतन्तौ । ध्वृ धवतौ ध्वन्तौ । डुभृञ् धारणे ५

सृ गतौ स्थैर्ये च २

दीव्यन्तौ । हरतौ । धरतौ । वि दृशः वसुः । विन्तेः पञ्चम्या शतुर्वा वसुरादेशः । विद्वा
न् । विद्वन् । मा स्म प्राक्रोशि । मा जीवन् । लक्षणहेत्वोः क्रियायाः । शयानाः ॥
भुञ्जानो । जयानाः । पचमानः पठति । अर्जयन् वसति । भविष्यति स्यपुरस्ता
शानपनः । करिष्यन् । करिष्यमाणाः । नाक्षिकस्य वयोवचन शक्तिष्वानुश्रा
भोगं भुञ्जानः । कवचं बिभ्राणाः । शृण्वन् निघ्नानः । इङ् धार्योश्च कृच्छ्रिनिक
तीरि शास्त्र । अधीयन् । धारयन् । द्विषोऽमित्रे । करिष्णुः । प्रजनिष्णुः । जिष्णुर्वा नै
ष्णुरणौ स्नौ ॥ जिष्णुः भूष्णुः । ग्लास्नुः । त्रासुः गत्स्नुः गृध्नुः धृष्णुः ।
त्रिक्षिपुः । याकोकणाः शीले ऽव यकु उ उ काराणि प्रत्ययाः । जल्पाकः । राम
हन हिंसागत्योः ६

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीगणेश
श्रीराम
सि॰ चं॰ सं॰
१२

तमलम् २
भिन्नभिन्नायाम् लाभे
लाभे च १

इकुस्तियो धातुः निर्दिशात् स्फरयालुः इति नुपम् २

लोभुकः पातुकः २

भिन्नाकः॥ कुहन्तोच्चनो कुट्टाकः॥ लुठितौ र्यौ। लुराठाकः॥ भिन्नो पं चायामपि
न्नर्तृः। श्रद्धा श्रुः। चिकिर्षुः। स्थायुकः। भावुकः। रूघुसे वने। वर्षुकः। घातुकः।
कंमुकः। गामुकः। शारुकः। शबन्धोनारुः वन्दारुः स्पृहि गृहि पति दयि निद्रा
श्रद्धा तंद्रा शीङ्भ्यो श्रालुः। स्पृहयालुः। गृहयालुः। पतयालुः। शयालुः।
दयालुः। निद्रालुः। तदो नालत्वम्। तन्द्रालुः। श्रद्धालुः। सनादि
भोविन्नुरा। शंभीं। तमी। दमी। भजो ऋ भ्रांज्ञि ति। वको नजको च्चयोः
ककार जकारौ भवतः। द्विति। संपर्कौ। संसर्जौ। योगी। विवेकी। त्यागी।
भजेनि त्यो वा निपात्यते। नागी। भागी। विकाथी। पिसापो। प्रलापी। प्रसारी। १२

मानसिसे टोतत्वहि त्रिाति फलिव २

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

गरोशर्या
शरव्यौपि ज्वति।

प्रमाथी। प्रवासी। निन्दाहिंस निन्दकः। हिंसकः। परिक्षेपकः। परिवादकः।
चल शब्दार्थादकर्मकाद्युः। चलनः। नचलेवपविभाषरोच। जुपमन्दाध्या ग
तौ। कंपनः। शब्दनः। रवणः। इगि गतौ। ज्योतिषाङ गतेर्युः। ज्योतिरि
णः। अनुदात्तेतो हलादेकर्मकात्। वर्त्तनः। ज्वादिश्च। जुगतौ वेगे च। जव
नः। सरणः। गर्द्धनः। क्रोधनः। भाषणः। मडि भूषायाम्। मण्डनः। भूषण
लङ्कारे। भूषणः। ज्यादेविनिः। जयी। प्रवही। दन्ती। न्हयी। दादेरुः। दारुः।
सरुः। धारुः। सृघस्यदः [illegible]रः। सृमरः। घस्मरः। अ[illegible]घुरः। भंजसमिद्वो भार
घुरः। भङ्गुरः। भासुरः। मेदुरः। विदिभिदिच्छिदेः कुरः। विदुरः।
कमा   भासुरः
कपो
कम२

श्री गणे
श्रीगणेश
श्रीराम
सि. कं. कृ.
१२

हृस्वस्यपिति कृति तुक्

ॐ४

भिदुरम् छिदुरम् इति नशजिसर्तिभ्यः क्वरप् इत्यौ । नश्वरः जित्वरः सृत्वरः । गमेर्द्दीर्घश्च । गत्वरः । जो गमेस्तु क्वरप् । जो गत्वरः । यङ उ क्वरप् । यज जपदंश वदिभ्यो यङ नेभ्यः ऊकः । शीले ऊक्रिसलतियङो ऊकः । यायजूकः । दन्दशूकः । वावदूकः । भियः क्रुकन् क्रुकौ । भीरुः । भीरुकः । भीलुकः । नमादेरः । नम्रः कम्प्रः स्मेरः नञपूर्वो जसिः क्रियासातत्ये । अजस्रम् । हिंस्रः कम्प्रः दीप्रः विन्दु इच्छु स्तौति निपात्यौ । वेत्तिन च्कौ लोपविन्दुः । इच्छतिः इच्छुः स्वपितृषिधृषव र्निजिङः । स्वप्नकाल लम्ब्रः । धृष्णुः । स्यादेवनः । स्यावनः । भासदीपिशोभा स्वनः । पितृ चेसर्जन्नोपेस्वनः केस्वनः । भ्राजनः विभिर्दिस्वनम् ते । भ्राजनाद चेत्यनः

१२

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीगणेशाय
श्रीरामः

हन्ता ज्ञानिगमिनमिभ्यः सा सहि वा वहि वा वलिभ्यः पतिभ्यः कि: प्रत्ययो शीलेम्
ति धातोश्च वृद्धि त्वम्। किर्लिट् व वा: नाम: सोमंयर्यियर्थ रे हृदि गास्व निन्
तम्। याजकान्। वभ्रि राजहि: पौराड हके महाहि जातो जन्तिः। नेमि: जनिमि:
सासहि:। क्रादेरुणा। कारु:। यातीति वायु:। पायु:। मि नीमायुः। [illegible] श्वास्वा
दने। स्वादु:। साधु:। श्वासु:। हाय्यते दारु: सारु: जनादेर्जुरण्। जानु: चारु: चा
रु: किंशरुणा तीक्ष्णे। किं शारु:। जनामेति। जरायु:। श्रोमस्यल: तन्नस्यने
नधरणा इति तालु:। दक्के वच: करख। दकेनगलेनव नौति। दकधाकु:। पु
स्मादेरु:। म्रियतेऽस्मिन्निति मरु:। निर्जलदेश:। शरुरनेक जगरु:। तुनु:।

त्वष्टृजनन्तरणायो: २ शतागतो २ शिशुश्व मे

श्रीग॥
श्रीगणेशाय
श्रीराम
सि.कौ.उ.
५

धनधान्ये
मयगतौ

चञ्जुः। सनपद्य चगतौ। सनुः। तन्तुः। धन्तुः। मयुः। मङ्क्षुः। कन्तुः। शटरानातीति
शञ्जुः। स्यन्तुः। मद्गुः। वसन्तः। श्मश्रुः। ऋजुः। बन्धुः। मन्तुः। विन्दुः। स्यन्दिः। संप्रसारणाम्
धश्च। शिन्धुः। ऊन्देर्नि वृद्धा ॥ इन्दुः। नन्दिः। इन्द्रः। स्कन्देः सलोपश्च। कन्दुः।
सृजेः सस्य मश्रुश्च लोपश्च। मञ्जुः। फलेर्गुक्च। फल्गुः। पाटेः पटिः। पाटयतीति
पटुः। मनेर्धः। मधुः। जनेस्तः। जायते। जन्तुः। बलेर्गुक्। बल्गुः। नमेर्नाकुः।
नम्यतेनेन नाकुः। स्वपतेः। वस्रुः। शिंशुः। यामोदिश्च। अंशुः। शम्भुः। बाधः
ऊः। विधुः। बन्धुः। उरु ऊरुः। गुरुः। नपी नयेत। व्यनिष्ठं नपमीति नियुः। पाम्

शोत्तवफररोर

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीगणेश
रामरामराम
श्रीरामराम
रामराम

अर्जि र्शिकम्भिपशावा धाम्ठजि परितुकुधुकु दीर्घहकाराश्च।
अर्जपति गुराान ज़ुः सर्वानेविशेषेन परपतीति पशुः। कन्तुः। अमरोगे।
अन्धुः। पांशुः। बाहुः प्रथिम्रादिभ्यस्ता संप्रसारणं सलोपश्च। पृथुः। म
डुः मकादेः कुः। न्यंकुः भजनीति तपसाम्भृगुः। तंचिव होर्नलोपश्च।
९२ लघुः धात्सम्लम्बहुः ओनोवालसागरः नघुः धकुः पुरोर्तनेर्नलोपश्च। ऊरुः
मातीति स्वा। गुमहत्ता आकृपनपोः खनिशटभ्यां डिद्वा। खावतलोसा
खुः पंस्यु द्वेश्चा शतधादुवेति। शंकुः। भ्नगपचारखेनि ता:१८
परंश तुरगलोतिप

त

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्री गणे
श्रीगणेशः
श्रीरामः
सि॰ चं॰ कौ॰
५

अकि जन्तुरोः शकि शंकायाम् महि मोहस्य च प्रसक्ति कान्ति गतिषु ऊर्ध्वगतोः
लषि गतौ मन्थ विलोडने वते वेद आवने
श्वयते हृदयान्तरे

मङ्ग्यातेति मङ्गुः । शकेः शङ्कुः निलये ऽगुः मघा हे उरचः मन्दुरा मङ्गुरा वैतुनः । महिस्मीपयिन गा मे ३
अङ्कुरः । मन्दुरा परस्येति निपातनात् । माचतेति मङ्गुरः । वंधेर्बुरः बन्धुरः । वन्धु
रः । कुकु वकु आहाने । ऊकुरः उकुरः असुरः संसुरः शावसो ऽस्तौ । शु
ऽत्पा श्वर्ये । शवसुवध अविमह्योर्निषद् । अविषः । महिषः । अमिषी महे पू माया
धरत्व । आमित्रम् । उर्हेत्वर्थि रोहिषः । किल्लेषु । किल्विषम् । माघाहे कीजिवैन्ये की नेयोः ३
दि २ किरोः अञ्चो मुद्गिरः मद्गिरः । तिमि तिमिरम् । मिहिरः । उच्चिरम् । उधिरम् । १५
बधिरः । शुधिरम् । अजिरादयो निपात्याः । अजिरम् । शशसत्तिति शिशिरम् ।
तिमभिम आर्द्री माये ३ मिल्लसेचने ३ शशप्लुतगतौ

अ० अ०

धमोचेनो" पिलम्। स्थिवनम्। सिकूनम्। स्थविरः। खंदिंनमः। शिटशिवि
नम्। शलजतौ। शल्लिसम्। अनिलः। मंहिला। कोकिलः। कुटिलः। मनु
पिलः। मध्यनोनियवोऽ अमिथिलः। कुवेरास्योपि। कुवेरः। केवक्रगरो।
कपोतः। भातेर्डवतु। भवान्। किशोरादयः। किशोरात्तीति किशोरः। कठो
रः। चकोरः। कपि। कपोलः। पटोलः। मिनातेरुरन्। मयुरः। स्फन्देः संप्रसा
रणाम्। सिन्दूरम्। सस्तुकृ। सेतुः। मन्तुः। जन्तुः। मस्तुः। शन्कुः। धातुः
कोष्ठा। जिवेरातृकोवद्धिश्च। जैवातृकः। कृतया हेतुः। कर्पुः। ८

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्री गणेश

श्रीगणेशाय

श्रीरामः

सि·चं·पू·

१५

अकि लक्षणे २ शकि शंकायाम् मदि मोदस्वप्नस्तुतिकांतिगतिषु कर्बु गतौ २

लिगि गतौ मन्थ विलोडने वर्तवंदे आवने

मङ्गयातीति मङ्गुः। शङ्कुः। लिङ्गुः। मद्यादेरुरच्। मन्दुरा। मङ्गुरा। वन्तुरः। महिषस्तीमिपनिरता २

अङ्कुरः। मन्दुरा परायोनिपात्यः। माद्यतीति मद्गुरः। कर्बुरः। वन्धुरः। वन्धु

रः। कुकू धू आह्वाने। कुकुरः। कुर्कुरः। असुरः। ससुरः। शावराः। चात्तौ। शु

ऽस्पाश्वर्ये। श्वसुरः। अविमह्योर्टिषच्। अविषः। महिषः। आमेषि महि पूजायाम्

षश्च। आमिषम्। रुहेर्वृद्धिश्च। रौहिषः। किलेर्बुक्। किल्बिषम्। माद्यादेः कील बंधने योः ३

ति २ किरः। मदिरा। मुदिरः। मन्दिरम्। तिमिरम्। मिहिरः। उचिरम्। रुधिरम्। १५

बधिरः। शुषिरम्। अजिरादयो निपात्याः। अजिरम्। शशातीति शिशिरम्।

तिम आर्द्रीभावे २ मिह सेचने २ शश प्लुतगतौ २

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi.

श्रीगणेश
श्रीरामः

ऋषभो वृषभो ॥ पिलम् । स्थिपचम् । सिफरम् । स्थविरः खदिरम् । शिठशिथि
रम् । शलजतौ । शलिलम् । अनिलः । महिला । रोकिलः । कुटिलः । कपुव
पिलः । मव्यनेनियवोऽत्रमिपिल ॥ कुबेरास्योपि । कुबेरः । केवलरो ।
कपोतः । मातेर्ऊवतु । भवान् । किशोरादयः । किशरा नीति किशोरः । कठो
रः । चकोरः । कपि । कपोलः । पठोलः । मिनातेरुरा । मयुरः । स्यन्देः संप्रसा
रणम् । सिन्दूरम् । स्यास्तुक् । सेतुः । मन्तुः । जन्तुः । मस्तुः । शङ्कुः । धातुः
कोष्ठा । जिवेरात् कोवद्धि स्वः । जैवात्तृकः । कथा हेतुः । कर्बुः ८

श्रीजगतीरः
श्रीराम:
सि·कौ·मू·
८६

चक्रमोमूल॰

खर्जेर्यप्रवे। खर्जूः। वलोर्धश्च व धुः। कषेश्छश्च। कच्छूः। कासेर्णि
यः। कासूः। पादूः। श्वसुरावूः। कशेरूः। हनिकुषि। हदूः। श्रवस्यः। श्वंद्रूः।
जनेर्डऊ कुः। जंबूः। कर्कन्ध धातीति कर्कन्धूः। दिधिषेप्येस्यातिदिधिषुः।
मन्त्रोजूतिः। मजूत। जिचतेरूतिनस्पमुत्। जर्भूतं वनूलनः। वनुलम्।
ह्राहे वितिः। हवितर। सवितर नो हित। ऊबइतिसो नोधातुः। योषित्
नाडीद्युत्। तडित्। शमेर्ढः। शंढः। कमादेर्नढः। कमढः। जरठः।
रमेवृद्धिः। रामठः। शमेरवः। शंखः। फणाद्धः। कराढः। वरवादयः

सिद्धु॰ ५२

८६

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीगणपरः
राम

कलवृषपान्तानि पात्याः । कम्बलः । शव शवलः । पललं समलः ।
तमलः । कमु कमलः । मुसखंडने । मुसलं । लगि गतौ । लाङ्गलं । कु
शलः । कुचलः । कश्मलं । कोमलम् । मञ्जुलम् । चुप चपलम् । श
कलम् । शमलम् । चोपाङ्गलः । तमान्तात् डुः । हंडः । षंडः । खराडम् । व
र्गादिभ्यः कित् । गुडः । स्थादेरालः । स्थालं । स्थाली । पतिचण्डिभ्यो
मालन् । पातालः । चण्डालः । तमादिभ्यः कालः । तमालः । शालः । वि
डालः । मडालं । कुसालः । कपालम् । कलालम् । पतादिभ्योऽङ्गच् ।
पतंगः । लवंगः । विडादेः कित् । विडंगः । मृदंगः । गमादेङ्गः । राम

श्रीगणेशाय
श्रीराम
सि·कौं·कृ·
५४

गंगा॥ कागः॥ खड्गः॥ भंगा॥ ताः॥ स्वः॥ जंगमः॥ कुः॥ शंकुः॥ शङ्कुः॥ युगः॥
गुग्गुः॥ शार्ङ्ग यो ऽपि प्रत्ययान्ताः निपात्याः॥ शवतः हन्तः वषतः
सजेः स्पृहः तनेः तत्र पचेः यद्दृश्यन्ते तत्र मिधोऽरिः पुष्कलः खखु
भिक्षु पुष्यसिध्यां मक् इति पुष्ट इति सोत्रः॥ पुष्पम्॥ ग्रस्मः स्त्या
ईर्मः॥ स्तोमः॥ सोमः॥ होमः॥ धर्मः॥ नेमः॥ भामः॥ यामः॥ यमम्॥ नेमः
जिह्वाप्यः॥ हाकं जिह्मः॥ ग्यामः॥ सिमः॥ शुष्मम्॥ रुपामः॥ धूमः॥ यु
ग्मम्॥ तु [illegible] ॥ तिग्मम्॥ हेनं हिमम्॥ भीमः॥ भीष्मः॥ घर्मः॥ ग्रसे॥

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्योष्मा। पुन्धेवियः संप्रसारणम्। पृथिवी। अशोरेक्कः। अश्वः। खट्वा।
विश्वम्। सर्वनिघृष्वादेर्वः। सर्वः। गर्वः। शर्वः। आवादयः। आवा। दि
हन्सनयोर्जिह्वा। चादेकन्। युवा। वषातन्वोः। राज्ञा। धन्वा। प्रतिदिवा।
शश्वशुभ्यां तु। स्वप्न अच्छा नत्रि जहातेः। अहः। श्वादयः। श्वयतीति
श्वा। उन्हा। पुषा। प्लिहा। लो। स्नेहते। स्निहा। मुहल्। नपस्मि। न्साहते मूर्द्धा।
मज्जो नुस्थिषु मज्जा। अर्कपूर्वी माङ्। अर्यमा। मातर्यन्तो विन्दे श्व
यति। मातरिश्वा। मह पूजायाम्। मघवा। इत्युणादिषु तृतीयः पादः

श्री गणेश

श्रीः

सि॰ वे॰ धे॰

राम॰

का ह भामेराडु: । कवेराडु । गहवेराडु: । कुवादेकय: । कुष्ठं॰ खवम॰ चाडुवारे
ल्व: । श्वोष्ठं॰ कोष्ठं॰ जाधा॰ मृ र्थ: । सोर्थः श मैतैरासार्थः । निशीथा
द्यः । निशीथः । तीर्थ त्रिकूटा । पळ्ठं । गूर्थं यूथं॰ प्रोथः । स्फायादेनकु॰
स्फायं॰ तं बृंतकं । वचूप्रलमते॰ वक्रं॰ शक्रः ॥ क्षिप्रः न्युब्जः । उंहोऽहः
श्वित्रं॰ व॰ त्रः वीचः । नी चम॰ छिद्रं॰ उस्ता॰ शुभ्रं॰ खमितम्योहार्धः । स्फा
नः । तामसः॰ निक्षुरयः । गोहिनिहृ॰ अर्ह॰ आईम॰ जीव॰ स्वा रे
कः । सुनः । सूनः । धीनः । ज॰ धून॰ । शुनादेय: । शुसौत्रः । शृनः । सिपक॰

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीगणेशा
श्रीराम

७

वीचम्‌ वीघुम्‌ व धुः। वघुम्‌ वध्रः। इन्‌ः अगिगतो। अग्रेव अः। वपः विप्रः।
डवएचः। भीमेचो। शृ वश्रुकः। श्रुक्तः। जुः जोरः इराइसमायो। कुः कुः शिलि
संत्रयोः। नजकः। वचभन्तरो। वचकम्‌ कुह विस्मापने। कुहकः। कृतकः।
भुषकः। क्रियइकः। कयिकः श्यासाहनादिभ्यः इन्‌ः। श्येनः। स्पेनः।
हविराः। वआदेः किलः व जिराम्‌ अजेर्वीन। अजिनम्‌ कठिनम्‌ नलिनम्‌ कुं
डिलम्‌ हेहिनम्‌ दुविराम्‌ हन्निहराः। अर्तेः किदिश्च इविराम्‌ वेपितुहो
र स्वश्च। विपिनम्‌ तुहिनम्‌ तलिपुलिभ्यां वा तलिनम्‌ पुलिनम्‌ तुहे
वेहिराः। आप्नोतेर्ह्रस्वश्च। अपः। अभ्रिः। ग्लानुदिभ्यां डैः। ग्लैः।

संम्रुतोइतिदीर्घः०   भिदपाम्‌० वपशहसामकारेपजेहाबीभवति

श्रीगणेश्वर
कौ॰
सि॰ कौ॰
पत्रम्
२४

स्मुशामलायाम्

२२ ना

नो। गायते ईश्चायो। गमेर्डोः। गौः। भ्रमेर्डुः। भ्रूः। दमेर्डोस्। दोः। दैवो। यतेर्विज्
म्रादेर्वः। मनिकु म्रशोवसादेसोषुः प्र स्वपः। नशनाः। उन्देर्नलोपश्च। ओदनः
गमेर्गादेशः। गा रां। भ्रमेर्भो पियुः। स्पन्दनः। वो चनः। मेंजी को षुः। न
जेनं। कृकिराः। धवेर्धिश। धिषणाः। धान्य धनं। पचप्रत्ययः। पषु सेच
ने। पषतो। तियवत। यहत। महान्। विपुर्णः हनो। वेहत। नप्तृ नेष्टृ त्व
ष्टृ होतृ पोतृ भ्रातृ जामातृ मातृ पितृ दुहितृ। एते निपात्यन्ते तृप्रत्यया
न्तोः। नयतं स्नेनेनइति नप्ता। नेनेष्टा। त्विष त्वष्टा। होता। पोता। भ्राज
भ्राता। जायां माती ति जामाता। मातृ। मातायाती ति यो। ता। दुहिता। पम

श्रीगणेशः
राम

न्तृ॰ अथवा रोता॰ न्हृता॰ सैवसे र्सिग्सा॰ पतेर्थश्चि॰ ः । पाता॰ नाञ्जिनन्देच॰ ।
ननन्द तीतिनदों नन्दं हेसेके दिवे स॰ ः । देवा॰ हेवसौ॰ नयते ऽतिं॰ ना॰ नौ॰ अ
री हेरानि ः । अरिताः । सरिताः । धवरीताः । धमनि ः । अशनि ः । अवनि ः । तमरिताः ।
नजरीताः । अर्वी हेविस ॥ अर्चिः । शोचिः । हविः । रोचिः । सर्पिः । युतेर्नाद्दे यिः । ज्यो
तिः । जनादेरुस॰ जनुः । अनुः । यनुः । वनुः । यजुः । एतेर्रीत॰ आयुः । धीव
नादयः । छन्दप्रत्यया नाणि पात्याः । धीवनः । सर्वरीः । निवहनः । पीवनः ।
इनादेर्न कुः इन॰ ः । जिनः । हीनः । क्लु स्नः । वेधेष्व पनु धौ च॰ धु धुः । वुधुः ॥
धादेर्नः । धाना॰ ध॰ पुरीमः॰ पद्मः । श्रीराः । तन्हो नस्य अञ्जौ । तन्होरां॰ तन्तमराः ।

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीगणेशाय
श्रीमत्‌ राम
राम राम
सि. कौ. टी.

नाम्नो व्यः। नाम्ना। शाम्ना। स्वना। धीरणा। कती। कृत्स्नम्। निजनी। नराम्।
स्तिलेब श्लक्ष्णेराम्। मनोर्दीर्घु। मन्तुः। हस्तुः। मः। डः स्तुकुम्। सुः। एवेर्यधूः। सनयुः।
२० पाहेपः। पायम्। व्यादेः। कितः। नीपः। सूपः। कूपः। शिल्पादयः। शिल्पशिल्पः।
शष्पुः। शष्पम्। वाष्प। वाष्पम्। तुः। तुपम्। श्रुः। शूर्पम्। स्तनादेः। स्तनादिः। तुः। स
नयित्नुः। गम्भीरो नियात्सः। गम्भीरः। कादेः। गीवः। कीवः। शद्धः। शाधीनम्।
गम्भीरादय गमेर्भः। पञ्चेनुमव। गम्भीरः। जंभीरः। वरा। उशीरम्। वल। क्षीनम्। शीडो
धुक् लक्कु वलवलनवालपल्लवाः। सिधुरीलम्। शैवलम्। शैवलः। शैवालः।
शेपालेमा। उलूकादयः। वला। उलूकः। शम्। शम्बूकः। शल्। शालूकम्। मारिणा २०
शम्बूकः। अलर्कश्च बलवः।

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीगणेशा
श्रीराम

फान्द्रोणोध

श्रीगिरीशगिगतो २

मरातुकमा निवोम्मि नेमि अर्तेतुनः ऊर्मिः। भुवः कित भूमिः। श्लोति नरा वन्चरिम
त्मादेर्निकितः स्रोत्व हिमः अडे नेलोपः। श्रेष्ठिः। वहादेर्निः। वन्हिः श्रो
णिः योणिः। श्रेणिः श्याम्रूः। धराणा हय। धणिः पचः। पश्मि पातर्णि
२४ तीः केतत शप्लुत हन्ते गति हव ठलि तुनितमा नयाः अंहतिः। ङादेः त्रिः स२
सविः। भूविः। अप्र श्रद्रि रात्रेः लिः रात्रिः। अत्रिः। पतेरत्रिः। पतत्रिः।
म ऊई चिः। मवी वी वेओडाते वीचीः पुनर्भुवः। पुनर्अग्रगमने पुनुवः। पु
नकिकेलिम्पा ऊषः गडे। जंराहूवः। शका हेयमह कवि गतौ। कंकेठः कंचंठः। कलि काकः २ कंकठः कंचेठः
कर्चो ममः। कसम कंईमः। पुल्यादेः फिन्दः। पुलिन्दः। कुपेर्वी यवः। ऊपिन्दः काकः २
पीयूषः। पीप इति सौत्रः पियूषम। मज्जनिमचा मकरूबा २ शकठः शाकठी गाबोनहीजा
लेनपादनम्

कई कुत्सिते शब्दे

पुलमहत्ये

त्रि ४

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीगणेश।
श्रीरामराम।

२

तंतुवायः कुविन्दः। नौषजे धृषि निषंगधिः। सन्नीरासाधन्वि। वज्री हन्द्रः।
वर्म्येषधने। रथकुटीसः। कपूयः। वक्नूनम्। वनेवर्हिः। लाङ्गुलम्। कुसंसेः। कवस्व
डरो हृस्व। कूर्वी। सिवेष्टनूवासनी। शमेर्व शंवः। उत्वाद्यः। एवशमथावे।
डल्चम्। भ्यास्तभ्यावकः। स्थावकः। स्तोवकः। शाशयिभ्यांदः। शान्दः। शदः। श्वल
स्यः। व्युवती स्वहृः कुन्दः। वलिमलितनिभ्यकयः। वल्यम्। मल्यम्। तनयः।
हर्षोदुर्ह। हृदयम्। भिनेतेतः। मेतुः। जभ्याद्यः। नेत्रुः। स्वस्रुः। तुनुः। शातयातौ
तिशतुः। कुषोर्तुभोमेद्वाः। कुसुमम्। कुसनम्। कुसीदम्। कुसितम्। तपूडलाद्यः।
तडभ्याघाते। तराडूयः। भ्राकिलन्दृशो। भ्रकुशः। वषः। वषासः। यत्सवसम्। त्रिघ
षा। सप्तायस्पद्काद्यः। धिष्णः। शासशंसवसनेः। शस्यम्। मृशीकंभ्याविभ्यः। तः॥

शी

२

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीगणेशाय
श्रीरामाय

मृशालमः शल्कौ॥ अमत्र॥ अविगतो॥ अंकु॥ माध्यैः॥ माया॥ छायां॥ सप्तमः
बुत्रेस ध्य॥ जनेर्मूलः॥ जन्मन्॥ जाया॥ अर्भूदयः॥ हनश्च घ्न॥ ह॥ नेर्थकुं
अजगमनुपधायालोपश्च॥ अघ्ना॥ कनिरिदृत्॥ प्रै॥ कन्या॥ वन्ध्या॥ अर्त्यौ॥ दे
र्वन॥ अर्वा॥ यपर्वा॥ ध्यापे॥ संप्रसारणम्॥ धीवा॥ पीवा॥ अर्हे धः॥ अध्वा॥
धातोनिः॥ यजिः॥ वटिः॥ जंतुः॥ बोधिः॥ छविः॥ यन्त्रिः॥ नाम्नुपधात्यिः॥ रुचिः॥ अ
विः॥ शुचिः॥ लिपिः॥ तत्सनिः॥ छकैतूतिः॥ कमितपिशमिस्तमामतइतश्च॥ क्रि
मिः॥ तापिः॥ श्रिमिः॥ स्तिमिः॥ मनेर्मतङ्॥ मुनिः॥ यरौ॥ वेलिः॥ यरीः॥ सोम्त्रः॥ वलिः॥ ययाद्
नित्र॥ वापिः॥ वाजिः॥ नेहामः॥ नाभिः॥ जनिः॥ अंजिः॥ अंहतिः॥ अशेनुट्॥ नाशिः॥
वातेर्दित्॥ विः॥ नीव्याहृयः॥ नीपूर्वे॥ चेञ्॥ नीविः॥ प्रहिः॥ समानख्यापते जनेनिति॥

मनेशोते २ अनुत्तसोर्गतजमनेर् २
जनिघधोर्वृद्धिः २ अंजगतौ २

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

सत्वा। आङ्पूर्वोऽयं फिः। आशिः। आहिः। कोदिकिः। कृ। किनिः। डिनिः।
प। पुनिः। मन्धातोः। कर्म। चर्म। भस्म। जन्म। छद्म। सद्म। नामान्ते हेतेस्य
अः। ब्रह्म नामाद्यः। मा। नाम। सिञ्। सीम। व्येञ्। व्योम। तु। स्तोम। पाप्मा।
वेञ्। वेम। अर्त्तेर्मनिरार्। आत्मा। हनिमशिभ्यां सिकन्। हंसिका। मन्निंका।
कोनेन। कवनः। गिरुडः। गरुडः। इन्दिः। कमिनेस्तोपश्च। इदम्। कायतेर्डिमुः।
किम्। धातोः ष्टुः। वस्त्रम्। घ्नत्रम्। सितिनमु। नो। षट्नुः। स्नत्रम्। मूत्रम्। अमा
हिः। डः। क्रेः। अत्रम्। छित्रम्। मित्रम्। उषः। पूत्रेः। ह्रुः। पुत्रः। स्नापयते ई। स्तो।
मने नाः। जात्रम्। कपार्देर्शि त्रः। वसि त्रम्। वाहि त्रम्। आशिरात्रादि मोऽड्त्रोत्रो।
अशित्रम्। वहित्रम्। धरित्रम्। अमित्रः। कोडः। त्रोत्रम्। प्रकरणम्। यत्रः।

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीजतोश
श्रीराम्

हल्ङ्यादित्वाद्दे लोपः ३

अमाद्राऽः

वनुत्रमः ब्राव यताम् चितेः कराङ्कश्च। विकुराम् सवे सः। सन्मम यातं
उमस्तु पुमान् मुजाह फिसः। मुजिष्योहासः। उवि थामिष्ठम् वसाहेसितः।
वसितः। शास्तिः। अगमस्यतिः। हल्याद्दित्वाद्दे लोपः। अगस्तिः। वैतसः
विनस्तिः। पत्निः। हराणतेः स्यः हतिः। कातह स्पिप्यः कोः। किवाटम् तिथि
टमः स्फुपाटम् धातोरसः। केतासरः पयः अशेयुदसनै। यशः। उन्नेर्वते
वलोपः। ओजः। भ्रजः। शिवः। किशिवः। अर्तेर्नुवः। टवः। व्याधौसटँ।
उदकेनुद। असिः। हराण आगासिः। एनः। सुनीमां तुटवा स्रोतः वे तत्पातेनु
दकेनुट। पाण्य अदेर्मनेर्धानुमव अध्य धआप हुचोनुम्मौ। असः

उदकेनु

अरशिः २

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीधरोध
श्रीराम।
सि. कौ. ह
२२

ञा। वचादेःसद् वन्दःपन्दोः३।

नोर्हि विश्वपः। नभः। इरा। श्रीपनाघे। अग्राग्लः। अम्ब मेहं कुञ्चेः। हः। नेमेस्व अहः। दंष्ट्री
हु वा नमन्तोऽस्मिन् नहः। नं ग्राहुकितः। नजः। मुवश्व मुवः। मुवसी धसोर्डि
ते वास्वः। वन्रेरहे श्वे च्छः। फन्ने नत्रिह नएरुवी अनेहाः। अनेहसे। वि
धात्रीवे धवं वेधाः। वन्दू माडो डित्। वन्दूमाः। पुमासि धाञ्चः। पुंधाः। ऽ
षः। कितः ऽषः। हेमनुनसिः। हमुनः। वरोः कनासिः। ऽग्रानाः। अंगिनाहयः
[illegible]। अंगिनाः। अप पूर्वः सोत्रि। अप्साः। ऽउपूर्वी नेतिः। पुनर्भवाः
अधिभुवोऽतः। अभुतम उधे मूमः। जो धूमः। मसे न्नः। मस्वः। तहेः
स्ने ह्रस्वापः। तत्याम। इरोचो नव्या वः। ध्वासः। इंशोश्व दाशः। सोमः। गो
स्तोर्दिवः। ओप स्यनुदातसा नाम् सनतः। उओयोरुकुदुस्च श्व पुरायः २२

श्रीगणेशाय॰
श्रीराम॰

गणजतो ४

स्कंसतेः शिरसि सकि खमनं कृष्णा शिकास॰ अस्तेः किपुत् चव॰ पुररपः। पृदि हृताते नः
डहोदलोपश्च। उदकम्॰ खनेर्मुट् ड प्रत्ययः मुखम्॰ अमेस्सः। अंसः मुहेः
खोमूर्ध च मूर्द्धा। नहेर्हस्य लोपः। नखः। शीङो ह्रस्वः। शिखा। माङः उखोमय वा
मयूखः। गलेः फ जयोः। गुल्फः। स्य शेरस्तुश्च लोपश्च। पर्शुः। पार्श्वम्
श्मनि श्रिञो डुः। श्मनशाहे मुखवा चीमु संश्रयते। श्मश्रुः। जनेरः जंघ

जंघा
वः हन्तेः शरीरावयवे द्वे च॰ जघनम्॰ क्लिशेर्लस्य लोपश्च। केशः। फलेः पितः।
फरस्य पः। पलितम्॰ हन्तेर्जुः। करकः। कटकः। नरकः। कोरकः। चीकपते
चपलो विपर्ययः। चीपत इहि। कीचकः। पचिमच्योर्नितः। पेचकः। मेचकः।
जनेन च षष्ठ च॰ जठरम्॰ हर्यतेः कन्महिन च। हिरण्यम्॰ हन्तेः या शर। कषिः सः
मच्चमुचि कल्कने २

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीसारस्वत
श्रीराममस॰
सि॰चं॰टी॰
२८

व:से: पू[illegible]से: [illegible]

दुरीत्तेडि:। उणी। इधातोर्यो ऽन्तु। धान्यम्। तनोतेर्डः। सवश्च। तितउः। म्ब्र
भ्रकाद्यः। सधुः। म्ब्रभ्रकिः। प्रच। मि। पचुकः। पच पाचकः। वनेर्निप।
म्ब्रवचम्। म्ब्रवं। म्ब्रवमः। म्ब्रन्तेः। म्ब्रवी। क्लि। शकी नासः। वतेर्डुन्। वचा।
नः। हन्तेर्धुनः। वधो। धम्। नृमनदो। परश्च। नृमा। तनतेर्डिः। नयः। घोहे
यतिः। ऋ। हितीः। प्रचेनम्। पुधमः। वेनेः। वनमः। मडुः। नदः। मडुः। यज्ञः। मति
जातेः। सदृशात् ह्यः। सर्वस्मिन्काले ऽस्तात् ह्यः। इशात् हयोऽ पतिमिताः
प्रयोगमनु [illegible] तप्रयोन्तो ध्याः। तुमलृर्थाद्यायात्। धातोर्भविष्य
ति कालेतुमु स्पयस्तादर्थो यां क्रियायां प्रयुज्यमानायाम्। भोक्तुं व्रज
ति। पठितुमास्ते। तुमर्थेकृता। [illegible] शीकोयाति। कालेसमयवेलासु। २८

पाम्२

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीगणेशाय
श्रीरामचन्द्र
राम:

क १ प।

अध्येतुं कालः। स्तोतुं समयः। स्नातुं वेला। स्कार्थे घञर्थे कविधानं परेषु घास्ते।
स्तमः स्हातिभो नुमः। वाचि वा ज्ञाति शक घ परास्या धञ्जमलभ
क३ मसहीस्य धेषु। शक्नोतिभो नुमः। घ हसोऽतीत्यादि। पूर्वतिवादि
षु साम धीषु। पर्याप्तौ भो नुमः। प्रवीराः कुशलः। पूर्वतो किमन्पर्या
पे भुंक्ते। घञ भावे। पाकः। त्यागः भागः हापः। संज्ञायामकर्त्तरि च।
कर्त्तृवर्जिते कारके भावे च घञ् संज्ञायां च। प्रसाहनः। हीयते स्मे हापः।
विक्रियतेऽनेन विकारः। उपाध्यायः। घञ वेदः। विद्युः। गोचुः। स्त्रघुः
स्वरादेः भावाहो घञ्ञोपवादः। चयः नयः। षिज्जयः जयो। विषयः।

मसंख्या २

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

म३

स्तावः। लवः। रू। पवनः ग्रहः। गमः। ॥ उपसर्गेऽदः॥ उपसर्गे हन्तेः अप्रत्यये। प्र
घातः। तेऽनेन विघ्नः। ॥ आधीतिकम। ॥ अनुप्रघाणः। समवपनिघाः। म
हाम। न्यहीनामध्यप्रत्ययोभवादौ। मदः। प्रमदः। प्रमदः। संमदः। संमदः। शमः। क्रमः।
मूर्त्तौ घनः। मूर्त्तौ काठिन्ये निपात्यते। हन्तेरप्रत्ययो घः। नादेशश्च। दधिघ
नः। सैन्धवघनः। हनो वधोऽप्रत्ययस्य। वधः। ड्वितोऽथुः। ड्वितो धातोरथु
भावादौ। वेपथुः। नन्दथुः। क्त्रिस्तस्मिन्मकृते। ड्वितो धातोः क्त्रिमकृधाव
नकृतेऽर्थे करणे न नित्यत्तम्। कृत्रिमः। पक्त्रिमः। नङ्। धातोर्नङ्। ब्रि
प्रत्ययो भवादौ। यज्ञः। याच्ञा। यत्नः। प्रश्नः। प्रश्नः। विश्नः। स्वप्नः।
उपसर्गे घोः किः। आधिः। प्रधिः। याघोधिः। विधिः। युद्धभावे। सोनम। कवरा। २५

पत्र४

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीगणेशाय
श्रीरामाय
रामः

५१

साँनाधाय्यनयोर्युत्। पच्यतेऽनेनेति। पचनोऽग्निः। पच्यतेऽस्यां पचनी स्थाली।
ईषद्दुःसुषु खल्। ईषदादिषु प्रयुज्यमानेषु खल्। इत्येतौ स्तो भाष्याः ईषत्करः।
दुष्करः। सुकरः। दुर्योधनः। दुःशासनः। कर्तृकर्मणोश्च भूकृञोः। कर्तृकर्मणोश्चे
र्ययोरीषदादिषु चोपपदेषु भूकृञोः खल् स्यात्। आढ्यं ... ढ्येन दुराढ्या
न भूयते दुराढ्यंभवं भवता। आदरवान्। स्याज्यः। क्रियते सुलंकरणं तथा
भावे भावकर्मणोः। अवसितमम। धनीयमशावेपस्तवः। कर्तृरिति
ये। वासरूप्यः॥ स्याराघः स्यरानाज्ञातीयः। चेयम्। जेयम्। तव्यैर्द्रव्योपि
चेतव्यः। चयनीयः। ईद्यतः। आकारान्ताज्ञातीयः। अकारस्य चेकारः इयम्
प्रत्ययो भवति। सौकर्यो। पचेलिमः। भिदेलिमः। २

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीगणेश
श्रीरामप्राम
सि॰ कौ॰ पू॰
२६

गेयम्। सेयम्। पुं॰ काल। पवर्गान्ता त्कृफारा ... स्वप प्रत्ययो भवति। यप्यम्।
जप्यम्। शप्यम्। शकाम्या सहायम्। सहासा चारा। सवर्गान्तादसान्ता द्विधा
तो ण्यता कार्यम्। हार्यम्। वाह्यम्। धात्यम्। पाक्यम्। रोऽपम्। वाक्यम्।
कृ त्वितु त्याभावः। पाज्यम्। पाच्यम्। वाच्यम्। श्रृंगम्। श्रोरावश्यके। पवर्गा
न्ता त्यावश्यकेऽर्थे ण्यत् एओरोतोर्यः एव नवत। श्रोकारौ कारयोर्निमित्तं य
प्रत्ययो स्वनवत। उम्पाद्यवश्यम्। कृत्येतु काममनसोरपि। समोवाहिततयो
र्मा सस्यपचिपुदृ औ॥ अवश्यलाव्यः। ओ नुं काम्यः। श्रोतुमनाः सहितम्।
संहितमसन्ततम्। मांसपचनम्। मांसपचनम्। मांसपाकः। हनोवधादेशोपि।

३६

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीगणेशाय श्रीराम

नाम्न्युपपदे ३ मृजेर्विभाषा ५

वधः ध्यम् । ऋदुपधाच्चाक्लृपिचृतेः क्यप् । ऋकारोपधाद्धातोः क्यप् । वृत्यम् । वृध्यम् ।
न तृप्यम् । क्लृपिचृत्योर्न । कल्प्यम् । चर्त्यम् । मृजेर्विभाषा मृज्यम् । मार्ग्यम् । भुवो
भावे । भुवो भावे क्यप् । ब्रह्मसोमो भावो ब्रह्मभूयम् । नाम्नि किम् । भव्यम् ।
अनुपसर्ग इत्येव । प्रभव्यम् । एतिस्तुशास्वृदृजुषः क्यप् । इत्यः ।
स्तुत्यः । वृत्यः । इङः अध्याहरे । दृत्यः । आदृत्यः । शास इदङ्हलोः । शिष्यः । जुषि प्रीतिसेव
नयोः । जुष्यः । खन इत्यम् क्यपि । खेयम् । भिद्योद्ध्यौ नदे । भिनत्ति कूल
मिति भिद्यः । उज्झति जलमिति उद्ध्यः । कृष्यबोधौ क्यप् । कृत्यम् । कार्य्यम् ।
य ष्यम् । वर्ष्यम् । पुष्यसिध्यौ नक्षत्रे । पुष्यन्ति कार्याण्यस्मिन्निति पुष्यम् ।

धसाहेर्षः ४

कृत्यवर्तीं ४

कृत्यवस्तृतीं ४

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीगतीश्वर।
श्री एम्-
सि॰ चं॰ प्र॰
२८

न्य ३

राजसूयाद्यः। राजसूयः सरति आकाशे सूर्य्यः। तथाद्यो ऽहि ऽपविवै
शन्नौ वाच्यः। दर्शनार्हो दृष्ट्यः। दर्शनीयः। दृश्यः। स्वाध्यायो ऽध्येतव्यः।
श्रवणीयः। श्रध्येयः। श्रोतव्यः। मन्तव्यः। तव्यादीनां कर्मणि संज्ञा। स्त्रियांप
जो भावे। यजादेर्ङीतः। स्त्रियां भावे क्यप्। इज्या। व्रज्या। समज्या। निखंघा
निपत्या। मन्या। सूत्या। शय्या। भृत्या। इज्या। कृत्या। कृञो यक् वा। क्रियति॥
क्रिया। इत्यत्र निवृत्ति निपात्याः। इच्छा। सर्वेभ्युरतः। परिसर्य्या। अटाट्या। ग
र्तेर्युरतः। जागर्य्या। हनस्तः। हत्या। [illegible]ः धातोः र्निः। स्त्रियां भावे॥
कृतिः। बुद्धिः। स्तुतिः। अमान्तस्य दीर्घः। शान्तिः। कान्तिः। ऊतो रेतो नेट्।

इष्या ३

सतौरिगुः भयतो कानेव स्पेवय कि ७६

श्रीगणेशाय नमः
श्रीराम।

हयस्याद्दैनेट्। हयघ्रस्याहायाद्दैः निः प्रत्ययस्य चनेऽआगमः। शम्भी।१

गुहोस्मोनेट्।

पचपन्ति। संस्तीतिः। हुतिः। चलहीनोमिट्। निघ्नु हिनित्यु घोदिनिः। स्ता
निः। त्यचनतेधेस्यचे। तूरीः। ह्मचारि ष्यः नेनेः। कोरिणः। मीरीणः। सूमिः।
संपहाहेः। स्किघा। संपत। संपत्तिः। कतेविनिलः। संसा। पाम्। प्रकुतते इति
प्रकृतिः। चिमिहमः। चितोधातोभिदादिश्वसितायामङ्। पचा। मजा।
जषोऽङि गुणः। जनिमिहाक्षिद्विन्दिपा। गुहा। गुर्वोर्हसात्। गुरुमतो
हसात्तियामङ्। ननितः। इहा। ऊहा। कुण्डा। प्रत्ययात्तियाम
इ। चिकीर्षा। लोलूपा। करण्डपा। पुत्रकाम्या। इक्श्तिपौ धातुनिर्देशे।
पचिः। पचतिः। स्यन्ता वृत्तिपयश्चि घटिवंदिविदि इति ष्यः। त्रिपिनुः

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीराम। सि॰चं॰ मू॰ २८ ॥

कारणा। श्रंसना। ग्रन्थना। घट्टना। वन्दना। वेदना। एषणा। इञजादिभ्यः
आजिः। आतिः। आदिः। आक्रोशे नञ्यनिः। अकरणिः। अजननिः। इक् कृष्यादिभ्यः
कृषिः। गिरिः। किरिः। पूर्वकाले क्त्वा। धातोः। न क्त्वा सेट्। किन्नोपधार्तीत्वा। श
पित्वा। मृडमृदगुधकुषक्लिशवदवसः रुदविदमुषग्रहिस्वपिप्रच्छः कितः। मृडि
त्वा। मृडित्वा। मृदित्वा। उषित्वा। विदित्वा। मुषित्वा। गृहीत्वा। नो
पधात्थफान्ताद्वा। ग्रथित्वा। ग्रन्थित्वा। गुफित्वा। गुम्फित्वा। अलंखल्वोः
प्रतिषेधे। अलं भुक्त्वा। खलु कृत्वा। उदितो वा। शमित्वा।
ऽष्ट्वा। भमित्वा। भ्रांत्वा। अहो जघुः। जग्ध्वा। समासेऽनञ्पूर्वे ल्यप्। समास

२८

श्रीनंदीश्वर
श्रीराम।
राम।

सतिपूर्वकालेक्त्वाप्रत्ययः समानकर्तृके धातोः प्रयुज्यमाने। संभूय त्यक्त्वेति प्राप्य
गच्छति। अनञ्पूर्वइत्येके। अनत्वा। क्वचिल्लघुपूर्वात्समस्ये ऽरप्। पवित्रा
ग ३ मय्यः पवित्राय्य। अल्पलघुपूर्वस्यापिकम्। संप्रधार्य। आप्नोतेर्वा। प्राप्य प्राप्य
क्वचिद्विभाषा। प्रणम्य। प्रस्थाय। प्रसाय। विधाय। तत्कालेऽपि क्वचित्
नेत्रे संमील्य हसति। मुखं व्यादाय स्वपिति। पौनःपुन्ये णम् पदं द्विश्च
समानकर्तृकेषु धातुषु पूर्वकाले धातोर्णम्। रामं तस्य पदस्य द्विर्व
चनम्। पायं पायं गच्छति। भोजम्भोजम्। स्मारं स्मारम्। गामम् गामम्। जा
ममुगामम्। लंभं लंभम्। लाभम् लाभम्। कपमादिषु णस्यैरेऽको
णम्। कर्णकानम्। अप्रयाकारम्। एवकारम्। ऽ। त्वं कारं पठति।

इयंषष्ठी स्वार्थे। अग्रेप्रथमपूर्वेषुपपदेषु क्त्वाणमुलौ वा। अग्रेभोजंव्रजति। अग्रेभुक्त्वाप्रथमंभोजंप्रथमंभुक्त्वा पूर्वंभोजम्। पूर्वंभुक्त्वा पक्षे प्रसंगाभावः। अग्रेभुक्त्वेतितो व्रजति। आभीक्ष्ण्ये तु पूर्वेणानित्यमेव सामु अग्रेभोजंव्रजति। कर्मण्याक्रोशे कृञः खमुञ्। चौरंकारमाक्रोशति। चोरशब्दमुच्चार्येत्यर्थः। स्वादुमि णमुल्। स्वाद्वर्थेषु कृञो णमुल् स्यादेककर्त्तृके(कयोः) पूर्वकाले पूर्वपदस्य मान्तत्वं निपात्यते। अस्वादुं स्वादुं कृत्वा भुंक्ते। स्वादुंकारं भुंक्ते। संपन्नंकारं। लवणंकारं। संपन्नलवणशब्दौ स्वादुपर्यायौ। णमुलपि। स्वादुं कृत्वा भुंक्ते। यथातथयोरसूयाप्रतिवचने कृञः सिद्धाप्रयोगे णमुल्। यथाकारमहं भोक्ष्ये तथाकारं भोक्ष्ये।

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi.

श्रीगणेशाय श्री
श्रीरामराम

किं तर्ह्यनेन। कर्मणि दृशिविदोः साकल्ये। कन्यादर्शं वरयति। सर्वाः कन्या इ
त्यर्थः। ब्राह्मणवेदं भोजयति। यंयं ब्राह्मणं जानाति। लभते विचारयति
वा तं सर्वं भोजयतीत्यर्थः। यावति विन्दजीवोः। यावद्वेदं भुङ्क्ते। यावल्लभ
ते तावदित्यर्थः। यावज्जीवमधीते। चर्मोदरयोः पूरेः। चर्मपूरं स्तृ
णाति। उदरपूरं भुङ्क्ते। कर्मण्युपपदे णमुल् ऊलोपश्चास्य वा वर्षप्रमाणे गम्ये
गोष्पदप्रं वृष्टो देवः। गोष्पदपूरम्। मूषिकाबिलप्रम्। मूषिकाबिलपू
रं वा। चैले क्नोपेः। कर्मसूपपदेषु क्नोपेर्वर्षप्रमाणे णमुल्। चैलक्नोपं।
वृष्टो देवः। वस्त्रक्नोपम्। वसनक्नोपम्। निमूलसमूलयोः कषः। अनुप्र
कर्मणो पूर्वकाल इति न संबध्यते। निमूलकाषं कषति। समूलकाषं कषति। निमू

संसमूलं कषतीत्यर्थः। शुष्कचूर्णात्नेषु कर्म्मसूपिषः। शुष्कपेषं पिनष्टि शुष्कं
पिनष्टीत्यर्थः। चूर्णपेषम्। क्षुन्नपेषम्। समूलाकृतजीवेषु कर्मसु हन्कृञ्
ग्रहां णमुः। समूलघातं हन्ति। समूलं हन्तीत्यर्थः। अकृतकारं करोति।
जीवग्राहं गृ[illegible]ह्णाति। जीवन्तं गृह्णातीत्यर्थः। करणे हनः। पादघातं
हन्ति। पादेन हन्तीत्यर्थः। स्नेहने पिषः। उदकपेषं पिनष्टि। उदकेन पिनष्टी
त्यर्थः। हस्ते चेकर्त्तीवर्त्तिग्रहोः। हस्तवर्त्तं वर्त्तयति। करवर्त्तं। हस्तेन गुटि
कां करोतीत्यर्थः। हस्तग्राहं गृह्णाति। करग्राहं। पाणिग्राहं। धनार्जे कर्त्तो
पुषः। धनपोषं पुष्णाति। स्वपोषम्। गोपोषम्। अधाधारेवबन्धः। चक्रब
न्धं बध्नाति। चक्रेण बध्नातीत्यर्थः। संज्ञायां च बध्नातेः। क्रौञ्चबन्धं बद्धः। ~

श्रीगणेश
श्रीलक्ष्मीपतिर्जयते

ख्रहालिकाय बंधं बंधः। अन्यथा विशेषाणामसंज्ञा एताः कर्त्रोर्जीवपुरुषयोर्न
शिवहेः। जीवनाशं नश्यति। जीवेन नश्यतीत्यर्थः। पुरुषवाहं वहति। पु
रुषो वहतीत्यर्थः। ऊर्ध्वे शुषिपूरोः। ऊर्ध्वशोषं शुष्यति। ऊर्ध्वः शु
ष्यतीत्यर्थः। ऊर्ध्वपूरं पूर्यते। ऊर्ध्वः पूर्यते इत्यर्थः। उपमाने कर्मणि च। घृतनि
धायं निहितं जलम्। घृतमिव सन्निहितमित्यर्थः। अजकनाशं
नष्टः। अज इव नष्ट इत्यर्थः। कषादिषु यथाविध्यनुप्रयोगः। ... एवानुप्रयोगः
वाः। ते चैवोदाहृतम्। उपदंशस्तृतीयायाम्। इतः प्रभृति पूर्वकाल
इति संबध्यते। मूलकोपदंशं भुंक्ते। मूलकेनोपदंशम्। दंशमस्य
सम्मूलस्य भुजिं प्रतिकर्मत्वात् तृतीया। यद्यपि उपदंशिना सह शब्द
संबंधः तथापि भुजिनार्थसंबंधः। हि सापेक्षाणां चानुप्रयोग धातुना

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीगणेश
श्रीराम

समानकर्मकाणां तृतीयान्तोपपदे। दण्डोपघातं गाः कालयति। दण्डेनो-
पघातम्। दण्डताडम्। समानकर्मकाणां किम्। दण्डेन चोरमाहत्य गाः
कालयति। सप्तम्यां तृतीयायां चोपपदे उपपीडरुधकर्षः। पार्श्वोपपी-
डम्। पार्श्वाभ्यामुपपीडम्। व्रजोपरोधं गाः स्थापयति। व्रजेन उपरो-
धं। व्रजे उपरोधं वा। पाण्युपकर्षं धानाः संगृह्णाति। पाणावुपक-
र्षम्। पाणिनोपकर्षम्। तृतीयासप्तम्योरुपपदयोः सन्निकर्षे धातोः
केशग्राहं युध्यन्ते। केशेषु गृहीत्वा। हस्तग्राहम्। हस्तेन गृहीत्वा।
तृतीयासप्तम्योः प्रमाणे गम्ये धातोः णमुल्। द्व्यङ्गुलोत्कर्षं खण्डिकां छिनत्ति।
द्व्यङ्गुलेन द्व्यङ्गुले वोत्कर्षम्। अपादाने परीप्सायां त्वरायां गम्यमा-

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

स्वौजसमौडित्यादिनातासांतत्स्यायां प्रातिपदिकाद्विहिताः। तेषामर्थविशेषेणवसं
ख्यायीनुमाह अर्थेप्रातिपदिकार्थेत्यादिना प्रथमाद्यपसर्गप्रत्ययजाताः प्राचां संज्ञा स्तासांविलिं
व्यवहारइतिस्वौजसमौडित्यादिसूत्रेषुव्याख्यातेनोक्तं कौस्तुभेतुइह प्रथमाद्यपसर्गाः सुपांत्रिक
बुधनेनोसमंख्यादिषुभूतस्वाद्दित्रिपापादितुक्तं। तथाचव्याप्यापपिसिद्धत्वाद्विशेषे प्रथमादि
शानामकारोपिनसाहिति लिंगे ध्यम। तथाहि पंचकं प्रातिपदिकार्थइति दसतो ततोलिंग
वचनग्रहणा मनर्थकं प्रातिपदिकार्थइत्येवसिद्धेः। मात्रग्रहणाद्यर्थमभिदधावर्त्ते तानसर्व
तु प्रातिपदिकार्थादिनातिरिक्तत्वात्। त्रिकपक्षेपि लिंगग्रहणामनर्थकमेवतेषांकृपयाजातेंत
दृश्यति। तिपातो पसिद्धिताति इति तस्मिन्प्रातिपदिके उच्चारितेयस्यार्थस्यनियमेनोपस्थितिस
प्रातिपदिकार्थइत्यर्थोपस्वकइति पावन। नत्वेवंसिद्धेमात्रकइत्यादौप्रथमानस्यादनुआह
शब्दार्थमात्रप्रथमाविभक्तिहेतुत्वौसर्वत्रापश्यातत्तातसमभिव्याहारे लक्ष्यार्थेधोधौ
न्सत्वभावादिदम्॥ मात्रशब्दस्यतित्तस्यचार्थधारणमर्थः। मात्रंकात्स्न्येवधारणेत्यमरः। प्राति

श्रीसारस्व

श्री

व्यतिपठंति । व्यतिजल्पंति ।

८१

रोपयं घ्नते । व्यतिगच्छंति । व्यतिघ्नंति । व्यतिहसन्ति ॥ अनुपराभ्यां कृञः परस्मै । अनु
करोति । अभिप्रत्यतिभ्यः क्षिपः । अभिक्षिपति । प्राद्वहः । प्रवहति ॥ परेर्मृषश्च ।
परिमृष्यति । परिवहति ॥ इति परस्मैपदव्यवस्था ॥ बुधयुध । धातोर्भावे कर्म
णि च यक् प्रत्ययस्तिवादिषु वर्तमानादिषु परतः । आत्मनेपदं भावकर्मणोः । अकर्मकेभ्यो भा
वे सकर्मकेभ्यः कर्मण्यात्मनेपदं भवति । भावे मध्यमेत्वात्मनेपदस्यैकवचनम् । युष्मदस्म
दोरविषयत्वात् प्रथमः । भूयते । भूयेत । भूयताम् । अभूयत । बभूवे ।
स्यवानोनौधातृभ्रांहृनग्रहदृशां वा भावकर्मणोः सिसतासिस्यपामि
डवद्वा इट् च । भाविषीष्ट । भविषीष्ट । भाविता । भविता । भाविष्यते ।

६

श्रीपाणिश
श्री
सि. कं. अ. र.

सार्थशु बीत ग्रा३

शुश्रुषते। सुस्मूर्षते। दिदृक्षते। अनोर्ज्ञो नातेर्न। अनुजिज्ञासति॥
पूर्वम्। प्रत्याङ्भ्यां श्रुवः। प्रतिशुश्रूषति। स्वराद्यन्तोपसर्गाद्युजेयपरे।
प्रयुङ्क्ते। उद्युङ्क्ते। उपयुङ्क्ते। अप स्किरः। पाँशोद्युयुनक्ति। समःक्ष्णु
वः। संक्ष्णुते शस्त्रम्। भुजो अपालने। ओदनं भुङ्क्ते। गधिवंविभ्यां
भ्यां तापो[illegible]तानरीः। मा याचकं वंचयते। गर्धयते। प्रतारणे किम्। श्वानं गर्ध
यति। अभिके न्होमस्योत्पाद्यती स्पर्धे। आह्निम्वं वयति। वर्जय
तौ स्पर्धः। अपाद्वदः। न्यायमपवदते। कर्मव्यतिहारे धातोः व्यति
भवते। व्यतिरते। गतिहिंसार्थपठजेत्यहसातद्दत्तैरतरान्यो न्यपचस्य ८६

कर्तरीयः साधारी वस्था ३

स
शास्त्रे वदते। भृत्यानुपवदते। शास्त्रे वदते। क्षेत्रे वदते। गेहे विवदते। परदारानु
पवदते। मनुष्याणां संभूयोच्चारणे। संप्रवदन्ते ब्राह्मणाः। व्यक्तवाचां
समुच्चारणे। पूर्वाद्‌कर्म्मकात्। अनुवदते कठः कलापस्य। वा विप्रलापे।
विप्रवदन्ते। विप्रवदन्ति वा वैद्याः। अवाद्‌ग्रः। अवगिरते। अपाद्‌गिरते। समप्रतिभ्यां
ज्ञः। शतं निह्नुते। संगिरते। उदश्चरः सकर्मकात्। धर्ममुच्चरते। समस्तृ
तीयायुक्तात्। रथेन संचरते। दाणश्च सा चेच्चतुर्थ्यर्थे। दास्या संयच्छ
ते। उपाद्यमः स्वकरणे। भार्य्यामुपयच्छते। यमः स्त्रिः विभाषा विवाहे। यमः स्त्री
ताम्र पापत्तम्। उपायंस्त वा शस्त्राणि। ज्ञाश्रुस्मृदृशां सनः। जिज्ञासते। राम
श्रीशाष्ट्र व्यवहारे ह्वनप्रयोगे चतुर्थ्यर्थे

भृत्यश्च भार्य्या
वै उपयच्छति

श्रीरामराम

त्साहस्फीततासु क्रमः। ऋचि क्रमते बुद्धिः। अध्ययनाय क्रमते। क्रमतेऽस्मि
न् शास्त्राणि। उपपराभ्याम्। उपक्रमते। पराक्रमते। आङो ज्योतिरुद्गम
ने। आक्रमते सूर्यः। वेः पादविहरणे। साधु विक्रमते वाजी। प्रोपाभ्यामारम्भा
भ्याम्। प्रक्रमते। उपक्रमते। अनुपसर्गाद्वा। क्रामति। क्रमते। अपह्न
वे ज्ञः। शतमपजानीते। अकर्मकाच्च। सर्पिषो जानीते। अनुपसर्गा
ज्ज्ञः। गां जानीते। संप्रतिभ्यामनाध्याने। शतं संजानीते। शतं
प्रतिजानीते। वेः शब्दकर्मणः कृञः। शब्दं विकुरुते। अकर्मकाच्च।
विकुर्वते सैन्धवाः। भासनोपसंभाषाज्ञानयत्नविमत्युपमन्त्रणेषु वदः। ८६
जे ह विवादं कुर्वन्ति विच[illegible]हराः। १ शब्दकर्मणः किमपि चित्तं करोति कामः। २

गणोध्यानेकिं मातरं संजानीति २

श्रीगणेशाय
श्री

उदेति तपते· स्वर्णं किम्: पाद मुखं च सो ३ अकर्मकात् [illegible] ३ ः [illegible]
आत्मनेपदं यालिसर्ह [illegible]
उपधातीत्यर्थः २
चोहःस्तूयते मुत पाति १

उत्तपते। वितपते॥ [illegible] तेवा। लीयौ। आङो यमहनिभ्याम्॥ आयच्छते पा-
णिं। आहते शिरो वा। अन्यत्र आयच्छति। आहन्ति वा। हनः सिः कित्। आहत। आ-
हसात। तमो यमः सूचने सिः कित्॥ सूचनम् परदोषाविष्करणम्॥ समो गमृच्छिपृ-
च्छिस्वरत्यर्तिश्रुविदिदृशिभ्यः। संगच्छते। गमः सिर्वा किद्वा। संगसीष्ट। संग-
सीष्ट। समगत। समगंस्त। समृच्छते। संपृच्छते। संस्वरते। समृच्छते॥
संस्वराते। संविते। संविद्रते। विदेर्नो वा रुडाति। संविद्रते। संविदते। संपश्यते॥
उपसर्गास्त्यूहो वा॥ निरस्यति। निरस्यते। समूहति। समूहते। निसमुपविभ्यो
ह्वः। निह्वयते। संह्वयते। स्पर्द्धायामाङः॥ कृष्णश्चाणूरमाह्वयते॥ अप्रतिबन्धो

संस्वरवते २

अकर्मके [illegible]
किम् गा [illegible]
संगच्छति

स्पर्द्धायां किम्· पुत्रमाह्वयति

श्रीरामोश्र

वं॰ ग्रा॰ तू॰ १

५५

निप्रत्ये अप्रतिज्ञातीयुस्यर्थः १ सहातुनेनं कथमर्थसिद्धिः संप्रव्याकरणादिषु तिष्ठतेयः। गुसाधुयोगा
[illegible] फियवात हपाः प्रमाणिन्ती तोधिपहोपघति। कर्त्तीरोलिनि तोहृत्येना
स्यावशपंप्रकाशवती [illegible] प्रवर्त्ती तमर्थः शं [illegible] तोपि [illegible]

आङः प्रतिज्ञायाम्। शब्दं नित्यमातिष्ठते। स्वाभिप्रायाविष्करणेनिरोत्रा
ख्यायाम्। गोपी कृष्णायतिष्ठते। संशय्य कर्णादिषु तिष्ठते यः। उदो
ऽनूर्ध्वकर्मणीहायाम्। मुक्तावुत्तिष्ठते। ऊर्ध्वे तु। आसनादुत्तिष्ठति। उपान्म
त्रकरणे। देवपूजासंगतिकरणमैत्रीकरणपथिषु। आग्नेय्याग्नीध्रमुपतिष्ठते।
मन्त्रकरणे किम्। भर्त्तारमुपतिष्ठति यौवनेन। आदित्यमुपतिष्ठते। गं
गायमुनामुपतिष्ठते। रथिकानुपतिष्ठते। पन्थाः स्रुघ्नमुपतिष्ठते।
वा लिप्सायाम्। भिक्षुः प्रभुमुपतिष्ठति। उपतिष्ठते वा। अकर्मका
च्च। सोनमुपतिष्ठते। उद्विभ्यां तपोऽकर्मकात्स्वाङ्गकर्मकाच्च ॥

इहार्थाकिमः आमाक्षतद्वनिष्ठतीति २

मैत्रीकरोतीत्यर्थः प्राप्नोतीत्यर्थः २

५५

सर्वुभिन्ताऽलि सौ

श्रीगणेशाय
श्रीराम
श्रीराम

गुडादिवर्ग ज्ञानेश । नो पातु
मिळती स्य. २

७२

आङो यमहनः । आङ्‍ः स्वकर्माकर्मकात् । आगमे : क्षमायाम् । आगमयस्व तावत् । शिक्षेर्जिज्ञासायाम् । धनुषि शिक्षते । आङो यमहन इति
हन्ते र्गीत ताङ्कोक्त्ये । पेत्त्रकृमस्थान्नहनते । ~~चितुर्विषये ज्ञानेश्नोनिम~~
~~चितुर्मि कीर्तीसर्ग~~: मातृके गावः पितुर्मातुश्चागतं प्रकाशं सततं परिशी
लयती र्थः । ताकिोक्त्येकिन् । मातुर्न हन्ति । किं नते हर्षजीविकाकुला
पकरोति । अपात्स्कुः वतुष्पाच्छकुनिकर्तृकात्सेवने । अपस्किरते वृषः
हृष्टः कुक्कुटो भक्ष्यार्थी । श्वा आश्रयार्थी च । आङो नुप्रच्छ्योः । आनुते ।
आपृच्छते । शप उपालंभे । विप्रापशपते । समवप्रविभ्यः स्थः । संतिष्ठते

प. २ — हर्षादि षष्ठी तिकिन अपकिरति कुसुमं यापुरत्य च २

तय ४

अपस्किरते २

॥ इति करासुहृपः॥ निविशादेः न्यादिपूर्वकाद्विशादेर्धातोर्नात्र।
निविशते। परिव्यवेभ्यः क्रियः॥ परिक्रीणीते। विपराभ्यां जेः। विज
अजेध यते। पराजयते। आङो दाञो नज्ञविकाशने। विद्यामादत्ते। विकाश
नेतु। व्याददाति मुखम्। पराङ्कर्मकाद्भवत्येव। व्याददते। पिपी
लिकाः। पतंगस्य मुखम्। क्रीड आङनुसंपरिभ्यः। आक्रीडते। अ
नुक्रीडते। समोऽकूजने। संक्रीडते। कूजनेतु संक्रीडति चक्रम्।

श्रीगणेशाय

श्री

॥ कंड्वादिभ्यो यक् स्वार्थे। कण्डूञ् गात्रविघर्षणे। कण्डूयति। कण्डूयते।
मन्तु अपराधे रोषे च। मन्तूयति। वल्गु पूजामाधुर्ययोः। वल्गूयति। अ
सु असु असञ् उपतापे। असूयति। असूयति। लेटा दीप्तौ। लेटाय
ति। मेधा आशुग्रहणे। मेधायति। सखउ रवतौ लि यायाम्। सखति।
उरवति। सपर पूजायाम्। सपर्यति। भिषज चिकित्सायाम्। भिषज्यति।
इषुध शरधारणे। इषुधति। गद्गद वाक्स्खलने। एला केला खेला
विलासे। हणीङ् रोषलज्जायाम्। महीङ् पूजायाम्। महीयते। अगद नीरोगत्वे।

सुखदुःखं चानुभवतीर्थः ५

दुग्धा व नति॰ शा व यति

प ६ स्वाहेर्वड स्वाहेर्वकारस्य ङत्वं प्रा योति शासा हो स्वरेपरे तद्धिते इपी

माद्यपति। युवां आवां वष्टे। युष्मयति। अस्मयति॰ स्वाने [redacted] अस्मरा

यति। शून यति इ से को वि द्वां सं विद्वयति। विशवयति इत्यपने। विद्वयवैती

यत्। शू नयति इ से को वि द्वां सं विद्व पति। विशवयति इत्यपने। विद्वयवैति

त्पन्ये। उद्दे वं उहि वयति। उ है चिबता। प्रत्यंचं॰ प्रतीचयति॰ प्रत्येचिचेता। ति

र्यंचं॰ ति र्यंपति॰ अति ति नायत॰ स[redacted]वं स ध्रापयति। समीचयति।

स्पापयति। [redacted]। अंतिकं नेदति। बाढं साधयति। वृद्धं ज्याप

यति। वर्षयति। स्फिरं स्फावयति। उरुं वरयति। बहुलं बंहयति। त्रप्र

त्रपयति। दीर्घं द्राघयति। वन्दारकं वन्दयति। ॐ इति नाम धातु प्रक्रिया॰

ग्रं ४०

[redacted]

श्रीगणेशाय
श्री २

वीयराशोसंवि नोग

विप्रसूयते पुच्छं पर्यस्यति पनिपुच्छयते मारात्समावपने मांऽसंचिनोति संभां पटीचीवरयते
उपते चीवराद्र्जनेपनि धानेव चीवरारायते ति पनि धत्ते वा संचीवरयते भिन्दुः॥ २
मुर्ण्वेदसमानामापुकुञो मृर्णमावष्टे मृर्णापयति मार्तीयपते वेषा
पयति सत्यापयति एनीयावचनति एतायते पथुंप्रथयति कृ औ सता
पूर्ववात लोलोपः अपिप्रथत अपप्रथत मृदुंमृदयति आमिम्रदत
मरां कृशं दृष्टं भ्रशयति क्रशयति दृढयति अवम्रशत अवकशत
अरूरुढत पनिपुच्छत [illegible] पर्यपुच्छत चीमां वाचष्टे त्याद्यपति

पात

कण्डूमानावःमञ्जानिनेपुम्वतथ

सयतुः आचारेउपमानात् । कर्म्मधात्वोरुपमानाद्य आचारेऽर्थेऽस्य वेकारः ॥ पुत्रमि
वाचरति पुत्रीयति । शिष्यमुपध्यायः प्रासादीयति । भिक्षुः कुट्याम् भृशादिभ्यो
ऽभूत भावेयङ् अन्तहसलोपश्च । अभृशो भृशो भवति भृशायते । अशश्वद्भ
वति । शश्वायते । क्विपि भृशति । च्विनपि । अस्य च्वौ ॥ अकारस्य ईकारो भवति च्वौ
परे । भृशीभवति । भृशभूत । भृशपभूता । सुमनायते । उपसर्गसमानाकारे
पूर्वपदं धातुसंज्ञं हेतो प्रत्यये विकीर्षतो पिक्रियते । सुमनायीत । उन्मना
यते । सुखादिभ्यो यङ् कर्तृनुभवे । सुखं वेदयते । सुखायते । दुःखायते । पु
च्छादुदसने व्यसने पर्यसने च णिङ् । पुच्छमुत्क्षिपति । उत्पुच्छयते । पुच्छं प्रसपति ।

श्रीजतीश्वर
श्री

कवि नी वाचयति। कवयति। कवीपात्। नाम धातो र्द्विर्वासो। अकवायीत्।
विनि वाचयति। विवाय। विव्य। विव्यतुः। अववीत्। अवायीत्। श्रीनिवा वयति।
श्रयति। श्रयिता। अश्रयीत्। पितिवा चयति। पित्तयति। पित गौ चकार। त्रि
ङ्। पित्रियात्। भूनि वाचयति। भवति। बुभाव। बुभुवतुः। अभावीत्। द्रुनि
वाचयति। द्रुयति। दुद्राव। अदुद्रावीत्। नमानोस्योपधाया दीर्घः। कै। स्मा
हे हेकुति। इत्तमिवाचयति। इत्तमति। राजेवाचरति। राजानति। राजानं धेवा
नाम न्याइवा चयति। मचीनति। यस्यीनति। समुन्द्रीणाति। घोतिवाचरति।
घयति। कइवाचयति। कैंति। चकौ। चकेयन्ये। स्वइवाचयति। स्वाति सस्वौ। सस्व।

औडिढत। उड्ढं करोति। उड्ढयति। औजढत। औड्ढत। कर्तुर्यङः। पप
औडिढत। उड्ढं करोति। उड्ढयति। औजढत्। औड्ढत्। कर्तुर्यङः। पप
मानात्कर्तुराचारे ऽर्थे यङ् श्येन इवाचरति। श्येनायते काकः। पंडिता
यते। मूर्खः। यङि वा सलोपः। पपायते। पयस्यते। तरुणः। अप्सरस ओजस स्त्र
मनसामित्यम्। अप्सरायते। ओजायते। सुमनायते। नाम्न आचारे क्विपि वा
वा। कृष्ण इवाचरति। कृष्णति। अश्व इवाचरति। अश्वति। अश्वतः। अश्वति। लिटि
श्वे। अश्वतुः। ऊः। यतः परस्मात् लोपः। याताम्। इता। इष्यति। आसीत्। मा
ले इवाचरति। मालाति। माला चकार। मलिता। मालिष्यति। अमालासीत्।

क्विपः सर्वापहारी लोपः ३ अ ठि।

माना यया भ्यां काम्यः किं काम्यति। स्वः काम्यति। करोत्याच। नाम्नः करोत्यर्थे यः।
मनस्यति। तपस्यति। व[illegible]स्यति। शब्दादिभ्यो यङ्। शब्दायते। वैरायते। कलहायते।
अभ्रायते। उष्मबाष्पधूमेभ्यः उद्वमने। उष्मायते। बाष्पायते। धूमायते। णिङ्
करोत्यर्थे। नाम्नो णिः प्रत्ययः करोत्यर्थे सचाऽनित्। घटं करोति। घटयति। महान्तं करोति।
महयति। पुंवद्व्यययोः कत्वा। यवयति। कनयति। आविष्ठवत्कार्यम्। स्थूलं
करोति। स्थवयति। द्रवयति। ह्रसयति। क्षेपयति। क्षोदयति। प्रियं करोति।
प्रापयति। गुरुं करोति। गरयति। स्थिरं करोति। स्थापयति। ऊढिं करोति। ऊढ
यति। नेमरध[illegible]। स्वराद्यः परः। अन्तिपूर्वस्या ऊस्प जो वा। अजिघत्।

श्रीगणेश
श्री०
कं० ४

अनपियकाने पूर्वस्यासहार्थः धनायति। अन्यत्र धनीयति। उदकस्योदनपिपासायाम्।
उदन्यति। अन्यत्र उदकीयति। गीर्यति। गिरांचकार। पूर्यति। दिवमिच्छति।
दिव्यति। दिवांचकार। अमुमिच्छति। अदस्यति। सतोऽदिःयी। कर्त्रीयति। हसात्तद्धित
यस्य लोपो वे। नागीयति। वाच्यति। कवीयति। समिध्यति। हसाचस्यलोपो वाऽनपि।
नाम धातौ समिधीता मानाययाम्यायान। किमिच्छति। इदमिच्छति। स्वरिच्छति। अ
श्ववृषयोर्मैथुनेच्छायाम्। अश्वस्यति वडवा। वृषस्यति गौः। नदी नर ले
नाम्नोऽथालसायाम्। पे२
वराणो जी जसायाम्। नृषी नरस्यति। बालः स्ववराऽस्यत्पुष्पः।
सुगसकौ। दधिस्यति। दध्यस्यति। मधुस्यति। मध्वस्यति। यशस्काम्यति। सर्पिष्काम्यति।

८०

श्रीगणेशाय नम
श्री०

जाज्यवीति। जाजर्त्तिः। जाज्यर्धिः तात्यवीति। तातर्त्ति। स्त्रिधुगतिशोषणयोः।
सेस्त्रिधीति। सेस्त्रेत्ति। मव बन्धने। मामवीति। मामोत्ति। मामूतः। मामवति। मामोषि।
मामोषि। मामाथः। मामूमः। तुर्वी थुर्वी दुर्वी धुर्वी हिंसार्थाः। तोतूर्वीति। नेफाको र्ही
पः घोफसा रो नमा हे र्चेवप्रत्य येवतो तोर्त्ति। तोतूर्त्तः। तोधूर्वीति। तोधूर्त्ति।
नूर्छा मोर्छा मुर्छा समुच्छ्राययोः। मोमोर्त्ति। मोमूर्त्तः। मोमूर्छीति। ॥ इति यङ्लुगन्तप्र
क्रिया। ॥ सुप आत्मनः क्यच्। नामधातुप्रक्रिया। नाम्नः कर्मणो यप्रत्ययो ऽधिकारस्य चेत्कामः आ
त्मनः। पुत्रमिच्छति पुत्रीयति। काम्यच्च कामः। गामिच्छति। गव्यति। नाव्यति।
मघाति। ऊष्मचति। सरस्यति। काम्यच्च। पुत्रकाम्यति। धनस्य नेकाम्यो गर्द्धिचे।

सलोपोरिघ्रीस्व॰ रेफस्सोरेफस्य लोपो भवतिपूर्वस्यदीर्घः ४

जाग्रति॥ तसादेशोडिन्तिभिन्नसंप्रसारणाम्॥ तस्यपत्ति यङ्लुकि नसि उंत्या युगा
च्य॥ जाग्रहः॥ जाग्रहति। जायहिषि। जाघृन्हि। जायहिता। अजायहीत्॥
जर्गधीति। जर्गर्द्धि। जर्गृह्वः। जर्गृधति। जर्गधीषि॥ जर्घर्त्ति। अजर्ग
धीत्। अजर्घर्त्ति। सिपि। अजर्घीः। अजर्घर्त्। अजर्गधीत्। अजर्गर्द्धिषाम्॥
पाप्रच्छित्ति। पाप्रष्टः। तसादेशे नसंप्रसारणाम्। ङुति भरसे क्नौ ममेव छस्परो
वस्यडुः। पाप्रश्मि। पाप्रच्छः। पाप्रश्मः। ह्वयजतौ॥ पाहयीति। जोहति। जो
हितः। जाहयति। जाहसि। जोहामि। जाहावः। जाहामः। ह्वयगतिर्कन्धेपा। जो
हयीति। जाहर्त्ति। जाहयीति। जाहीहि। अजाहः। अजाहत्ताम्। अजाहयुः।
त्यरत्यरस्त्रिव्यविमवामुष धावकान्ययोउः कौ भरसादेशे ममोदीर्घे च प्रपंचे। ९९

यवयो वलि हल्कारे च लोपः ६

श्रीगणेशः
श्री॰ २

अ॰ १

अप्राधात। सास्यपीति। सास्यन्ति। सास्युपुः। सास्यपति। सास्यपीत। असास्यम्। सा
सप्यात्। असा स्यपीत्। असास्यपित। क। चाकनीति। चाकन्ति। तातनीति।।
ता तन्ति। ताती तः। ताति नति। तातिर्हि। तात नासि। अतातनीत्। अतातेः। अता
ती तौम्। अतातानीत। अतातानीछ्ामे। अताता निष्टुः। अतेर्यङ्‌लुकि द्वि
त्वे पूर्वस्य नइत्यत्वं नुक्। नैनि कोतम पूर्वस्या सवर्णाइतीय। आति। अनियन्ति। अन
नीति। अनिपनीति। अनीतः। अनियन्तः। कोनि लोपइतिलोपः। आनाति।
अनिप्रातिलिङि निङ् लुकि द्विवे। आनिपात्। अनिनियात्। अनीनियात्।।
ग्रह ग्रहरो। जर्गहीति। जर्गर्ढि। जर्गढः। जर्गहति। अजर्घट्। अग्रहउपाहिन।
ग्रःसस्य रेफ नासंयोगा न्तस्य सस्यैव लोपो नान्यस्य

क॰ ५

सलो पोरौही
नरच २

उ३

श्रीगणेश

श्री

चं. म.

६८

यनीयचति। जंगमीति। जंगन्ति। जंगन्तः। जंगमीमि। जंगन्मि। जंगन्यः। जंगन्मः।
जंघनीति। जंघन्ति। जंघ्नतः। जंघ्नन्ति। जंघहि। अजंघनीत्। अजंघन्। आशि
षि। यघ्नात्। अवधीत्। अवधिष्टाम्। चंचूर्ति। अचंचुः। चंखवीति। चंखुतः।
चंखुवति। चंखव्यात्। अचंखवीत्। पेपवीति। पोपोति। पोपुतः। अपेपवीत्।
अपेपोत्। पोपविता। अपोपावीत्। नोनवीति। नोनोति। जाहेति। जहाति।
जाहितः। जाहति। जाह्यात्। जाहीहि। अजाहेत्। अजाहात्। अजाहिताम्। अजा
हुः। जाहेपात्। जौ हौ तौ। अजाहासीत्। अजाहासिष्टाम्। दादेति। दादाति। दा
तः। दादति। दाद्यात्। दादिहि। दादेयात्। अदादात्। अदादाताम्। एवं धाधेत्।
दाधेति। दाधाति। दाधुः। दाधति। धेहि। दाधेयात्। अदाधासीत्। तम। ६८

जाघ्वास्सि। सिपि अजाघाः। अजागाधीर्। अजा[illegible]त्। नाघ्न। नानाधीति।
नानात्ति। नाना तः। दाद्धीति। दादद्धि। दोदढः। दाधत्ति। अदाद्धीत्। अदा
धत्। अदाढुम्। अदाद्धुः। अदाद्धीः। अदाधत्। अदाधः। दादधित।
अदाद्धीत्। चोस्कुन्दीति। चास्कु[illegible]। अचेस्कुन्दीत्। मोमुदीति। मोमोत्ति।
कूर्दखुर्दगुर्द गुद क्रीडायामेव। चोकूर्दीति। चोकूर्ति। अचोकूर्दीत्। अचो
कूर्ति। सिपि। अचोकूः। सद्दन्ताऽन्ताः सदुपधानां चपट् उकि पूर्वस्य नुक्र।
नीक। वक्नीति। वनिकनीति। चनीकनीति। वर्क्ति। वनीकर्ति। वर्क्तः। वनिक्तः।
वनीकत्तः। वर्क्रति। वनीकृति। अवकीनीत्। वर्वतीति। वनिवर्तीति। व
नीवर्तीति। वर्वर्त्ति। वनिवर्त्ति। वनीवर्त्ति। वनीवंचीति। वनीवन्ति। वनीवन्तः।
वनिक्रीति २
वनिकर्ति ३

श्रीगणेश
वैं. म्र.
६८

गुसां वा घुत्यानित्यत्वाद्भुक्। अवोभूजीत्। अवोभूताम्। अवोभूवुः
पापचीति। पापक्ति। पापक्तः। पापचति। अपापचीत्। अपापक्।
अपापक्ताम्। अपापचुः। पापचांचकार। अपापचीत्। ङः स्यपि
अपि लोप धाप गुसाः। बोभुजीति। बोभोक्ति। अबोभुजीत्।
अबोभोक्। बोभोजिता। अबोभोजीत्। वावदीति। वावत्ति। जाघटी
ति। जाघट्टि। स्पर्द्ध संघर्षे। पास्पर्द्धीति। पास्पर्द्धि। पास्पर्द्धः
हैपास्पर्द्धि। सिपि रुत्वपक्षे। अपास्पर्त्। अपास्पर्द्। अपास्पर्द्धः।
अपास्पर्द्धम्। गाध प्रतिष्ठालिप्सयोर्ग्रन्थे च। जागाधीति। ६८

स्प२

श्रीगणेश। राम

श्रीगणेश

श्री

दे धुमीयते। हन्तेर्हिंसायां घ्नी। जेघ्नीयते। जंघन्यते। स्वपिस्यमिव्ये
त्रां यङि संप्रसारणम्। सोषुप्यते। सेसिम्यते। वेवीयते। वा
यः कियङि। चेकीयते। पापायते। जाजायते। जंजन्यते। शी
ङो यङि च कुति। शाशय्यते। डुडौक्यते। तेत्रौक्यते॥
इति यङन्तप्रक्रिया॥ वा नप नेत्युक प्रत्ययसंबो नविनायङो
यङ्लुकः। यङि च किसति पितस्यास्मो षेद्गा। बोभवी ति। बोभोति।
बोभूतः॥ यङ्लुगन्तात्परमहादिपञ्च॥ बोभवांचकार॥

दे: द्विरुक्तात्परस्य अभ्यासो अत्र ... उसः बोभूवति। १

संप्रसारणं

वावरयते। श्वयते वा। शोशूयते। शेश्वीयते। सास्मर्यते। कवते
पूर्वस्य तु वृत्यं यङि। कोकूयते। वंचु स्रंस ध्वंस कस पत पद
स्कंदां यङि। यङ् लुकि च पूर्वस्य नीक्। वनीवच्यते। सनीस्र
स्यते। दनीध्वस्यते। चनीकस्यते। पनीपत्यते।
पनीपद्यते। चनीस्कद्यते। सतो निर्दिष्टो वा। वेक्रियते। नेक्रियते।
वेव्रियते। चरफलोः। उत्परस्य धामामा मा गे हा कृ पिबति सो स्थो नां
ते इकारः। कुः तिह सा। देदीयते। घ्रा ध्मो र्नि र्पयते। जेघ्रीयते।

श्रीगणेश राम
श्रीराम
श्री

फ १ ल २

वचः लो: पूर्वात्यचस्याङः यंङि यङलुको: वंवूर्यते। पम्फुल्यते।
जुमित्य मेमो नुस्वारो न्यपतेसवपत्तनोयते। जैजप्यते। जेनतेये
फस्फलत्यं यङि। जेगिल्यते। यंयम्यते। वंवश्यते। तंतन्यते।
नोलोपः
जेजम्यते। दंद्दह्यते। दंदश्यते। वभज्यते। पशवाध नग्रंथस्योः
पंपश्यते। नीग्रहुपधस्या सत्यते धाते। यंङि वनेपूर्वस्यनी
कोन नीनत्यते॥ वनीवत्यते। जनीगृह्यते। वनीवश्यते।
पनीपश्यते। वनीकृष्यते। वशोर्यङि नसंप्रसारणम्॥१॥

सो॰ सु॰ श॰
श्री॰
वै॰ आ॰
६५

मोमुच्यते ३

न ३

जो हूयते। वे वियते। आ तः यङि यङ्लुकि च पूर्वस्यात आकारः।
पापच्यते। पापठ्यते। सनि चि स त्रि मु ग्र च र्ध्य रूरोतीति आपड सो
सूयते। सोसूयते। यकारपर रेफस्य नङि यति निषेधः। वरीवृत्यते।
स्वराश्यते डुरौति नूयते। गत्यर्थात् कौटिल्ये एव यङ्। ... लम
पति। अत्यते। वावृज्यते। लुप सद चर जप जभ दह दश गॄ भ्यो
धात्वर्थ गर्हायां यङ। गर्हितं लुंपति। लोलुप्यते। सासद्यते।
जंजपं लुकू। जमा नासिक्य जय जभ दह दंश भज पश चन फ

६५

श्रीगणेश राम

श्रीगणेश

श्री

राम

स्वार्थसानाद्युस्यादयः गुप्तिपयते ॥ इतिसानप्रक्रिया ॥

अतिशये हसादेर्यङ् द्विश्च। हसादेरेकस्वरात् धातोरतिशये

ऽर्थे यौनःपुन्ये च यङ् प्रत्ययो धातोर्द्विर्वचनञ्च। पठि यङ् पङ्

डुपि तपूर्वस्य नामिनो गुणाः। सधातुः डित्यात्तः। अतिशये तु

पुनः पुनर्वा भवति बोभूयते। बोभूयांचक्रे। अबोभूयिष्ट। बो

भूयते। अनपि च हसात्। हसात्परस्य यस्य लोपो भवति।

अनपि विषये। बोभूजौ चक्रे। बोभूयते। लिख्यते।

वं.ख।

६४

अयने स्सम्प्रसारणाच्च।६ चिप् दिध्वरिषति दिध्यरिषति३ नितरिषति२

अकर्मकेति किम्। छमुन्दति वत्सम्। लः। यियत्सति। यियर्त्तिषते।
तितरिषति। तितत्सति। षङ्वन्रन्सरसंनासम्प्रसृ। तितनिषति॥
यियवीषति। यियविषति। उधूर्षति। धूर्वे। लौ। च्यौ। दुधूर्षति। सिम पू
ङ्। अं जौ रि भ्य स स्पृ। सिस्मयिषति। पिपविषति। अरिरिषति।
अंजिजिषति। अशिशिषते। उंचिकू षति। आधिजिगापयिष
प२ ति। अध्यापिपयिषति। शिश्वापयिषति। शुशावयिषति। ञह
पयिषति। पुस्फारयिषति। वुन्दापयिषति। सा नो तोन.

अउसयोः पूर्वस्योकारस्यावंयषर्गेयलजपरे च्छवर्णपरेषु परेत:।४

६४

श्रीगणेशाय नम
श्री गणेश
श्री

स्तौति। अयन्तयो नेयषे पूर्वासस्यषः। तुष्टूषति। उच्छावयिषति। सस्वाप
पिषति। चेकिषति। छासति। सुषुप्सति॥ इणः सेगाम्। अयोधने। जि
गमिषति। यो धने तु प्रतीषिषति। इणादिकः अधिजिगमिषति।
इवर्णोवर्णोपधाद्धु सा॰ [illegible] किलौ। दिद्युतिषते।
दिद्योतिषते। रुरुचिषते। रुरोचिषते। लिख त्रन्दनयि त्यासे। ।
लिलिखिषति। लिलेखिषति। सिस्निहिषति। सिस्नेहिषति। नाधो हिंसा
यामिट् सेद्धित्य जोपरस्व। निसति। अन्यत्र निनासति। उवोवक
र्मकस्य गुणो वा सेद्धित्य लोपरस्व। उमुन्दते। मोन्दते वा वसः स्यप

इयन्त स्वध म्रस्न श्री स्व पूरा मः सनिम्पः सत्येद्धाहि रे विषति ॥
वस्यानिति सेप्तुः । दिधुषति । स्वाईधिषति । स धे श्रानिति से
स्व नस्पइ मंयुति हित्य सोपृश्चु ई सेहि । बिभ्रजिषति । अजे
नसो न नेनपिया । बिभजिषति । बिभ्रन्हति । बिभर्क्ष्हति । शिश्रि
यिषति । शिश्रीषति । सिस्यतिषति । सस्यूर्षति । पिपविषति । पु
पूषति । ऊ र्णुनविषति । ऊर्णोते रिजादि प्रत्यपोद्याडि:तर । ऊर्णुनूषति ।
ऊ र्णुनविषति । बिभनिषति । बुभूर्षति । सिसनिषति । सिषासति । राम ६२

न भराभस्येकोना घोश्वा रखसे बपाभस्पानां। निप्सते। लिप्सति। शिक्षति।
पित्सति। पततनेट्वनि द्राभ्यः सस्ये डुपित्सति। पिपतिषति। मित्सते। मित्स
ति। आप्नोतेरीः आप्नोतेरात ईः सेपूर्व लोपश्च। ईप्सति। ऋधेरननाये
वा। ऋधेरिर्हा यांवा नाप प्रत्ययो भवति। ऋशनापति। ऋशिशिव
ति। तितनिषति। तितंसति। तनेस्मा दैसे वा दीर्घः। तितांसति। दि
निद्विषति। दिदरिद्रासति। दंभिसपि भ्यास स्य वेट्। दिदंभिषति।
जि सपयिषति। सपेः स्य यप्पसाद्धेवेड् इ तापूर्व लोपश्च। दम्भेरीद्व।
धिप्सति। धीप्सति। ऋनिर्ऋ सडप घ्यानेप्प लोपः। धिप्सति।

श्रीगणेश
श्री॰
वं॰ म॰
९२

पुपूर्षति। उवूर्षति। रुदविदमुषग्रहिस्वपिप्रच्छः संश्च। रुरुदिषति। विविदि
षति। मुमुषिषति। हलोः। षढोः कः से। ग्रादिजवानाम्। जिघृक्षति। सुषुप्स
ति। कृगृदृधृप्रच्छिभ्यः सस्येट्। चिकरिषति। जिगरिषति। दिदरिषति। दिध
रिषति। अत्र सेपरे हि धीनेश्चः। पिपृच्छिषति। अत्तुमिच्छति। जिघत्सति।
सप्रत्ययान्तस्य द्वितीयस्यैकाचो द्वित्वम्। ईर्ष्यियिषति। ईर्ष्यिषिषति।
हनिङोः सिहि घेः। जिघांसति। इङः सगमसन्तात् पूर्वेत्पात्। अधिजिगांसति।
गमेः सस्येट् नाति। जिगमिषति। इषे॥ आपिज्ञाधान्नभलभशकपतपतमी
मीङ्माङ्मेङोस्थचन्सेसग्रानिति सेपरे पूर्वस्य च लोपः। दित्सति। धित्सति। ९२

श्रीगणेशाय
श्र
राम्

ईर्ष्यश्च न्तोतौ ईर्ष्यते। [illegible]सिषस्य याडि: द्वित्यमात् तीयो हसएकस्वरोध
डि: ईर्ष्यपति। ऐर्षिपत। द्वितीयपन्दे सांते। [illegible]र्षिषिषत। आदिपन्दे।
ईर्षिषिपति। ऐर्षिषि[illegible]ता। [illegible]डि:तुस्य यां हेपयै: ऐर्षिष्यत्। ॐ। इति सन्न म ४
प्रक्रिया। ॐ। इच्छाया मात्मनः सः। धातो रात्मन इच्छायां पैसप्र त्ययो द्विश्च।
भवितुमिच्छति। बुभूषति। [illegible]सभयो व कान्। [illegible]मूषीत। उः सेः। उयरांता
ह यरांतात् [illegible] यह ग्रही[illegible] वप नसयसा नेट्। नाति [illegible] सः। इट्‌जितेसप्र म २
त्ययेपरे गुणो नस्यात्। तितीर्षति। [illegible]। चिकीर्षति। चिकीर्षति।
जिगीषति। पुपूषति। यः से। पिपन्त्वति। पिपासति। मुमूर्षति।

स्न इ: [illegible] कारस्य ईत्‌भवति: २

श्रीगणेशाय
श्रीराम
चं॰ म॰
६१

मदी हर्षग्लेपनयोः। मदयति। ध्वन शब्दे। ध्वनयति। जनीजृष्क्नसुरञ्जोऽमन्ताश्च।
जनयति। क्नसु ह्वरसा दीप्तौ। क्नसयति। रञ्जेर्णौ मृगरमणे नलोपो वक्तव्यः। रजयति। मृ
गान् रजति। शमयति। ज्वलह्वलह्मलनमामनुपसर्गाद्वा। ज्वलयति। ज्वाल
हल ४ यति। ह्वल ह्मल चलने। ह्वलयति। ह्वालयति। ह्मलयति। ह्मालयति। ग्ला
स्नावनुवमां च। ग्लापयति। स्नापयति। स्नपयति। नकम्यमिचमां।
कामयति। अमगतौ। आमयति। चामयति। शामयति। शमो दर्शने इति शा
मयति रूपम्। यमोऽपरिवेषणे णिच्यमिन्तः। यामयति। स्खद स्खदने। स्खा
दयति। परिस्खदयति। प्रस्खदयति। परिस्खादयति। ६१

५२

श्रीजगदीश
श्री २
श्री

तेपात्येवान्तौ। पिछयति। गाः पूरोवातः। विन्नविनागेहुबेवासि वैत्रौ। हूषयति।
हेषयति। इणो णौ वा गमिः। गमयति। अजिगमत्। आपयति। आपीपत्।
मितां ह्रस्वः। घट चेष्टायाम्। घटयति। व्यथयति। प्रथयति। प्रथयति। प्रस
विस्तारे। प्रसयति। म्रद मर्दने। म्रदयति। स्खद विद्रावणे। स्खदयति।
त्वरयति। ज्वरयति। नट नृत्तौ। नटयति। चक तृप्तौ। चकयति। लगे संगे।
लगयति। ज्वल दीप्तौ। प्रज्वलयति। ध्मा आध्याने। ध्मनयति। दृ भये।
दरयति। नॄ नये। नरयति। श्रा पाके। श्रपयति। मारणतोषणनि
शामनेषु ज्ञा। ज्ञपयति। अन्यत्र ज्ञापयति। कंपने चलिः। चलयति।

श्रीजगदीश्वर
श्री ९
पं॰ न॰
६०

रंभयति। अररंभत्। अललंभत्। हापयति। अजीहपत्। अससमरत्।
त्वरद्वत्। वेष्टिचेष्टोः पूर्वस्यात्वं वा ङि। अववेष्टत्। अविवेष्टत्। अचचेष्टत्।
अपिभ्रजत्। अबभ्राजत्। कणारणाभणाश्रणालुपहेठहेमथालिलोटिलो
पीनांवा। ऋस्यो अउ सयोः। अचिकणत्। अचकाणत्। स्वापेः संप्रसारणं मिङि।
असूषुपत्। स्वयतेर्ण्यंतस्य संप्रसारणं वा। अशिश्वयत्। असूसवत्। श्वि
घ्रैतेरुपधाया इद्वा ङि। अजिघ्रिपत्। अजिघ्रपत्। सिध्यतेरेहलौकि
के पैत्वस्पार्यनौ। अन्नं साधयति। अन्नं त्रसे धयति। प्रजने वीप

माघवेश
८२

श्रीगणेश
श्री

अममार्जत्। इङ् क्रीङ्जीनामात्वे णौ। अधापयति। अधापिपत्। अठःस
पयेणौ। इङो गाङ् वा। अध्यजीगपत्। क्रापयति। अचिक्रपत्। जाप
यति। ह्रीव्लीरीक्नूयीक्ष्माय्यातां पुक् णौ। ह्रेपयति। अजिह्रिपत्। व्लेपयति।
अविव्लिपत्। रेपयति। पर्ययोर्धिसेहफाने वेकेप। क्नोपयति। अचुक्नुपत्।
क्ष्मापयति। अचिक्ष्मपत्। दुर्धै औ दीर्घः। दूषयति। स्फायो वः। स्फाव
यति। अडुडवमे। अठपयति। आटिडतत्। अववपूजापाम्। आर्चिव
त्। औणिदृपत्। औज्जिजत्। आर्दिदृपत्। रभीलभोः स्वे नुम् मनत्वपुलिटोः।

सारसोयुगमाचख्व। अजूहुत। व्यापयति। अविव्यपत। वापयति। अवी
वपत्। पातेर्णौ लुक्। पालयति। प्रयोजन्यात्स्मये। णौ। विस्मयते
पात्र्यं। भीस्मि भ्यां न्येनो भ्यामा स्व योकाद्वै हेतु यस्मये। जटिलो वि
स्मापयते। भियः स्वरस्यात्यं वा तस्मा वेक्रुणौ हेतो स्वि मृषा मुंडे
भापयते। भीषयते। स्हेर्णौ [illegible] पो वा। रोपयति। रोहयति। अरूरुप
त। अरुरुहत। क्लृपयति। अचिक्लृपत। अचकल्पत्। कीर्तयति।
वर्तयति। अवीवृतत। अववर्तत। मार्जयति। अमीमृजत।

श्रीगतोश्र
श्रीराम

तर

ध्वर्जि ते ज्ञाति। घातयति। अजी घतत्। शा ह्रस्वलोतो जौ। शातयति।
अशीशतत्। गतोत् शाप्यति। रातो ओपुक् पुकि ऋरा॥ सगतेः। अ
र्पयति। आर्पिपत्। ह्रापयति। अजिह्रपत्। धापयति। अदीधपत्।
स्थापयति। तिष्ठतेर् उपधायाः इत्। अतिष्ठिपत्। पादेर्युक्। पाशो
छासाह्वेञ् व्येञ् वेञां पुग्जौ। पापयति। पिबतेर् उपधे स्पेका
र उपधाया लोप श्व। अपीपत्। शापयति। अशीशपत्। छापयति।
अचीछपत्। सापयति। असीसपत्। ह्वापयति। ह्वपतेर् उपयोः॥ संप्र

श्री गणेश्वर
श्रीराम
५२

मवंतं प्रेरयति।भावयते।भावयोवकारः।अउःसपोः पूर्वस्योकारस्य।त्वंप
यगे यदेजकारेष्ववर्णापवेष्वुपनतः।अबीभवत्।मूङ यं धैनो।अमी
मवत्।अपीपवत्।अरीरवत्।अलीलवत्।अजीजवत्।स्त्र
वति श्रृणोति द्रवति प्रवति प्लवति च्यवतीनां मङ सपोः पूर्वस्येत्वं वा
रौ धात्वन्तरेपरे।असीस्रवत्।असुस्रवत्।अशिश्रवत्।अशुश्र
वत्।अदिद्रवत्।अदुद्रवत्।नरितः।अशशासत्।अडुढौकत्।अो
ताततिः [illegible] वारयति।अचूचुरत्। हनो घतः हतेर्[illegible] दे[illegible]
आशिषिवुनयुजोनलाकौ पसफालोगलेयतः धातोरतीते काले एतेः॥ श्रो मवी

५२

श्रीगणेश
राम

सू वैपेसुन्ये।सूवयति। मुअपुस्त्रवरो। अमुमुअत।सूअवेछने। अपुसूचार।
उनपरिहारोलुनयाति। त्रिनिमित्तःच्छनादेशोद्वित्येकत्तचोस्यानिवत्।
स्याद्रेपनःच्छनादे धातोर्द्वितिपेऽवपवेऽद्वित्तोसच्छरोद्विर्भवति।
श्वे ननत। अर्थङ् याचने। अर्थयते। आर्तीथत।संग्रीमयुद्धे। असस
ग्रामत। अंघ द्दुपघाते। अंघघत। अंक अंगपदेलक्षणे। अंघकात।
॥ इतिचुरादयः॥ ॥श्री॥ धलोपिणो। प्रयोजकव्यापारेऽणे धातोर्णिः प्रत्ययः॥
श्री२

श्रीगणेश
श्रीराम

पतः॰ यत्याद्यश्चाऽनापिलोपः १

५७ प्रपति। अथाङ्कता कथवाक्यप्रबंधे॥ अन्तोऽप्प्रस्थानि वत्येति धूढि…
कथयति। अचकथत्। लोपितो नाकार्थे। अचकथत्। वरइ प्सायां। अववनत्।
गणसंख्याने। गणयति। गणोः पूर्वस्य ईच्च अङ्‌पचे औ। अजीगणत्। अ
जगणत्। स्तन गदी देवशब्दे। स्तनयति। अतस्तनत्। गदयति। अजग
दत्। पत गतौ वा। अंतः पतयति। पतति। पतयां चकार। अपपतत्। वा अ
दंत इत्येके। पातयति। अपीपतत्। न च प्रतिपत्ते। रचयति। कल गतौ सं
ख्याने च। कलयति। स्पृह ईप्सायाम्। स्पृहयति। भाम क्रोधे॥१॥ ५७

श्रीगणेशाय

श्री।

शमँन्तृस्त्रालोचन। शमयते। अशशमत्। दिवपरिकूजने। उविवाते। गारयते। अजीगरत्। विदवेतनाख्याननिवासेषु। वेदयते। वेदयांचक्रे। अमनामन्त्रणे। अमेति धातुः। अमितस्मयते। अमयते। अचुअमत्। अथ कुमेति नाम ततोञिः कुमातिमौ जने। कुमारयते। नयगन्पामुनेभ्यो हिंसार्थेभ्यः स्यान्नेञिः। हिंसयति। सातियोगे। असापयति। भूमिश्री। कुमाचिन्तनयोः। भायपति। अबीभवत्। लोकृलोचृभाषणे। नरित्तः। सहितः शासखांजनके कार्येत। अलुलोकत्। अलुलोचत्। धूञ्कंपने। धूञ्प्रीञोञ्कुमो। धूनयति। धयति। प्रीञ्तर्पणे। प्रीणयति।

कवितार्थेञिः समाप्तम् अबीकारन्.४

रवबरवयहिह भ्लघाडुर्भावे॰ रवन्वाति॰ बसम्रीने। रिवोनाति॰ हिठराताति॥ः॥ इति
पंपुश्री या॰॥ः॥ ठ डसे भत्तौ॥ ठ रीतो॥ वव छो॥ वरिषोष्ठ॥ अवरोष्ठ॥ अवठ त॥
॥ः॥ इति [illegible] कयारय॥ः॥ घुरसोवे॥ घुराद्दे स्वार्थे त्रिः कारौरि॰ सघातुः॥ वोय
यति॥ वोरयां वकान॰ वोधात्॥ गेरडछि स्व॰ अे॥ अुडि॰ लघौ हृ स्व उपधा
या॥ लघोर्दीर्घः॥ अवू वुरत॰ वितिस्क त्पं॰ चिंतयति॰ अविचिंतत॥ वुर
दित्रि येति केचित्॥ चिंतति॥ यत्रि संको वने॰ यंत्रयति॰ अयपंत्रत॰ अो
लडि॰ डत हे पिने॥ अोलंडयति॥ अोललंडत॥ अोकारदि स्वको लंडय
ति॥ लंडति॥ पीड अवगाहे॥ पीडयति॥ भाग भ्रास भासद्दिप जीवमील घीडां ५५

चिलेत्रिपठित ओइद्दत्करती ओं॰ पादिक लेलिङः नेनविन्यात् इत्यादो नलोपेन॥

श्रीगणेश॥
रामः

क्र्या णां तात्सक १

मर्दिता॰ मृडनमृडान॰ गुध रोषे॰ गुध्नाति॰ गोधिता॰ कुष निष्कर्षे॰ कुष्णाति॰ निरः कुषः
कुषाणा॰ निरः कुषस्य सादेरिट् वा नपि॰ निष्कोषिता॰ निष्कोष्टा॰ निरकोषीत्॰ न२
स२ क्षुभ संचलने॰ क्षुभ्नाति॰ क्षुभ्नादिषु नराल्यम्॰ क्षुभ्नान॰ णभ तुभ हिंसायां।
नभ्नाति॰ नभिता॰ क्लिश विबाधने॰ क्लिश्नाति॰ अक्लेशीत्॰ अक्लिक्षत्॰ अश
भोजने। अश्नाति॰ आशीत्॰ उध्रस उञ्छे॰ ध्रस्नाति॰ ध्रसिता॰ उकारो धात्वव
परोक्षम:२ यवइत्येके। उध्रसां च काय॰ विष विप्रयोगे॥ विष्णाति। विषाणा॰ वेष्टा। अवि
क्षत॰ पुष पुष्टौ। पोषिता॰ अपोषीत्॥ मुष स्तेये। मोषिता॰ अमोषीत्॰

आशीत३

रेखबती॰ विलुठीति॰ साद्यौ॰ विलाय॰ लाता॰ लेता॰ मलासीत्॰ मलेषीत्॰ न्वी
वरतो॰ विलुठीति॥ ॐ॥ इति घाद्यः॥ ॐ॥ धौ वरतो। धौ तान्ति॥ श्री भयमरता
यो:। न्वी षर्हि सायम्। एषां गपां सांधां हृस्वः। न्हि तानि। न्हैता। तोम्र
वेंचो धनै। जाताति। जन्नौ। सायात्। सेयात्॰ यें घव धनै। य धूा ति॰ ववंधि
प॰ ववंढु भं स्पति॰ स्रुभां। सीतां मे पविलोऽनोम भ्रूति॰ मेपिता। ऋषे
येप सन्दमें॰ ऋपिश्री विद्रंमि मोलितः कित्यंधा। शश्वं प॰ शश्वाधा जश्वंच॰
गश्राप॰ यधिता॰ ऊ प कुं पसश्लेषरा न्होरनपो:। बुॐ प॰ कोन्पिता। मन्दम
संदर्भारखवाविशेष:२

पन्धा ५

४६

न्हो दः पूर्ता:

श्री गणेश॥ राम।

शश्वतुंशशुः २ घोर्विहसे। धातोरिकारोकारयो र्दीर्घो भवति। रेफवकारयो र्हसपरयोः २

श्री।

स्मरति॥ इत्यात्वोः॥ शॄ हिंसायाम्॥ शृणाति। शॄ दॄ पॄ ह्स्वो वा लिटि। शशरतुः॥ शीर्यात। शरिता॥ अशारीत्। पॄ पालनपूरणयोः। पृणाति। पपार। पपरतुः॥ पूर्यात। वॄ वरणे॥ वृणाति। ववरतुः। वूर्यात। भॄ भर्त्सनपूरणयोः॥ भृणाति। भूर्यात। मॄ हिंसायाम्। मृणाति। मूर्यात। दॄ विदारणे॥ दृणाति। ददरतुः॥ जॄ वयोहानौ। जृणाति। नॄ नये॥ नृणाति। कॄ हिंसायाम्। कृणाति। संज्ञाने। सनाति। ज्या वयोहानौ। ग्रहादित्वात्। जिनाति। जिज्यौ। जीयात। अज्यासीत्। री गतिरेषणयोः। रिणाति। ली

जिज्याथ। ददृतुः ददुः २ ली श्लेषणे। ... लीयात्। ...

इत्यात्व २ अशरीत्। २

श्रीगणेशाय

पं. स्त्र. ५२

कॄञ् हिंसायाम्

पविता। पूञ् पवने। [blot]र्ह्रस्वः। कर्त्तरि तुक्। पुनाति। अपावीत्। लूञ् छेद
ने। लुनाति। अलावीत्। अलविष्ट। स्तॄञ् आच्छादने। स्तृणाति। तस्तार।
तस्तरतुः। स्तीर्यात्। स्तरिषीष्ट। स्तीर्षीष्ट। अस्तारीत्। अस्तरिष्ट। अस्तीर्ष्ट। कॄञ् अस्तीर्ष्ट ३
हिंसायाम्। कृणाति। चकार। चकरे। करिता। वृञ् वरणे। वृणाति। वर्यात्।
वरिषीष्ट। वर्षीष्ट। अवारीत्। अवरिष्ट। अवूर्ष्ट। धूञ् कंपने। धुनाति। दुधवि
थ। दुधोथ। धोता। धविता। अधावीत्। अधविष्ट। अधोष्ट। ग्रह उ
पादाने। गृह्णाति। जग्राह। जगृहतुः। गृह्यात्। ग्रहीषीष्ट। ग्रहीता। ५२

पोरनः पवर्गीद् ऋकारान्तस्य उः किति ॥३

श्रीराम १
श्रीगोपाल

अमासा ३

विक्रेणा। अक्रैषीत्। अक्रेष्ट। प्रीञ् तर्पणे कान्तौ च। पिप्राये। अप्रैषीत्। अप्रे
ष्ट। श्रीञ् पाके। अश्रैषीत्। मीञ् हिंसायाम्। ममौ। मिम्यतुः। ममिथ। ममाथ।
मासीष्ट। माता। अमासीत्। स्कुञ् आप्रवणे। स्तंभु स्तुंभु स्कंभु स्कुंभु स्कुञ्। स्कुनी म्या ३
ते। स्कुनोति। स्कुनाति। स्तंभु स्तुंभु स्कंभु स्कुंभु रोधने। एते पञ्च सौत्राः। विष्टभ्नोति।
विष्टभ्नाति। विष्कभ्नोति। विष्कभ्नाति। हलः श्नः शानज्झौ। हेः श्ना स्थाने। आ
नः स्याद्धौ परे। स्तभान। स्कभान। स्कुभान। स्तभीत। अस्तभत। अस्तम्भिष्ट।
पूञ् पवने। पुनाति। पविता। कूञ् शब्दे। कुनाति। कविता। अकावीत्।

श्रीराम।
सि॰ कौ॰ प्र॰
५२

उद्विजिता।ऽ६ विजिछ। ओलजी ओलस्जी व्री[illegible] लेजे। ललज्जे।५ऽ प्यायामे।
अपवि। सतेरिऽभयत्यकारेप्रत्यये यकि च। अस्वयरोरस्वरे। व्याप्रिय
ते। व्यायनिष्यते। व्याप्ततः। व्याप्तया तो। मऽप्राणात्यागे। ङुऽलिडोस्वर्तुर्षु
आत्नानेपत्रं क्रियते। ममार। ममर्थ। मर्ताछ। मर्ता। मरिष्यति। अमृत।
हऽ आदरे। आद्रियते। आदद्रे। आदरिष्यते। आदृत। धृऽ अवस्थाने।
ध्रियते।:o: इति तुदादयः।:o: उभौ [illegible] थ्य विनिमये। ना स्याः पत्ती
रि वर्तुर्षु।। क्रीणाति ई हत्योः क्रीणाति। क्रीणीते। क्रीणन्ति। विक्रयिथ।
नाइत्यस्याकारस्य ईतङितिहसे। नातः नाइत्यकारस्य लोपो ङिति स्वरे।५९ ५२
क्रीणीतः [illegible] स्या

श्रीराम् १
सि·कौ·म्र·

सु० १

वकार। करिता। करीता। अकारीत्। ऽयात् किरते। जगमः। ऽवीहिं
सायांप्रते स्व। ऽ उपस्किरति। हिंसायां प्रतिस्किरति। ऽ उपचस्कार। रजो भंगे। अ
रौन्हीत्। ऽ जोकोति। के। भोक्ता। अभौन्हीत्। कुप स्पर्शे। कुपति। छोप्ता।
अन्हौप्सीत्। रश रिशहिंसायाम्। रेष्टा। अरुन्क्षत्। रेष्टा। अरिन्क्षत्। लि
श गतौ। लेष्टा। अलिन्क्षत्। खिद परिघाते। खित्ता। अखेत्सीत्। पिश अव
यवे। पिंशति। पेशिता। ॐ इतिपप्रकीया। ॐ जुषी प्रीतिसेवनयोः। जुष
ते। जोषिता। ओविजी भयचलनयोः। ऽ विजते। विजते। प्रस्योढितः। ऽ

ऊ गादि १ १५२६ शाःकिं...

श्रीरामः

सि. कौ. स्त्र.

५१

सृज विसर्गे। सृजिदृशोर्झल्यमकिति। ससर्जिथ। ससृष्ठ। स्रष्टा। अस्राक्षीत्।
टुमस्जो शुद्धौ। मज्जति। मस्जिनशोर्झलि नुम्। ममंक्थ। ममज्जिथ। मंक्ता। अ-
माङ्क्षीत्। विछ गतौ। विछायति। विछायां चकार। विविच्छ। विछायिता।
विच्छिता। इषु इच्छायाम्। इच्छति। एष्टा। इयेष। इयेषिथ। एषिता।
एष्टा। ऐषीत्। विश प्रवेशने। अविक्षत्। मृश आमर्शने। अम्राक्षीत्।
अमृक्षत्। रि पि गतौ। रियति। पियति। रेता। पेता। धि धारणे। धियति।
धेता। क्षि निवासगत्योः। क्षेता। षू प्रेरणे। सुवति। कॄ विक्षेपे। किरति। ५१

पत्रामर्श ३

विष्फुरति। विष्फुरति।

निःस्फुरति। विस्फुरति। स्फुल संचलने। स्फुर स्फुरणे। स्फुल संचलने। स्फुल संचये। विष्फुलति। विष्फुरति। स्फुर्छा विस्तृतौ। स्फुर स्फुरणे। स्फुल संचलने। वि

निःस्फुलति। विस्फुलति। स्फुरत्याकारोपधं के चित्पठंति। पस्फार। णू स्तव
ने। नुवति। नुविता। अनुवीत्। धू विधूनने। अधुवीत्। गु पुरीषोत्स
र्गे। गुवति। जुगाव। जुगुविथ। गुता। अगुषीत्। ध्रु गतिस्थैर्ययोः। ध्रुता।
अध्रुषीत्। ॥ ०॥ [illegible] कुटादयः॥ ०॥ कृती छेदने। कृंतति। कर्तिष्यति।
कर्त्स्यति। अकर्तीत्। गॄ निगरणे। गिरति। गिरते। स्वरेरसपलीया। गि
लति। अगारीत्। अगालीत्। स्पृश संस्पर्शने। स्पर्ष्टा। स्प्रष्टा। अस्प्राक्षी
त्। अस्पार्क्षीत्। अस्पृक्षत्। प्रच्छ ज्ञीप्सायाम्। पृच्छति। अप्राक्षीत्।

सिलव ३ सातु मिन्द्रासीप्सा

श्रीराम० संकुचत्सोय१ संकोचनेगोपनं१ आक्षेपोतिन्हाः२ शब्दकर्मवंश
वं. अ. चिकसनंफुल्लनं२ कालेय२

५० युट संश्लेषरो। युटिता। कुच संकोचने। कुचिता। गुज शब्दे। गुजिता।
गुड रक्षायाम्। गुडिता। डिप क्षेपे। छुर छेदने। छुउन्छुरोर्न दीर्घः।
कलहकर्मणि छुर्यात्। स्फुट विकशने। स्फुटिता। मुट आक्षेपप्रमर्दनयोः। त्रुट छे-
दने। त्रुटिता। तुट कलहकर्मणि। तुटिता। चुट छुट छेदने। जुड बंधने।
कड मदे। लुट संश्लेषरो। कृड घनत्वे। कुडिता। कुड बाल्ये। पुड उत्स-
र्गे। घुट प्रतिघाते। मुड स्फुड संवरणे। मुडिता। स्फुडिता। तुड तोडने १
तुडिता। स्फुर स्फुरणे। स्फुल संकोचने। निर्नि विभ्यः स्फुरस्फुलयोः सस ५०
एकशब्दवेद लं८ नष्टा सा ... पूर्वस्य ग्रासात्पराः षष्ठः श्लोकान्ते नमासाः पुस्को... ५
[redacted]

श्रीराम श्रीगणेश

अर्दं फीतातुपतुंपतुफतुंफहिंसायाम्।तुपति।तुंपति।तुफति।तुंफ
ति।दृपदृंफउत्क्लेशे।दृपति।दृंफति।सफ संफहिंसायाम्।
आनर्फ।संफति।संफांचकार।गुफ गुंफ ग्रंथे।गुफति।गुंफति
उभ उंभ पूरणे।उवोभ।उंभति।उंभांचकार।शुभ शुंभ शोभार्थे।
शुशोभ।शुंभति।दृभी ग्रंथे।दृती हिंसाग्रंथनयोः।चर्ति खति।
चर्त्स्यति।अचर्तीत।विध विधाने।वेधिता।कुट कौटिल्ये।
कुटादेर्ङिद्वदञ्णित्प्रत्ययः।ङित्त्वाद्गुणाभावः।कुटिता।अकुटीत्।

[illegible] शेषमादेहि। सो
गो

श्रीगणेश
वं स्न
४९
[illegible] स्याहितिस
लोपः [illegible]
[illegible]
चैमो [illegible] सिथा
[illegible]
[illegible]
[illegible]

विवाशः समाप्तिः ३ उध्वः कराशाहानं श्वाहानं चर

मत ४ कुइ

वृस्वत्ति । व वृश्चिव्य । व वृष्ठ । अवृस्वीत् । अवृान्दीत् । व्य वृ व्या
गीकरणो । विचति । विच्यात् । अव्याचीत् । अव्यचीत् । उधिं उद्वि ।
उद्धं वकार । उद्वी विचयरो । उद्धं वकाय । सगती क्विपप्रत्यय
मूर्ति माधेषु । सद्धुनौति । सद्धुलिटि गुणाः । आनद्धु । आन
द्धनुः । उश्र आर्जवे । उर्श्र वकार । उश्र त्यागे । उश्रं वका
र । उभु विमोहने । लोभिता । लोब्धा । अलोभीत् । तृप तृंफ स
प्रै । अतर्पीत् । तृफादिनामप्रस्पयेनुम । तृंफ तृंफति ४९
विमोहनं माह २ कचिहान अपसी सवर्णे परे सफ कचिहान भवति ४

श्रीराम श्रीगणेश

श्रीराम० | उपदेहो जेपनं ४

मुवडुपविट्टलिपसिवरुतपिशरिवृत्तमप्रत्ययेऽमभ्‌ऽज्वाति।
मन्नोष्ठ। अमुवत्। अमुनक्। उपू कृट्टने। डुंपति। उसीष्ठ।
अउप्। विट्टु सो मे। विट्टंति। अवेदिष्ठ। अनिउयमित्येके।
वेत्ता। लिपउपदेहो। लिंपति। अलिप्त। अलेपीत्। अलिप्त। अलिपत।
षिवैन्हृ नतो। सिंवति। सिषेच। असिवत्। असिचेत। असि
नक्। ः०ः इत्यातेः ः०ः सषी गतो। आनर्षे। अवृस्व कृट्टने।

चिर२ लिपिसिचि ह्वयतीनां ऊ लुङि। धातु असिवत।१

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

अतिसर्ग लंघनं पाके थि स्के रः।
ज्ञो: स्त्रुश्मि: श्रु:। म्हू बेजवा:।

दिशातिसैर्ज्ञैनै: दिन्दीष्ठ। अदिन्दूत। भ्रेस्जेपौ कैः। मजाति। भ्र
स्ज्ञारसोररनपिया। व भर्ज्ज। व भर्ज्जिथ। व भ्रज्जिथ। व भ्रष्ठ। क्रि
तिसंप्रसारणाबाधकम्। भ्र ज्यात्। अभान्दीत्। न्दिपप्रेरणो
न्दिप्रीष्ठ। अन्दिप्त। क्षुष विलेखने। क्षन्दीष्ठ। क्षष्ठा। कर्ष्ठ
अक्षान्दीत्। अकान्दीत्। अक्षन्दात्। अक्षक्षष्ठ। अक्षन्दीत्।
मिजसंगमे। मिमेल। अमेलिष्ठ। मुह्रुवु मोचने। मुवाह मुस्रि

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi.

श्रीराम श्रीगणेश

हे भगधुत ९
७ राम

सं० पी० समस्करोत् १ उप०

चकर्थ। अकार्षीत्। अस्कृत। संपर्युपेभ्यः करोतौ भूषणे। संस्क
रोति। अड्व्यवधानेपि सुट् कात्पूर्वः। संचस्कार। संस्कृ
त्रोलिटूइट्। संचस्करिथ। संचस्करिव॥ एवमुपस्करोति। ० इत्या
तौ। ० वनु याचने। वनुते। ववने। परस्मैपद्यमपीत्येके। वनोति।
ववान। मनु अवबोधने। मनुते। मेने। ० इति तनादयः ०
तुद व्यथने। तुदादेः कर्त्तरि वत्तुं श। तुदति। तुतोद। अतो सि
त। अतुत्त। राघे प्रेरणे। नुतोद। अनोसीत्। अनुत्त। ९

तत्त्रि०

अपाधंतपर

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीराम | श्रीरामः

श्री॰वं॰राम

५८

अर्तीति । अरर्णुतस्य अरणुतः । आनर्श । अनृन्दतो । आर्णीति । आर्ती ॥

अर्णोति । अर्णुतय अरराणुतः आनर्ष । अँन्दतो । आर्णीति । आर्त ॥

अरतीति । अर्णुतय अरणुतः । आनर्स । अर्न्दतो । आर्तीति । आर्त्त ॥

अर्णीति । अर्णुतस्य अरणुतः । आनर्स । अर्न्दतो । आरीणि । आर्ती ॥

अर्तीति । अर्णुतय अरणुतः । आनर्स । अँन्दतो । आर्णीति । आर्ती ॥

अर्तीति । अर्णुतय अरणुतः । आनर्स । अँन्दतो । आर्णीति । आर्ती ॥

अर्तीति । अर्णुतय अरणुतः । आनर्स । अँन्दतो । आर्णीति । आर्ती ॥ अर्तीति । अर्णुतय अरणुतः । आनर्स । अँन्दतो । आर्णीति । आर्ती ॥

श्रीराम श्रीगणेश

श्रीराम
रामराम

रि३   उष१

त्रिइंधी हे श्रिंाइ ङ्काइ सोएंछ्काइंज्ञ बंक्रा रीधिछा। खिद् दैन्यपरिवेत्ते। वित्तोषछ।
अवित्त। विद्द विचारणे। वित्तोषछ। अवित्त। ःःः इतिरुधादयः। ःः। तनु वि
स्तारे। तनादेरनुप्र। कर्तरि वर्तुषु तनोति। तनुतः। तन्वन्ति। तन्वः। तनुवः।
अतानीत् ४ तिने। अतनीत्। तनादेस्तन त्रासो धो धिलु कृ। लोपस्तनुदात्ता नामा अ
तत। अततनिष्ठ।। अतथाः। अततनिष्ठाः। षनु दाने। सेने। सायात। सन्यात
असत। असनिष्ठ। न्दरणु हिंसायाम्। न्दरणोति।। अन्दरणीत। अ
न्दृत। अन्दृणिष्ठ। तनादेरूप धाया गुणो वा पि। न्दिरणोति। न्दीरणो
सा ४ ति। अन्दीरणित। अन्दृत। अन्दीनिष्ठ। सरणु गतौ। सरणोति। =

जनसनखनामा तं बलेऽ्झि मरसे पादादोर्द्धि निवा ४

ता३

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीराम
ध्रु॰ चं॰
५६

न२

इति तः नमः नमप्रत्ययास्यास्य नलोपः। हिंनस्ति। हिं
स्त। ति। अतहिंत। इति तः नमः नमप्रत्ययास्यास्य नलोपः। हिंनस्ति। हिं
स्तः। हिंनस्तु। हिंस्ति घेस लोपः। हिंधि। अहिनत्। अहिनः। जिहिंस। अहिंसी
त। ऽन्दा क्लेदने। उनत्ति। औनत्। औनः। ऽन्दां चकार। औन्दीत्। औं
त। ऽन्दा क्लेदने। उनत्ति। औनत्। औनः। आनक्। आनज। आनक्ष।
जूयन्ति। तृहं हिंसायां। तृणेढि। अनक्ति। आनक्। आनज। आनक्ष।
अंजिता। अंक्ता। अंजेः सिचि नित्यमिट्। आंजीत्। तंचू संकोचने। तनक्ति।
अंजिता। अंक्ता। अंजेः सिचि नित्यमिट्। आंजीत्। ओविजी भयचलनयोः। विनक्ति।
अतनक्। अतंचीत्। अतांक्षीत्। ओविजी भयचलनयोः। विनक्ति।
विजेरिडादि प्रत्ययो ङित्। विविजिव। विजिता। अविजीत्। वृजी वर्ज
ने। वृणक्ति। अवर्जीत्। पृची संपर्के। अपर्चीत्। ०। इति पंक्ति धामः। ०।

प्र०

विध
५६

श्रीराम।
धा॰चं॰।

श्री बाहिर

योनक्त। अयोनिक्त। अयुनक्त। उछृदिर् दीप्तिदेवनयोः छृणत्ति। छृन्ते।
छृत्सीष्ट। छर्दिषीष्ट। अछृदत्। अछृदीत्। अछर्दीत्। छ॰। उतृदिर् हिंसाना
दरयोः। तृणत्ति। तृंत्ते। तर्त्स्यति। तर्दिष्यति। अतृदत्। अतृदीत्। अतर्दीत्। छ॰।
॰ इसमासे ॰ शिषॢ विशेषणे। शिनष्टि। शिंष्टः। शिंषंति। शेक्ष्यति। शेक्ष्य
ति। अशिषत्। पिषॢ संचूर्णने। पिनष्टि। पेक्ष्यति। अपिषत्। भंजो आ
मर्दने। नमः नमस्य स्य्या स्परस्य नस्य लोपः। भनक्ति। बभंजिथ। भंक्ता।
अभाङ्क्षीत्। भुज पालनाभ्यवहारयोः। अभुनक्। अभौक्षीत्।
तृह हिंसि हिंसायां। तृहोश्नमि कृते इमागम पिति हलि। तृणेढि।

श्रीराम०
ग्रं ४७

प्रत्ययस्य नमोऽस्तोर्धातोश्चाकारस्य लोपो ङिति २
अरुद्धा अरुत्साताम् ३

४५ स्तिष्ठिध । ० इति स्वादयः ० रुधिर् आवरणे । रुधादेर्नम् । कर्त्तरि चतुर्षु । रु
णद्धि । नमसोऽस्य । रुन्धः । रुन्धन्ति । रुराध । रुरुधे । रुध्यात् । रुन्धीत । अरुत्सा
त । रुरुधिषे । अरौत्सीत् । अरुधत् । भिदिर् विदारणे । भिनत्ति । अभि
नत् । अभिनत् । अभैत्सीत् । अभिदत् । छिदिर् द्वैधीकरणे । छिनत्ति । छि
न्ते । चिच्छेद चिच्छिदे । छेत्सीष्ट । रिचिर् विरेचने । रिणक्ति । अरिणक् । अरिचत् । ।
अविनक् । अविनक् । विचिर् पृथग्भावे । विङ्क्ते । अविचत् । अवैक्षी
त् । क्षुदिर् संपेषणे । क्षुन्ते । अक्षुणत् । अक्षौत्सीत् । युजिर् योगे । = ४५

श्रीराम

५८४२ पुंलोऽस्युऽ। फुंस्त्वश। दसासुजा इत्येतौ भवतीति २

राजोहिं सायामित्व पूर्वलोपो। कित्तिलिलिसिति व्यपि वारि धत्तुः ससापित्वा। असासितृ। त्रिधक्षा प्रागत्मे। ५८ इलाति। अधर्षीति इदं मम इदं मे। श्रंवि श्रंवि इं मिभ्योलिटः कि त्वंवा। इमेसिद्धोचपूर्वलोपो वा। इदं म। इ मत्तुः। इदं मत्तुः इमिथ। इदं मथ। सधुव द्वौ। सधूोति। आनर्ध। आनधत्तुः न्दिति सायाम। न्दिरातिनि। न्दिरातुतः। न्दिरावनि। न्दौधात्त। इति पंचप्रक्रिया॥ ० ॥ अशऽ व्याप्तौ। शंघातेर्वा अश्नुते। आनशे। अशिषीष्ट। अश्नित्व। अशिता। अष्ट। आशिष्ठ। पिंवंधाः स्केदेनोक्तिबुत्ते। आस्कंदनंशोधसांकु इनिम्वा।

धा० २

श्रीराम
रामः
...
५४

अवेष्ट। स्तृञ् आच्छादने। तस्तार। तस्तरतुः। स्तर्याता। स्तृ न्नात्संयोगादेः।
सिस्यो। अस्तृणाति। स्तरिषीष्ट। स्तृषीष्ट। अस्तारीत्। अस्तरिष्ट। अस्तृत। कृञ्
हिंसायाम्। चकर्थ। चकृवहे। कृषीष्ट। अकार्षीत्। वृञ् वरणे। वृञ् स्वपूर्वात्। व
वरिव। ... वृञ् ... न्नातिस्योदि वृति। वरिषीष्ट। वृषीष्ट। अवारीत्। अवरिष्ट।
अवृत। धुञ् कम्पने। धोष्यति। अधोषीत्। दीर्घो नो व्ययम्। धूनोति। अधावी
त्। अधविष्ट। अधोष्ट॥ इति त्यादौ। ... ५३ पतापे। ...ष्यति। अदोषीत्।
किंगतौ ...हौ च॥ पूर्वात् हिनोतेर्हि स्य घो नत्वं ...॥ जिघाय। जिघ्यतुः। अहै
षीत्। आप्लृ व्याप्तौ॥ आप्नोति। आप्नुतः। आप्नुवन्ति। आप्नुहि। आप। आप्लृ।
आपत्। शक्लृ शक्तौ॥ शेकतुः॥ शक्नोति। अशकत्। राध साध संसिद्धौ॥ ४५ राम

५४

श्री एम
ग्र॰ कौ

अथ नोधः। नोहाकानस्य धत्वं भवति। स्तानं स्नपनं सराधानम्॥

नेशिपानन ष्णनतीशिष्ठ। अनडुहः इति द्विवाच्यः। ष्ठः। स्थंत्नं ग्रमिषवे।
स्यादे नुः। कर्णिचतुर्षु तुपः। नुप्रत्ययस्य उप्रत्ययस्य च गुणो भवति। सुनोति।
सुनुतः। सुन्वन्ति। अो मो वो लोपः। सुन्वः। सुनुवः॥ अौ वा हे। सुनु। सुनवै।
सोषीष्ट। असावीत। असोष्ट। षिञ् बन्धने। सिनोति। सिष्ये। अ
सेषीत्। शिञ् निशाने। शेता। अशेष्ट। डुमिञ् प्रक्षेपने। ममौ।
मिम्यतुः। ममिथ। ममाथ। मिम्ये। माता। अमासीत्। अमास्त।
चिञ् चयने। चिनोति। सगाशे किरौ। चिचाय। चिकाय। अचैषीत्।
[illegible] ज असंयोगपूर्वस्य प्रत्ययककारस्य लोपो वा। यमैः॥

असंयोग
पूर्वात्प्रत्य
यो कारादे
र्ड पू॰ २

अनुरुध कामे · अनुरुत्सिच्छ । अनुरोद्धा । मनत्तानो मेति घ्ये । मंता । अ
मंस्त । युजसमाधौ । योक्ता । सृजविसर्गे । स्रष्टा । असृष्ट । लिश अल्पी
भावे । लिल्लीष्ट । लेष्टा । अलिक्षत् ॥ ० ॥ इत्यात्मनेपदम् ॥ ० ॥ म बतिती
न्तोपाम् । ममर्षिषे । मर्षितास्ते । ईसुचिर्व्यक्तेदने । असृवतु । असो वीर ।
रंजतागे । अराङ् न्दीत । अर्नक्त । शाप आक्रोशे । शेपे । शप्ता । अशा
पीत् । शक मर्षणे । शेकिथ । शशाकृथ । शक्ता । अशकत् । पुष्पा
दित्वाद् अङ् । अशक्त । सिद्धो यमि स्पेके । शाकिता । राहुवन्धने । ४३

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi.

श्रीराम
अ॰ चं।

घोर्धीतोनिपवौस्वरे॥ धातोनिकारोकारयोनियुवौ भवातः स्वरेपरे

अपेच्छ।माऽमाते।अमास्तात्ईऽगतौ।अयांचक्रे।एच्छ।प्री ऽ प्रीतौ।पिप्रि
ये।जनिष्ठा।ऽभीवे।साजनो।जौ।बनुर्ध्व।जायते।गमास्वनेजते।अज
नि॰ अजनिष्ठ।दीपी दीप्तौ।दिदीपिवे।अदीपि॰ अदीपिष्ठ।पूरी आ
प्यायने।अपूरीः।अपूरिष्ठ।तूरीगतित्वरणहिंसा नयोः।तुतूरिषे।
तपऐश्वर्ये।तप्यते।तेपे।तप्ता।वादस्तुवरणे।वत्स्यते।अवावर्त्ति
ष्ठ।यत्नगतौ।येते।पत्ता।पदेरिस्यात्तनि।अपादि।विददैन्ये।खेत्ता।
अवित्त।विदसत्तायाम्।वित्सीष्ठ।अवित्त।बुधअवगमने।भुत्सीष्ठ।
भोत्स्यते।अबोधि।अबुद्ध।युधसंप्रहारे।युत्सीष्ठ।योद्धा।

पां२ सिस्पार। पधाप्यानुशासन। सिस्पारनिटोप्यरयोः॥२

श्रीरघु॰
श्र॰ चं॰
४२

५२

॥ इति पंप्रक्रिया॥ षू ऽ प्राणि प्रसवे। सु सुविषे। सोता। सविता।
टू ऽ पवित्तताये। ऽऽ। ध्व। ऽऽ। रविबीष्ट। दी ऽ न्हये। दी ऽ धु
ट। कुतिस्यने। दिदृ। मी नाति। मी नाति। दीऽ गुराव्बृद्धि विषये
क्यपच श्रात्वम्। दासिष्ठ। दाता। दास्पाति। श्रदास्त। डी ऽ विहायसाय
तौ॥ डिपते। डिश्र। उप्टियष्यते। धीऽ श्राधारे। दिधिन्हे। दिधिष्वे॥ श्रधे
ष्ठ। मीऽ प्रारणाविघेजा। मेता। रीऽ श्रवणे। रीर्यिषे। लीऽ श्लेषणे। ली
लीऽ रात्वं वा गुरणवृद्धि विषये क्यपिच। लिल्ये। लेता। लाता। श्रला॰ ५२
श्रलेष्ठ। व्रीऽ वरणे॥ व्रेष्यते। स्यादपे श्रषे। श्रोदितः। पीऽ पाने।
४२

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीरामराम
स्व॰वैं

पि ५४ ॥ सर

खार

व भ्रंशि प आम्नस्यति॰ अम्रसैत॰ व शावर्रो॰ ववर्शिष॰ कशातनुकरणे॰ चकर्शि
थ॰ गर्द्ध॰ पिपासायाम्। ततर्षिथ॰ ह षतुष्ठौ॰ हर्षिथ॰ उ षविषहिंसायां।
वेषिता॰ रोषा। नेषिता॰ चेष्ठा। ञिपन्दे पै॰ ऊपिता। गुप क्रोधे॰ केपिता।
गुप धातुः भयो॰ गोपिता॰ पुपुनुषु ऽपुविमोहने॰ पोपिता॰ लोपिता॰ लु
भ आकांक्षायाम्॰ लोभिता। लोभ्या। क्षु भसंचलने॰ क्षोभिता॥
क्लि ह स्नेहनीभावे॰ क्लेदिता॰ क्लेता॰ ञि मिदा स्नेहने॰ मिद गुणोपेप
रे। मेद्यति॰ जिक्ष्विदा स्नेहनमोचनयोः॥१ क्ष्वेदिता॰ संधु संसिद्धौ॥ स्त्रो
नेष्व १० गृधु अभिकांक्षायाम्। जगर्धिथ। ॥ इति पुष्पादयः॥ ॥

अम्बोरगाि
दो॰ पुष्पादि
कारस्य १

श्रीराम
श्र॰ चं॰
४०

न्हमूषसहने॰ न्हाम्यति। चन्हमीच॰ अन्दमतः। क्रमु। ग्लानौ॰ क्राम्यति॰
मदीह षैं॰ माद्यति। मेदिना अमरतः शमा दयोगता॥ असुन्हेपने।
असति। आसः असतेस्तु पुंः। आस्वतः पसुप्रयने॰ अनुसगाघसः
संपूर्वाच्चयोवा॥ पस्यति। यसति संपस्यति॰ संपसति॰ उपसर्गेतुप्रयस्यति॰
जसुमोन्हने॰ जस्यति। तसुदसुउपन्हये। तेसिन्य॰ दसिन्य॰ वसुस्तंभे॰
वयसस्तु॥ वसिता। कुसश्लेषने॰ गुसउसर्गे॰ येसिता॰ तुसखण्डने॥
मासिता॥ जुहविलोडने। खोडिता। उचसमवाये॰ उचोच॰ भ्रंशु भ्रंशु अधःपतने
सागर मीपनिरोगमेविपेत्र ४०
विकानः

श्री॥
श्रीराम

द्रोहिष्यति। ध्रोक्ष्यति। द्रोहिष्यति। अद्रुहत्। मुहँ वैचित्ये। मु
ह्यति। मुमोहिथ। मुमोग्ध। मुमोढ। ष्णुहँ उद्गिरणे। सुष्णोहि
थ। सुष्णोग्ध। सुष्णोढ। सुष्णुहिव। सुष्णुह्व। ष्णिह प्रीतौ। सिष्णेहि थ।
सिष्णेग्ध। सिष्णेढ। स्नेहिता। स्नेढा। शमु उपशमे। शमां दीर्घः श्ये
नि। शाम्यति। शेमतुः। शमिता। अशमत्। तमु कांक्षायाम्।
ताम्यति। दमु उपशमे। दाम्यति। अदमत्। श्रमु तपसि खेदे च।
अश्रमत्। भ्रमु अनवस्थाने। भ्राम्यति। भ्रमति। बभ्राम। अभ्रमत्।

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

शुधशौचे॰ शोद्धा। अशुधत। षिधसंराद्धे॥ सिधति। सेद्धा। ऽधीहिंस।
यं॥ रधिजयोस्त्वरेनुम॰ रंधिष्य। ररंध। ररंधिव॰ रे ध्व॰ लिट्यनेडितिरधे
नुमः। रधिता। रद्धा। अरधत्। णश अदर्शने। नश्यति॰ नेशिथ। म
स्जिनशोर्भलिसेर्नुम। ननंष्ठ। नेशिव॰ नेशिम। नशिता। नंष्टा। अनशत्।
तृपप्रीणने। ततर्पिथ। ततर्प्थ। तत्रप्थ। तर्पिता। तर्प्ता। त्रप्ता। अत
र्पित। अतृपत्। अताप्सीत्। दृपहर्षमोहनयोः। दृप्यति॰ दर्दर्प॰ उपजि
घांसायाम्। [illegible] ऊहति। द्रुद्रोग्ध। ऽद्रोढ। द्रुहः। द्रुह। मुह। स्नुह।
स्निहांच्च त्यादयेवा। द्रुद्रोहिथ। द्रोहिता। द्रोग्धा। द्रोढा।

अत्राप्सीत

श्रीराम
श्रीराम ०

देवपः। राध्याति रराधिन्या रराध्व। व्यधत्ताउने। विध्याति। विविधतुः विव्याधिथ

वियकाविध्यात्। यका। अव्यात्सीत्। पुषपुष्टो। पोष्टा। पोन्यति। अपुष

त्। शुशुषसोषरो। शोष्टा। शोष्का। न्युपति। अशुषत्। तुषतुतैतौ। तोष्टा। अ

तुषत्। दुषदैष। कातेस। अदुषत्। श्लिष आलिंगने। श्लेष्टा। श्लिष्यति।

श्लिषादिलिंगनेसकर्मकपवादः। अश्लिक्षत्। कन्यादेवः। अनालिंगनेसम

श्लिषत्। जनुकाव्यम्। शिश्लिषगा। अप्रत्याससोस्यचित्ताः। अश्लिषत्। कु

षकोषे। कोष्टा। तुंचतुभूत्नायाम्। न्नोष्टा। अनन्दुषत्। ११

मो कुंरन्ध्रानुभन्ता।

श्रीराम॰ मा॰ धा॰ ३९

भीये। चुक्षुधि न्या। पुष्यति सापाम्। अपोषीत्। गुधँ परिवेष्टने। अगोधीत्। क्षिप
प्रेरणे। अक्षैप्सीत्। पुष्प विकसने। पुष्यति। पुपुष्प। तिम स्तिम ष्टिम ष्टीम आर्द्रीभावे।
तिम्यति। तितेम। अतेमीत्। व्रीड लज्जायाम्। अव्रीडीत्। इष गतौ। ऐषीत्।
षह षुह चक्यर्थे। असहीत्। असोहीत्। जॄष झॄष वयोहानौ॥ ऋतश्च।
जीर्यति। जजरतुः। जेरतुः। अजरत्। अजारीत्। अझारीत्। शो तनूकरणे। श्योः।
यस्य प्रत्यये धातोरेलोपः। श्यति। शशौ। अशात्। अशासीत्। छो छेदने। छ्यति।
अच्छात्। अच्छासीत्। षो अन्तकर्मणि॥ स्यति। सेयात्। असात्। असासीत्।
दो ऽवखण्डने। द्यति। देयात्। अदात्। राध साध संसिद्धौ। राध्यो ऽकर्मका ३९

श्रीराम् श्रीराम १
श्रा·वं १ कुणथ५

सुतत्तनव २
अहराकनवं ५

धातोरिकारो फारयो हि षो भवतिरेफ वकारयो हि सपरयोः परतोर्थ ।३

अचिषत ।ः इति व्हाय्य ।ः ।ह्वियुक्तौ ग्यचिजिगीषाव्ययहान्नद्युतिस्तुति
मोदमदस्वप्नकान्तिगतिषु । दिवादेर्थः । करीति निवृत्तेषु अपोपवादः
थ्योर्विहिंसे । ष्ठिव्यति । दिदेव । दिव्यात । अदेवीत । षिवु तन्तु सन्ताने । सीव्यति सिवा
षिवु निनसेने । ष्ठीव्यति । न्युषेवीत । न्यसेवीत । स्त्रिवु गति सोषणायोः । स्त्रीव्यति ॥
ष्णसु अदनो ष्णसु दर्शने । ष्णस्यति । स्नास । स्नासनात ।
सस्नास । क्नसु कौटिल्ये । ह्वलादि । चक्नास । अक्नासीत । प्युष पुस वेदे । व्युष
पुष्यो विभागे । व्युतितृष्ण । अविन्होपे । न्युत तनु हर्च रचत । क्षम्प । सेसादेरिवान्स्पति
नर्तिष्यति । अनर्तीत । त्रसी उद्वेगे । त्रस्यति । त्रसति । त्रेसतुः तत्रसतुः कुथ्यती

वाय ३

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीराम
धा॰ वे॰
३८८

धोषणं
शोधनपवित्रं पुष्टि ३

पूर्वस्य ठितिमरुसे धः मरमानं धात्रः पूर्व
उधात्र धारराविषयसाघो॥ दधाति। पूर्वस्य ठितिमरुसे धः मरमानं धात्रः पूर्व
सप्टकोरस्य धोठिति मरुसे। धत्तः॥ दधति। धत्ते। धेहि। धत्ताम्। अदधा
त्। दधौ। दधे। धेयात्। अधात्। अधित्। णिजि शौ। चपोर्वरावेः॥ नि
तो। नेनेनि। नेनिक्तः। नेनिजति।
जोगुराः॥ निजविजविषां पूर्वस्य गुरोलुकि। नेनेनि। नेनिक्तः। नेनिजति।
नेनेक्षि। नेनिक्ते। नेनिग्धि॥ वे॰ ७ स्वने ऽपि नोप धायागुराः॥ पिरुनोस
धातोरविषये स्वरे पये ऽ घधायागुरो न। नेनिजानि। नेनिजे। अनेनेक्।
अनेनेग्। निनेज। निनिजिषे। निन्निक्ष्व। अनैन्क्षीत्। अनैनक्। अनिनक्।
विजिर् पृथग्भावे। वेवेक्ति। विष्लृ व्याप्तौ॥ वेवेष्टि। विविषे। विवेक्ष्व।
३८८

श्री गणेशाय नमः
श्रीराम

आ॰ तो॰ आ॰ प॰ १

ओहाङ् गतौ । ऽ पूर्वस्यात इदुक्ति । जिहीते । जहाते । जिहते । जहे । अहास्त ।
माङ् माने । मिमीते । ममे । अमास्त ॥ ॐ ॥ इत्यात्मनेपदिनः ॥ ॐ ॥ डुभृञ् धारण
पोषणयोः । बिभर्ति । बिभृतः । बिभ्रति । अबिभः । बिभरांचकार । बभार ।
बभर्थ । बभृव । बभृम । भ्रियात् । अभार्षीत् । डु॰ स॰ वर्णासिद्धोननिटो
न गुणः । अभृत । डुदाञ् दाने । ददाति । ददैः । श्नाभ्यस्तयोरातः । दद्धामा
तो लोपो ऽङिति । दत्तः । ददति । ददौ । दाजधात्रो नालप एकपूर्वस्य लो
पो हौ । देहि । अददात् । ददौ । दद्यात् । ददाति । देयात् । अदित । अदिषातास्

अवि२ अदात् ॥ अपिहाधात्

श्रीराम०
आ० वं ३७
३८

ङितिरु पिपृत्रु याहीपे वाही सतो

पृ पालनपूरणयोः। पिपर्त्ति। पिपृतः। पिप्रति। पपार। पपर्थ। प्रियात्। परिष्यति।
अपारीत्। ओहाक् त्यागे। जहाति। द्वित्वे। द्विरुक्तस्य धातोरन्तो लोपो
ङिति घ्वे। ईकान स्वहसे। जहितः। जहीतः। हाको याद्वा वा लोपः।
जह्यात्। ईधी हौ। जहातेर्हौ परे ईकारस्य वा। जहिहि। जहीहि। ज
हाहि। जहौ। हाद्देः रेः ह्यात्। अहासीत्। ऋ गतौ। असवर्णोद्वित्वे
इयर्ति। इयृतः। इयर्यात्। इयर्त्तु। ऐयः। ऐयृतां। ऐयरुः। आर॥
अर्यात्। आरत्। ॰ इति पं क्रीपाः ॰ १ ओहाङ् गतौ। मं जीहुकि ३८
हल्तः स्यपः॥ हं ते संस्नीधुकर स्य सस्पइ मप तिग्व४

ऽनड्स। अजुहवुः। जुहाव। भी ञिभी भये। ह्री लज्जायाम्। आसलुग्यत्। जुहवा
ञ्चकार। अहौषीत्। भी भये। बिभेति। ङितिह्रस्वभीह्रीकोरिच्च। बिभितः।
बिभीतः। बिभ्यति। अबिभयुः। बिभया ञ्चकार। बिभाय। ह्री लज्जा
याम्। जिह्रेति। अजिह्रयुः। जिह्रया ञ्चकार। जिह्राय। अह्रैषीत्। पॄ पा
लनपूरणयोः। अर्तिपिपर्त्योश्च। पूर्वस्य सवर्णे प्रो पूर्वस्य ईत् लुकि। पिपर्ति। पि
पृतः। पवर्गाच्च। कारावन्ततेऽरकिति। पिपूर्तः। पिपूरति। पिपर्षि। पिपूर्यात्।
अपिपः। अपिपरुः। पपार। पपरतुः। पपरिथ। पूर्यात्। परिता। अपारीत्।

श्रीराम

शा॥ ४

ऊर्णोतेराम्नास्यादेरपवः स्यादेर्द्धौतो द्वितीयोऽयपवो ऽद्विरन्तः सवर्णो द्वि
र्भवति स्यानासरः संयोगान्तस्य लोपो न तस्य रन्ते ऊर्णु नाव ऊर्णुनुवतुः ऊर्णो
तेरिडजादि प्रत्ययोवा ङित् ऊर्णुनविथ ऊर्णुनविथ ऊर्णुयात् ऊर्णुविता
ऊर्णोतेर्वा वृद्धि र्सोपे पन्दे ऊर्णवः श्रोणाविता श्रौ वीष्ट श्रो र्णु वीत
श्रोर्णुवि ष्ठं श्रौ र्णोविष्ट श्रोर्णु विष्ट ॥ इत्यदादयः ॥ जुहोत्यादयः
ह्वादिद्वित्वं जुहस्यादित्तप न्नस्य लोपो ऽदकुः धातोः स्वाद्वित्वेमनुहोति जुहु
तः द्विः द्विरन्तासन्नयस्य लोपोऽतः जुहुति जुहुवः जुहुमः जुहुयात्
जुहोतु जुहवानु होर्हेर्द्धिः जुहुधि अजुहोत् अन् उस् द्विरन्तौ
वर्गे हकारयोश्चतुर्थं भवति तस्य वर्गचतुर्थः ॥ ३१ ॥

श्रीराम
ब्रू॰ चं।

ब्रू ३

पितिस्म॰ ब्रू नई प्रत्ता यपि त्तिस्म अवादी। ब्रवीत्ति। ब्रूतः। ब्रूवन्ति। ब्रू
यस्त्राक्रश्चे पंचानां। ब्रूवः पनेबांत्ति आदि नांपंचा नांराणावाह्यः पत्रे
देशांस्त्राहस्च। स्त्राह। स्त्राहतुः। आह्रुः। तथे॰ आहोहस्पते भवति
येपने। स्त्रात्थ॰ स्त्राहथुः। ब्रूते। ब्रुवीत। अब्रवीत। ब्रुवोऽनपिवचः
उवाच। उचे। अवोचत। ऊर्णुञ आ च्छादने। ऊर्णोति। वीवृद्धि ए
सा हो पिति चन्तुर्थ। ऊर्णुते। ऊर्णुयात। ऊर्णवीत। ऊर्णोतु। ऊर्णोतु।
ऊर्णुहि। ऊर्णोति द्विषो॰ स द्वेषपवादः। और्णोत्। और्णोः। ==

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

दुहीत। धुक्षीष्ट। अधुक्षत। अदुग्ध। अधुक्षाता। अधुक्षातां। अधुक्ष
न्त। अदुग्धाः। अधुक्षथाः। अदुग्ध्वम्। अधुक्षध्वम्। अदुह्वहि।
अधुक्षावहि। अधुक्षामहि। दिह उपचये। देग्धि। दिग्धे। लिह आ
स्वादने। सेढि। लिढः। ष्टुञ् स्तुतौ। स्तौति। स्तवीति। स्तुतः। स्तुवन्ति। स्तौ
षि। स्तवीषि। स्तुथः। स्तुवीथ। अस्तुते। अस्तवीते। स्तुध्वे। स्तवीध्वे।
अस्तौत्। अस्तवीत्। तुष्टाव। तुष्टुव। स्तोषीष्ट। स्तस्धुञांपेसे
निष्ठ। अस्तावीत्। अस्तोष्ट। ब्रूञ् व्यक्तायां वाचि। अब्रवाहवी ३५

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीराम
राम॰११७

अधीते। अधीयाते। अधीयते। अधीयीत। अधीयियातां। अधीतां। अधीयातां। इङो गाङ्लिटि गाङ्॥ अधिजगे। अध्येषीष्ट॥ इङो वा गी लुङ्लृङोः गाङ्॥ भावस्त्व। अध्यगीष्यत। अध्यगीष्ट॥ अध्यैष्ट॥ इत्यात्मनेपदम्॥ द्विष अप्रीतौ॥ द्विष्टि॥
द्विष्टु। द्विष्टि। अद्वेट्। अद्विष्टां। अद्विक्षुः। अद्विषन्। अद्वेट्। अद्विष्ट। द्विषन्ति। द्विष्यात्। अद्विक्षत। उञ्झपुररवो। द्वेग्धि।
उञ्झ्। धाञ्। दोग्धि। दुग्धे। दोग्धु। दुग्धि। दोहानि। धुक्ष्व। अधोक्।
हा दिर्घः

श्रीराम

आ॰ व॰ सतव।

३५ से २

ईशांचक्रे। ऐशिष्ट। आसृ उपवेशने। आस्ते। आसांचक्रे। आसिष्ट। वस
आच्छादने। वस्ते। वसाते। वसते। वसीत। वस्तां। अवस्त। वव[illegible]। अवसि
ष्ट। षूङ् प्राणिगर्भविमोचने। सूते। सुवित। सूतां। सुवे। न गुणाश्चतुर्षु।
सुवै। सुवावहै। सुवामहै। असूत। सुषुवे। सविषीष्ट। सोषीष्ट। असोष्ट।
शीङ् स्वप्ने॥ शिङे। गुणश्चतुर्षु। शेते। शयाते। शीङो ऽन्तो रुट्। शी
ङः पसां तोरुट्। शेरते। शयीत। शेतां। शयातां। अशेत। अशयातां।
अशेरत। शिश्ये। अशयिष्ट॥ इङ् अध्ययने। अधिपर्वः। — ३५

श्रीराम

श्री॰ चं॰ राम॰

ऐर्त्त । ऐराता । ईरांचक्रे । ईरिषीष्ठ । ऐरिष्ठ । आङःशासु इच्छायां । आशास्ते । आशशासे । आशासिषीष्ठ । कसिगतिशासनयोः । कंस्ते । कंसांचक्रे । अयं मनिदित्येके ।
कस्ते । तालव्यान्तो प्यनिदित्ता कष्टे । कन्क्ते । कंष्टु । चकशे । अकसीष्ट । णिसिचुम्बने । निंस्ते । निंसाते । निनिंसे । अनिंसिष्ट । णिजिर्शुद्धौ । निंक्ते । निनिंजे ॥
शिजिः अव्यक्ते शब्दे । शिङ्क्ते । शिशिंजे । पिजिवर्णे संपर्के च । पिङ्क्ते । पिपिंजे । पृजि संपर्चने च । पृंक्ते । पृचीसंपर्के । ईडस्तुतौ । ईट्टे । ईडते । ईडिषे । ईशिध्वे । ईडिध्वे । इडिषे । ईशिध्वे । ऐडिढ्वं । ऐडाताम् । ईशऐश्वर्ये । ईष्टे । ईशिषे । ईशिध्वे । ईषताम् ।
ऐट्टं । ईडांचक्रे । ऐडिष्ट । ईशऐश्वर्ये । ईष्टे । ईशिषे । ईशिध्वे । ईष्टाम् ॥

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीराम
वें०म्रा
३३

श्रीराम सर्ति सार्तत्ती भ्वोऽनेऽङि सेरपवादः॥१ वर चकासति।

थासिता। अशिष्यत्। चकास हि सौ। चकास्ति। चकास्तः। चकासु। चकासतु।
धे चकौ लोपः। चकाधि। अचकात्। अचकास्तां। अचकाः। अचकात्। चकासां
चकार। अचकासीत्। ॐ इति परस्मै ॐ॥ वन्हिऽध्यन्को यां धातुवि।
स्कोराद्योश्च। वष्टे। वन्हाते। वन्हते। वन्है। वन्हाथे। वढ्ढे। वन्हे। व
वन्हवहे। वन्हमहे। वन्हीता। वढाम्। अवढ। वन्हि ङोऽनेपीरवा नकारा
औराताहेतु वा। वरवेथो। वरवेत्तु। वरवेथा। वचन्दे। वकशो। रवथायात्।
रवायात्। कशायात्। कशेयात्। अरवेत्। अकशासीत्। अकसात्॥
ईंगतौ कंपने चा। ईर्त्ते। ईराते। ईरते। ईर्षे। ईरीता। ईर्ताम्। ईराताम्। ईरै। १ ३३
२ अस्फूर्ति वीत स्वाति भ्योऽङालुङि सेरपवादः॥२॥

श्रीराम

जक्षिता। अजजक्षीत्॥ ७॥ इति रुदादयः॥ जागृ निद्राक्षये। जागर्त्ति। जाग
जागृतः। जाग्रति। जागृयात्। जागर्त्तु। जागर्त्तिर्धीराठिङ्क्ष्णेभ्युराः। जजाग
र्तु। जागरांचकार। जागर्यात्। अजागरीत्। दरिद्रा दुर्गतौ। दरिद्राति। दरि
द्रातोरिराठ्योपस्वठिति। दरिद्रातेरातोऽयोपस्वठिति च नेङ्कामस्वहसे।
दरिद्रितः। दरिद्रति। दरिद्रांचकार। दरिद्रातेराप्याजोपः सैवा। शापुंडेरा।
अनिपसपदधुन। रदरिद्रौ। अदरिद्रीत्। दीनौ। अनुशिष्टे। शास्ति। शासे
ति। शासेरातोहसेङिति चक्षुर्यति। ... शिशासस्थतः शिपिवा। अशा
घसाहे त्। अशिष्टाम्। अशासुः। अशाः। अशात्। शासिसि। शाशासानुः। शिष्यात्।
...। शिष्टः। शासति। शास्मि। शिष्ठः। शिष्यात्। शास्तु। शासतु। शाधि २

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

र्दिषि पो रोदिता। अरोदीत्। अरोदत्। अरोदः। अरुदत्। अरोदीत्
ञिष्वप् शये। स्वपिति। स्वप्यात्। स्वपितु। अस्वपीत्। अस्वपत्। सुष्वाप्।
सुषुपतुः। सुष्वपिथ। सुष्वपथ। सुप्यात्। स्वप्ता। अस्वाप्सीत्। श्वस प्राणधा
रणे। श्वसिति। श्वस्यात्। श्वसितु। श्वसिहि। अश्वसीत्। अन प्राणने। प्रादेः
नेफाद्धनिते नस्य णत्वम्। प्राणिति। प्राणिहि। आनीत्। आनत्। आनः। आ
नीत्। जक्ष भक्ष हसनयोः। जक्षिति। जक्षादि नतोऽनत्यसः। जक्षमा
ग्र इति झोशास् चकारस्मध्ये पनस्य अन्तः अतस्म नऽस। उसि अयुशाः। जक्ष ३२
ति। जक्ष्यात्। जक्षिहि। अजक्षीत्। अजक्षत्। अजक्षुः। जजाक्ष

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीराम:
श्री श्रीराम

६१

मार्जन्ति। मार्ज्मि। मृज्यात्। मार्ष्टाम्। मृजन्तु। मार्जन्तु। मृ[illegible] अमार्ड्।
अमार्ट्। ममार्ज। ममृजतुः। ममार्जतुः। ममार्जिथ। ममार्ष्ठ। मृज्यात्। मार्जि
ता। मार्ष्टा। मार्जिष्यति। मार्क्ष्यति। अमार्जिष्यत्। अमार्क्ष्यत्। अमा
र्जीत्। अमार्क्षीत्। वच परिभाषणे। वक्ति। वक्तः। नेह वचिरन्तिपरः। व
न्ति। वच्यात्। वक्तु। अवक्। उवाच। उवचिथ। उवक्थ। उच्यात्। वक्ता। व
क्ष्यति। अवक्ष्यत्। ऊँ वचेतु मा अवोचत्। उदिर् अश्रुविमोचने। रु रो
दि रवचतुर्णां किसाद्येः। उचादिः पञ्चस्य लितिवादीनां चतुर्णाम्मध्ये हकारवर्जम्।
प्रत्ययस्य इट्। रोदिति। रुदितः। रुदन्ति। रुद्यात्। रोदितु। रुदिहि। रुदे

श्रीराम...
वै. प्र. राम...

प्रक्रियास्विस्वपेरमध्येपःपततिसविकरणा ॥१॥

३१ कनोत्यनुप्रयोगस्ववा। तेनादिन्नृपाविदांकनोत्त्वाऽि इत्यत्रुकृतोऽतऽत्ताऽिति।
विदांकुरुतान्। विदांकुर्वन्तु। अवेत्। अविदुः। दोनः। धातोर्द्दिस्सासिपिनोप
दानो। अवेः। अवेत्। अवेद्। आमिविद्वेर्नगुरा:। विदांवकान। अवेदीत्।
असभुवि। नमसोऽस्य। प्रसयस्य नमोऽस्तु ङ्घातेःस्वाकानस्यलोपोऽिति।
स्तः। सन्ति। सिस:। स्तेः सस्यलोपस्सादेः॥ असि। स्थः। स्था। असि। स्वः। स्मः।
स्यात्। अस्तु। स्तात्। एधि। असानि। असेरीट्। विचमानासेरुदाहेश्व
पनयोर्द्दिवृसिपोरीडागमः। आसीत्। आसीः। असेत्नन पिभूः बभूवेत्सा
दि॥ मनुबस्युङ्कौ। मनेर्वल्छिः। छिंतिस्वनेवा। मार्ष्टि। मष्टः। मृजन्ति ३१

श्रीराम०

वेषि। वीहि। अवेत्। अवयन् ॥ विवयिव। विवेव। अवैषीत्। इणाय
तौ। एति। इणः क्ङितसवर्णेयः। यन्ति। इयाय। एतु। यन्तु। इहि। अयानि।
ऐत्। आयन्। इयाय। इणः किति रास्तेरोपूर्वस्य दीर्घः। ईयतुः। ईयिव।
ईयेव। इयात्। एता। उदेतः। इणास्मिऽपिगा। अगात्। इङ् स्मरणे॥
इङिकाव धुपसर्गतो न व्यभिचरतः। अधीते। अधीतः। इणवदिकः। विद
ज्ञाने। वेत्ति। विदो लटो वा नो मध्यमानां णलादिभ्यः प्रयोगोऽवा। विदः। पञ्चानामसा
दीनां नवानां णालादयो वा। वेद। विदतुः। विदुः। वेत्थ। विदथुः।
विद। वेद। विद्व। विद्म। विदाञ्चकार। वेत्तु। विद्धि। वेत्ते लोट्याम् गुणाभावः

वेत्ति वेत्ति पंविद सत्तै विन्ते विदविचारो विवेते विदसत्तायां लाभे विन्दति विन्ते ते। ३

श्रीराम
धा॰ प्रा॰
३०

तुनविथ। अतुनावीत्। णु स्तुतौ। नौति। नुनविथ। अनावीत्। टुक्षु श
ब्दे॥ क्षौति। क्षौतु। अक्षौत्। चुक्षुविथ। अक्षावीत्। क्ष्णु तेजने।
क्ष्णौति। चुक्ष्णविथ। अक्ष्णावीत्। ष्णु प्रस्रवणे। स्नौति। सुस्नवि
थ। अस्नावीत्। द्यु अभिगमने। द्यौति। दुद्यविथ। दुद्योथ। अद्यौ
षीत्। षु प्रसवैश्वर्ययोः। सौति। सुषाव। सौतु। असौत्। सुषविथ॥
सुषोथ। असौषीत्। कु शब्दे। कौति। चुकविथ। चुकोथ। अकौषीत्।
वीई गति व्याप्ति प्रजन कान्त्यसन खादनेषु। वेति। वीतः। वियन्ति।

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

वष्यास्ताम्। लविष्यति। नेनीयवक्ष्यो न वृद्धिः। अयवीत्। युमिश्रणे
ऽमिश्रणे च। अयौरौ। उकारान्तस्यादि उक्तं से। को नो ऽवादेपि तसिम।
यौति। युवन्ति। यौषि। यौमि। युयात्। यौतु। युहि। अयौत्। युयाव।
युयविथ। यूयात्। यविता। अयावीत्। णु स्तुतौ। हिंसासु। उउ
णुस्तुभ्यो ऽद्गुनु सार्वधातुके हलादौ वा। तौति। नवीति। नुतः। नुवी
तः। नौषि। नवीषि। नुथः। नुवीथः। नुथ। नुवीथ। नौमि। नवीमि। नुयात्। नुवीया
त्। नौतु। नवीतु। नुतात्। नुवीतात्। नुताम्। नुवीताम्। नुहि। नुवीहि। अनौत्। अन
वीत्। नुनाव। नुनुवतुः। नोता। नोष्यति। अनावीत्। रु शब्दे। रौति। रवीति। रुतः।

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

२९ अवत। अवट। औछम। औशान। अवड्ढं। औछन्। औछ। अवशस।
औश्व। औश्म। उवाश। ऊशतुः। ऊशुः। उवशिथ। ऊशथ। वशिता।
अवशीत। हन हिंसागत्योः। हन्ति। लोपस्वजु सात्तननाम्। अनुद
त्तानां तेनादीनां वनते रव झमसपलोपो झसे। छितिहकारे चाहत्तः।
घ्नन्ति। हन्यात्। हन्तु। हतात्। हतां। घ्नन्तु। जत्यौ धि राधि। हन्तेर्ज
हिरसत्ते धिः शासेरा धितिपास्पन्ते हिवि बये। जहि। हतात्॥
अहन्। अहताम्। अघ्नन्। जघान। जघ्नतुः। पूर्वीवत् नेर्हिंसपद्येः।
जघनिथ। जघंथ। हनोडलिङ्ग्रो धै धोल्लुङ्यातिबा। वध्यात्। २९

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रा पाके। श्राति। शश्रौ। श्रायात्। अश्रासीत्। दाप लवने। दाति।
ददौ। दायात्। अदासीत्। ख्या प्रकथने। ख्याति। चख्यौ। अख्यति
बन्ति। ख्याति भो ऽङुजि। अख्यत्। द्रा कुत्सायाम्। द्राति। दद्रौ। द्र
यात्। अद्रासीत्। पा रक्षणे। पाति। पपौ। पायात्। अपासीत्। भा दीप्तौ।
भाति। बभौ। अभासीत्। स्ना शौचे। स्नाति। सस्नौ। अस्नासीत्। वश का
न्तौ। वष्टि। उष्टः। उ[illegible]शन्ति। वक्षि। उष्ठः। उष्ठ। वश्मि। उश्वः। उश्मः।
वष्टु। उष्टात्। उष्टाम्। उशन्तु। उड्ढि। उष्टात्। उष्टम्। उष्ट। वशानि। व
शाव। वशाम। रिसोर्हसात्। हसा नाम रयो र्हिवसिपो लोपः।

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीराम

२८ मम्मा अमासीत् । पा पापने । पाति । पपौ । अपासीत् । वा गतिगंधनयोः ।
वाति । रा दाने । राति । ला दाने यहसार्थोः । लाति । ललौ । अलासीत् ।

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीराम श्री

अ॰ स्यातं
रामराम

अ॰ पि॰ २

अहंमन्हेतो। अहादेर्लुकु। अहादेर्गराग्रा उस्तन्नस्यापोऽउ अवति॥
अन्ति। अन्तः। अरनि। अघात। अन्तु। भसाध्विर्हः। भसात हका नाघप
नस्य हेर्द्विः। अतात। अदुहाहचा। अतेजुहादेस्वपनयोर्द्रि सीपे नज
गमस्यात॥ अरत। आरः। सिस पोनदेर्धेस्सलिटि तुवा। जधास।
गमोघने। घसारेषः। जधसिव। आर। आरतु। आरिप। लु
रित्वातरः। अघसत। सामन्हेतो॥ साति। मातु॥ आदनादिद्वि
उनेठ्यो। असान। असुः। पसौ। पसाथ। पपिव। सायात। सिया
त। असासीत। मामाने॥ माति। ममुः। अमात। ममे। मातामेयात।

जन्हेतु॥ जन्हे॥ ४

श्रीराम

(२९)

मेषृ भयेच। विमेषे। अमेषीत्। अयगतिहि ष्माचलनेषु॥ आस।
आसे। आसीत्। अयंचातोपि। वेष मन्दृशो। वेषे। अवेषीत्। न्हि
षहिंसायाम्। न्हेषति। भष आदानसंवरणयोः। जभषे। भ
न्हो म्लन्हो अद्दनो। यम्लन्हो। अम्लन्हीत्। हारठ चाने। हहारो। मा
ह् माने। ममाहिथ। माहिता। माहिष्यति। अमाहीत्। ः॥ इसा से।
सेतड्उ सायो कुपायां च। सते रोपड् स्वार्थे अनेपितुवा। सती
यते। सतीये। सतीयताम्। आतीयत। सतीयांचक्रे। श्रन्तत्।
सतीपिषत्। अत्तिषत्ति। आतीपिष्ट। आतीत्। ॥ इति स्वापसः॥

८

७२

श्रीराम।

अमेदीत्। मिधृ संगमे वा मिमेधे। निदृ नेदृ कुत्सासंनिकर्ष
योः। निनिदे। निनेदे। शृधु मृधु उन्दने। शशृधे। अशर्धीत्।
ममृधे। अमर्धीत्। बुधिर् बोधने। अबुधत्। अबोधीत्। अ
बोधिष्ट। उबुन्दिर् निशामने। उबुन्दे। अबुदत्। अबुन्दीत्। वे
णृ गतिचिन्तानिशामनवादित्रग्रहणेषु। विवेणा। अवेणीत्
ना नोपधम। वेनति। वीधृ अर्दने संग्रामयोः। विवीधे। अ
विधीत्। चायृ पूजानिशामनयोः। चचाये। अचायीत्। व्यय गतौ।
वव्यये। अव्ययीत्। दाशृ दाने। ददाशे। भेषृ भ्लेषृ गतौ॥

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

अयन्तः २

ह्वयते संप्रसारणतौ रा हौ इ जुहाव जुहविथ जुहोथ हु पारा हौर
हुसाछौ लिपिसिचि हूयाती नाडौ उङि: योम्याति अह्वत् अह्वत ॥ उ
यवषयाके। येचिथ। ययक्थ। येवे। षवसमवाये। सेवे। असची
त। शप आक्रोशे। शेपे। शाप्ता। अशाप्सीत। अशाप्त। धिक अ
पनेराहे जिति ध। जिति धे। अधी। धीत। अधुगतौ याचने। ब
वेतो १२ आनन्वौ आ ख्वात। इहपरि मारौ ॥ रिवेद ॥ आरटीत ॥ वते
यदेयाचने। चवौ। अवतीत। वेदे। अवहीत। प्रोत्यधीप्तो ॥ यु
प्रोचे। अप्रोषीत। मिह मेद मेधा हिंसनयोः। मिमिदे ॥ २६

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

ऊयात। वसीष्ठ। वेता। अवासीत। अवेजम। अवेष्ठ। अवन्ता
ताम्। वेञ् तंतुसंताने। वेञो वादेर्न संप्रसारणम्। ववौ। ववे। वेञो
वयरन्यादेशो। ऊवाय। ग्रहोक्ङिति च। ग्रहि ज्यावयि व्यधि वष्टि विच
तिवृश्चति पृच्छति भृज्जतीनां संप्रसारणम् किति ङिति च।। वयोय
स्याते। ऊयतुः। ऊयुः। उवयिथ। ऊये। वश्चोपसर्गकिति लिटि
वेवा। ऊवतुः। ऊवे। ऊयात। वासीष्ठ। अवासीत। अवास्त। व्ये
ञ्संवरणे। व्येञो लिटि न त्वाम्। विव्याय। विव्ययिथ। विव्ये।।
वीयात। व्यासीष्ठ। अव्यासीत। अव्यास्त।। ह्वेञ् स्पर्द्धायाम्।।

ह्वे

अथाषित अवीवरो ॐ श्री

अस्याशीत्। अस्याशिष्ठ॥ संबभाजौ। अबत्तो॥ बिबे। र[illegible] रागा। रञ्जति॥
ररंजिथ। ररञ्जत्। ररङ्क्षीष्ठ। अराङ्जीत्। अरंक्तो॥ भज भरतो॥
बभर्थ। बभ्रवा। बभृढ्वे। धरधारतो। दधर्थ॥ दधृढ्वे। अधार्षीछ।
अधृत। रीञ्प्रापणे। निनयिथ। निनेथ। अनैषीत्। अनेष्ठ। डुयाच
याञ्चायाम्। याचति। ययाचिषे। अयाचिष्ठ। यज देवपूजासंगति
करणदानेषु॥ इयजिथ। इयष्ठ। ईजे। यजीष्ठ। अयाक्षीत्। अयष्ठ। डु
वपबीजतंतुसन्ताने। उवपिथ। उवप्थ। उपे। [illegible] अवाप्सीछ॥॥
अवाप्सीत्। अवप्त। वह प्रापणे। उवहिथ। उवोढ। ऊहे। ~~~

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीराम
सि॰ कौ॰ का॰
श्रीराम
राम

जगुहो। जगृपि। जुगोठ। जुगुहिषे। जगु[illegible]जे॥ जगुहिरे। छु। जगु
हिध्वे॥ जुघु[illegible]दु। [illegible] गूहि। धीढ्वा। धुनीष्ठ। गूहिता। जोढा॥ गू
हिष्यते। घोक्ष्यते॥ दुहदिहलिहगुह[illegible]स्पः सकोऽनुः अथकान्तवर्गायो
राति। अगूढ। अघुक्षत। अगुहि। अघुक्षाथाः। भज सेवायाम्। भेजि
थ। बभञ्थ। भेजे। भक्ता॥ अभाक्षीत्॥ अभक्त॥ [illegible]रसे वायाम
शिश्रियतु। शिश्रिये। श्रीयात्। अयिषीष्ट। अशिश्रियत्॥ लिख
चिपो॥ तिलेख। तिलिखो। लिलिखे। लि[illegible]लेखिष्ट॥ अलिखत्। अलि
खीत्। स्पश बाधनस्पर्शनयोः। स्पशति। पस्पशे। ॰॰॰

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीराम

सि.व.का.

गणास्वरे ५

२८ गाहिषीष्ट। घानीष्ट। गाहिता। गाढा। गाहिष्यते। घाक्ष्यते। अगाहिष्ट। अगाढ॥
अघाक्षातां। गृहू ग्रहणे। जगृहिषे। जघृक्षे। जगृहिढ्वे। जघृढ्वे। गर्हि
षीष्ट। घृक्षीष्ट। गर्हिता। गर्ढा। घर्क्ष्यते। अगर्हिष्ट। अघृक्षत। आत्तिसको लोपः
स्वरे। अघृक्षाताम्। अघृक्षत। इस्यात्। राज दीप्तौ॥ रेजतुः। रेजे। रराजे॥
अराजिष्ट। अराजीत। खन अवदारणे। चखनतुः। चख्ने। खायात्। खन्यात्। अखा
आत्मजीत नीत्। अखनिष्ट। ह। जहरतो। जहर्थ॥ ज। ह्रियात्। डः। संवरी स्वसि खो
रनिद्रे नेर्गुराः। हषीष्ट। अहार्षीत्। अहृत। रान आजीवे। दिदांसति॥
दिदांसते। दिदांसां चक्रे। शान तेजने। शीशांसति। शीशांसां चक्रे। गुह संवरणे॥
गुहेरूपधायाः उ। गूहतो। खने। गूहति। गूहति। जुगूह॥ २८

ऋरांकिषु। ऋकिंतऋरो। ऋानकौ। हौ लनौ। लरधिषु गतौ। लधिमोत्र
नति त तोव। [redacted]। वाधँलोऽने। औऽनं प्रतिघातः।
या घत्ते। ववाधे। ऋवाधिष्ठ। नाथ् नाधृ याच्ञोपतापैश्वर्याशीःष्षु। नाथ ऋा
शिषेवात। नाथते। ऋन्यत्र नाथति। ननाथे। ऋनाथिष्ठ। दध धारणे। ऋदधिष्ठ।
कुदि ऋाप्रयणे। चुकुन्दे। ऋकुन्दिष्ठ। वदि ऋभिवादनस्तुत्योः। ववन्दे। वंदिषीष्ठ।
भदि कल्याणे सुखे च। बभंदिषे। मदि मोदस्तुतिमदस्वप्नकान्तिगतिषु। ममंदिषे। स्प
दि किंचिच्चलने। पस्पन्दे। हर्षे। मुमुदिषे। दद दाने। ददृदे। यती प्रयत्ने। पेते। त्रिवरासे
भमे। बरे। ऋत्वनिष्ठ। वहमर्षणे। सेहे। सहिता। सहिष्ट। होरोच्छवरो। स्पष्ट्यो पेस
ति। सोढा। ऋसहिष्ठ। गाहू विलोडने। जगाहिषे। जघाक्षे। जगाहिद्वे। जघाढ्वे॥ १

तर

षि॰ ५

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

अथ द्युता
सि॰ कौ॰ की
23

शंर्धते १ हसा तपगस्य कृपस्य लोपो जाम वंहो । स्यन्स्यते । अस्यन्दिष्ट अस्यन्त्स्यत
ऋ स २
शर्धुरा धुतसा पाम । स्यन्दू प्रस्रवणे । सस्यन्दे । स्यन्त्स्यति । स्यन्दिष्यते । अस्यन्दत ।
अस्यंदिष्ट । अस्यन्त्त । कृपू सामर्थ्ये ॥ कृपो रो लः । कृपो रेफस्य लः सकार
स्य लृकारः । कल्पते । चक्लृपे । कल्पिषीष्ट । लिप्सा तप धाया ऊ तौ नामि स्पी
रनिटोपर पोः । क्लृप्सीष्ट । क पस्ता दीप धातुः अनिट् लंचा ॥ कल्प्ता । क्लृप्ता । क
ल्पिता । कल्प्ता । कल्प्स्यति ॥ कल्पिष्यते । कल्प्स्यते । अक्लृपत ॥ अकल्पिष्ट । अ
क्लृप्त । ॥ इति द्युताद्यः पोषताद्यपरस्वा । घट चेष्टायाम् ॥ घटते । घ
टोषा दीपू र्थप्य पमाइः ॥ विघटते । अघटिष्ट । ह्रेड गतौ ॥ रमु क्रीडायाम् ।
रमते । व्याङ्परिभ्यो रमः पं । विरमति । रेमे । रंसीत । अरंस्त । श्लोकृ संघा
ते । लोकृ दर्शने ॥ लोकते । अलोकिष्ट । शकि शंकायाम् । शशके ॥ 23
शंकते १
श्लोकते १
लोकते १
क. १
जघते २

श्रीराम१
सि॰ कौ॰

संचलनं प्रस्तुतिव्यत्यासः ४

अन्वेदिष्ट। रुच दीप्तावभिप्रीतौ च। अरुचत्। अरोचिष्ट। घुट परिवर्तने।
अघुटत्। अघोटिष्ट। रुट लुट लुठ प्रतिघाते। अरुटत्। अरोटिष्ट। अलुटत्।
अलोटिष्ट। अलुठत्। अलोठिष्ट। शुभ दीप्तौ॥ अशुभत्। अशोभिष्ट।
क्षुभ संचलने॥ अक्षुभत्। अक्षोभिष्ट॥ णभ तुभ हिंसायाम्॥ अनभ
त्। अनभिष्ट। अतुभत्। अतोभिष्ट। स्रंसु ध्वंसु अवस्रंसने। अस्रसत्॥
अस्रंसिष्ट। ध्वंसु गतौ॥ अध्वसत्। अध्वंसिष्ट। स्रम्भु विश्वासे॥ अस्रभत्।
अस्रम्भिष्ट। वृतु वर्तने। वृधु वृद्धौ। वृताद्भ्यः स्यसनोः पं पे ० निठसंच॥
वर्त्स्यति। वर्तिष्यते। अवर्त्स्यत्। अवर्तिष्यत। अवृतत्। अवर्तिष्ट। वृधु वृद्धौ

वर्धते१

मीतपं ड्युपते३ स्मपते२

२२ लोपो ह्रस्वात्मसे। ह्रस्वात्सनस्यसेर्लोपो मृसोन्यदिताम् त्रायते।
तने। स्थगास्त। णिङ्ग्ब ङस ने नेपिभिये। स्मिता। ऽऽ
प३ विह्नैसागतो। ङि घ्रु। अउपिछ। कुतरीप्ते। घोते ता बुतेः।
धेससंप्रसारणोस्वायेसुवे। ट्टिबुते। घुताट्टिमोड्डङिः वा पंचेत्॥
अचुतते। अचोतिछ। श्वितांघरों। अश्वितत। अश्वेतिछ॥
मेद्यते२ म्रिम्रिदासेहने। अम्रिदत। अमेदिछ। जिष्विदासेहनमोचन
श्विदते१ पो। अश्विदत। अश्वेदिछ। ञिक्ष्विदा च। अक्ष्विदत। २२

श्वेततेः३

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीराम
श्रीराम

जुहां वको कासराद्व अंसा याम । कासां व को । वेवसेवनम । सिवे
वे । असि विछ । पुङ पुङ पुङ ग तो । अ प्रोछ । अ प्रोछ । वाछ । अ २
गां गा ग तौ । गा हे । अ न त ङु ला स वर्णो दीर्घः । गा तौ जै । गा वहे ।
गं गो । अः गास्ता । हुङ ग तो भा घो । वा । नवते । ना न यो घः । अ
नपि विष पे ङ वर्णोम व लंम । ३३ वे । अ यो छ । मू ङ वं घ ने । मविता
दे ङ । दे ङ पालने ॥ दपते । दे ङ रा रो दि ग्या दे रोद्वि लाभा
वे रव । दिष्यों हा सिता । अपि दधा स्यामि सेङि लमाति ॥ नजुरि जा

अ

श्रीरामो ... श्री०

राम

२

२१

धित्वादुपधायाः ... तकारात्परकात् ३

अङि लघोर् ह्रस्व उपधायाः अङि ... सन्वदुपधाया ह्रस्वो भवति

र्व स्यात्। लघुनि णौ परे इकारः। लघोर्दीर्घः। अङि सन्वत्पूर्व

स्य लघोर्दीर्घो लघुनि धातौ णौ परे। अवीवृमत्॥ नेरभावे क

मे ... चिते॥ अचीकमत। अपगते॥ अपतौ प्रादेरेफस्य लत्वं॥

प्लायते। पलायते॥ अपो वक्री॥ ... आयिष्ठ। इय दानगति

हिंसादानेषु॥ इयते। इयाम वक्री। ... धातु चेष्टायाम्। गंध

ट। अवघीष्ट। ईह चेष्टायाम्। ईहते। ईहां वक्री। उलवि...॥

२१

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

नानिदिसे·इह्णिनेसग्नस्यपेगुलोन·२

तिनानिशानेभामावांचनितितिनत्ते।तितिभोचक्रेरा।गुप्तगोपन
ऊँसनयो:॥गुगुप्सते।मानविचारलो।पःसापूर्धस्यातइत्से॥मा
नादीनांपूर्धस्यतोदीर्घः॥मीमांसत्ते।धधनिस्वयां।भ्राजिवानां॥
बीभत्सते।पराव्यवहारस्तुतौपनच।पराण्याति।स्तुतावेवाय॥
पनाते॥परााया।चकारादेरा।एवंपनच।कमुका नो॥कमे:
स्वार्थेणिङ्।आनपिजुवा॥कामयते।कामयांचक्रे।चकमे॥णे
रङ्धिस्व॥ण्पंताङ्यो नोकर्तर्यङिङ्।अङि।धातोस्वच्छिलम्।।
सेरपवादः॥णेः॥आनपिजेर्लोपानतुइगमंध्चापोत्विस्तुधु।

दाप्रसचानातानाम्नेपङ्।पनिसाहवर्णात्पनेनपिसत्तलावेगर्पेः ता व्यवहारेतुपतातेपेता ४

नानिदिसे इहह्गिशानिराडरकसाक्यपाततीतैमन्नवदीर्घविसेसार्तनाराभिदो

श्रीराम २

व॰ कौ॰ सि॰ यमर्थीधातोः मस्यानत्यंरालंव १ उल्लै

पै

॥ वंल्लंमिहे। वल्लरामहे॥ क्ष्मयीश्चाहेव॥ क्षूपते॥ तुक्षू[illegible]॥ मक्ष्यूपि

२० छ॥ जमायीविधूनने॥ वनमावे। मा क्ष्मा पिछ॥ क्ष्मापि क्ष्मायाधीव

क्ष्मौ॥ पस्फूप। लिऽ ऊजः ऊ ष्माय पः पी। पि प्पी। माप्यायि छ॥ दीपजन

बुधपूरितायिप्यायिभ्योवाइरात तनिकर्त रिं लुक॥ इतः परस्म

तनोलुक। मू ष्माप्यायि। ताप संतानपालनयोः॥ तस्तापे॥

भ्रतापि॥ वलयन्लु संवरो॥ वचले॥ म्लवदिक्षि छ॥ ठुम्लाज टुभ्रा

श टुम्लाशद दीप्तौ॥ भ्राजे॥ वभ्राजे॥ भ्राशपते। भ्राशंते॥ भ्रेशे॥

बभ्राशे। म्लाशपते। म्लाशन्ते। म्लेशे। वम्लाशे॥ २० वौ॥ तस्यधातो मस्यनो भवति॥ २

फ ऐ पवह सेवमपाच॥ ७॥

बौ॰ धातोः॥

श्रीराम
पि: कं: ६

पेर विवेछ मा १३४२

छ

बच्चछे । च्चछि षीछ ॥ मृ छिछ । वेछ वछ मौ वेछ वेछ्या याम ।
मचेषिछ । सजम तौ ये पै वा मर्प ते ॥ मान्ति माजिछ । मैत्रि
मं गौभ जर्न ने । छं जपपि छ गे ॥ छ जत्ते ॥ छं जत्ते रागी दै वाकि सम
परिषच जे ॥ परिष सं जे ॥ स्व ऽ भीछ । म स्व ऽ नृ ॥ म स्व ऽ नो
तो ॥ त्रप षल गो यां । त्रपे ॥ त्रपिषीछ । त्रसीछ ॥ मत्रपो छ ॥ मत्रछ ।
मत्रप्सी नां । त्तिं तेप छि पं च जर तो ॥ त्रपते । त्तिप्सीछ । मत्तित्र ।
त्रे भी जभिगा त्रवि नामे ॥ रधिज भीः स्वरे नुम ॥ जंमत्ते । जजंमे ॥ म
गभिछ । छु मत्ते मे । विछो मत्ते । त्तो भिता । मत्तो भिछ ॥ जमूषस हृने ।

छ ३

पेपरा ३

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीरामराम

श्रीराम

डु श्वि ...

९६

उवयिथ। उवाय॥ अवासीत्। उ... रगत्ति ... ॥ श्वयति॥

श्वयतेर्लिटि संप्रसारणं वा॥ ततो द्वित्वम्। शुशाव। शुशुवतुः।

शुशविथ॥ शिश्वाय॥ शिश्वियतुः। शिश्वयिथ। शूयात्। अश्व-

श्वयीत्॥ श्वयतेरि लोपो ...॥ अश्वत्। श्वयतेरङि विलंबो ...

लोपः॥ अशिश्वियत्॥ ... इति पंप्रक्रिया॥ एध वृद्धौ॥

एधते। एधांचक्रे। ... कर्तरि॥ एधामास।

एधांबभूव। ऐधिष्ट॥ ईक्ष दर्शने॥ ईक्षांचक्रे। ऐक्षिष्ट। ... गतौ॥

९६

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीराम
श्रीराम

तुहिर् दुहिर् उहिर् अर्दने। अतुहत। अतोहीत्। होहिता। वस निवासे।
का वासौ पूर्वस्य। यजादीनां ग्रहादीनां च पूर्वस्य संप्रसारणं॥ याचादि
गंधरा नाम्नि ङ्कुङ्गुतः स स्यस्य संप्रसारणं स्यात् दीर्घस्य दीर्घो ह्रस्वस्य ह्रस्वः॥ उवा
स। पञ्चानां पर्वराणां ततः संप्रसारणं किति। यजादीनां संप्रसारणं किति।
यजिवपिर्वहि स्वपि वचे म व्येञ्ञो स्यपति वपि वद वसी श्व यति वं किरि
काह शजयाह्यः॥ घसा इष॥ घसिशासि वसीनां सस्य षो निमित्तेप
प्रति उषतुः। उवसिथ॥ उवस्थ। उवास। वस्ता। संस्तो। ठ न पि। सस्य
तो ठ न पिस। वत्स्यति। अवात्सीत्॥ अवात्ताम्। वद व्यक्तायां वाचि।

१८

श्रीराम इडत्ता षष्ठोकः से । निषङ्क्ष्यति । न्यषङ्क्ष्यत् । ~~[illegible]~~ ।

= =

घङ्क्षीत् । षंज संगे । सजति । न्यषाङ्क्षीत् । कित रोगापनयने संश

ये च । गुप्त्यः ॥ गुपत्ति जुकितमान्य धत्तानशानमप्प स्वार्थसप्रत्ययो धातो

र्व्यर्थत्वम ॥ चिकित्सति । चिकित्सांचकार ॥ पत्लृ पतने ॥ पेततुः । पते

थ ॥ अपप्तत् ॥ क्रमु चलने ॥ फरा राज भ्राज भ्राश भ्लाश स्यमस्वन

जे अनुत्रसामित्य पूर्वं अपो वा ॥ त्रेमतुः । चक्रमतुः । अक्रमीत् । ड्व

मउद्गिरणे ॥ वमस्य पूर्वलोपो वेति केचित ॥ वेमतुः । ववमतुः । अवमी

त् । फरा गतौ ॥ फेरातुः । पफरातुः । अफारीत् ॥ स्वन शब्दे ॥ स्वेन

तुः ॥ सस्वनतुः ॥ स्वेमतुः ॥ शसु हिंसायां ॥ शशसतुः । शशास्व । १८

नक्रम्प्रमियमसाम् हस्वन्तेन्द्राता[illegible] श्वेदितां सेट्सोनधा[illegible] १२

श्रीराम
श्रीराम

गे२

सस्वर्त्ती। प्रस्वरिव। अस्वारीत्॥ अस्वारिष्टां॥ अस्वार्षीत्। अस्वार्ष्टां।
अस्वार्षुः॥ ७ धञ अवगमने॥ वेधति। वेधिता। २ह धींजन्मनिप्रादुर्भा
वेच॥ रो ॥ री नयति॥ अरजत। स्कं छ्रियत्ति शोषणयोः॥ चस्कं॥ व।
चस्के त्थ॥ स्कंधात्। सावनितेनितं पंचदिक्षि:॥ अस्कां। स्सीत्। अस्कंरत्।
त्दृप्र वन तत्रायोः॥ तरिथ। तेर ष्ुः॥ स्तत्तरं॥ तीर्यात्। इतियला म।
ग्रहादि नामिट् इकारो नत्तु रात्रे सो॥ वटध न स ६ नातांवा। तरीता।
तरिताये सेरितेन डेंधे॥ सिछा इश्व॥ अतारीत्॥ अनारि छाम्॥ इं
श ईशाने॥ अपिरं जं शास्वर्यजाम्॥ एषां नस्यतो पांपि॥ ई शाति॥ अ

ई ड उ

श्री राम
सि० चं० क०

अध्मात्। ध्मा शब्दाग्निसंयोगयोः॥ धमति। दध्मौ॥ ध्मायात्। ध्मेयात्। अध्मासीत्॥ ५

२३ अध्मासीत्। अशु। अशाम। शुशाव। अशूवः। अशूम। शुश्राव। शातने। शीयते। शाता। शेति। शता। शात। शासीत्। व

विशरीत्। गत्यवसादनेषु॥ सीदति। ससाद। सेदिथ। सेत्ता। सत्स्यति। अपासदत्। पाद्धोपादाने॥

निषीदति। अपाद। असदन्। पा पाने॥ पिबति। पपौ। पेयात्। अपात्। घ्रा गन्धोपादाने॥

जिघ्रति। घ्रायात्। घ्रेयात्। अघ्रासीत्। ष्ठा गतिनिवृत्तौ॥ तिष्ठति। निति

ष्ठाभावे नसपञ्च। ष्ठेयात्। अस्थात्। अधित्तौ। नन्दन्। म्नाभ्यासे

मनति। म्नायात्। म्नेयात्। अम्नासीत्॥ दा दाने॥ यच्छति। देयात्। अ

दात्॥ हृ कौटिल्ये॥ जह्वार॥ जह्वरतुः। सस्वार। पपौ। जहर्थ॥

ह्वर्यात्। अह्वार्षीत्। स्वृ शब्दोपतापयोः॥ स्वरति। सस्वार। सस्वरिथ

पिबादेशो न पास्ततो नेष्ट। गुरा। ६

रा: जाग्नि नः स्तानिका
नि गृहो का म वी बि ३

श्रीराम

आरुः॥ अ सर्तिव्यृच्छतीनां अपोऽनित्यमिदा आरीत्॥ अ र्यात्। मारिष्य
ति। सर्तिशास्त्यर्तिभ्यो ङेऽङ्। सरपधाद्ः॥ आरत्। आर्तेर्लूहादेरिति
केचित्। आर्षीत्॥ स गतौ॥ धावति। शीघ्रगतावयम्॥ अनेनश
रति॥ ससर्थ॥ ससृव॥ याचकेपि। पादृहि। सर्त्तारि उ भवति। ङोष
य धानार्थः तेन पे इति नदीर्घः॥ सिपात्॥ असरत्। सृ गतौ। सुस्रो
थ। सुसुव॥ सूपात्। शिसृ कु भ्योऽङे धातोः श्चाद्धि वङ् उङ्। सरपधाद्ः स्रवति
असुसुवत्॥ हु हु गतौ। हु हुविवाहु होष्पौ॥ अहु हु वत्॥ सू अवरो
णे। अ आहर्शानं प्रत्ययस्वाविषये॥ स्त्रोति। अ सूतः। असरवनि।

श्रीराम

[illegible] ॥
[illegible]
[illegible] ॥ वेतु [illegible] ॥ [illegible]
[illegible]
प थपति [illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible] ॥
[illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible] ॥
[illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible]
[illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible]

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीराम ८
सौम

परो:

श्र
नपि ॥ म्नातो साभगे ॥ म्ना इंताद्यातोः शप्ठे भवति ॥ जम्लौ ॥ म्नातो
ऽनपि ॥ धातो रातो लोपोऽनपि किडीति स्वरे इति च ॥ जम्लतुः ॥ ज
म्लिथ ॥ जम्लाथ ॥ संयोगादेरातः स्पपे वा हादेशे वा ॥ म्लायात्
त् ॥ म्लेयात् ॥ अम्लासिष्टां ॥ कै गै रै शब्दे ॥ जगौ ॥ हाहैरे ॥ अपि हधा
मागो हाद् पि भजि स्यो स्यामान् यकारो भवत्यासी यी हाहोपे ॥ गे
यात् ॥ अगासीत् ॥ ष्टै स्त्यै शब्दसंघातयोः ॥ स्त्यायति ॥ तस्त्या
स्त्यायात् ॥ स्त्येयात् ॥ अस्त्यासीत् ॥ दैप शोधने ॥ ददौ ॥ दायात्
॥ अदासीत् ॥ धेट पाने ॥ दधौ ॥ धेयात् ॥ अधासीत् ॥ सो लोपपदे

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीगणेशाय नमः॥

॥१४॥

ड्डुसहल्तु मरुघरिखा मनोपितस्येवा॥ रोधिता० रोछा० रोधिता० रोछा०
सेऽयमित्यके० रोधिता० अश्रिष्टात० ऽष्टहृहि० श्रीबां-चकार० ऽधोख०
श्रोजीत० मिरुसेवने० टिटो लोपो दीर्घश्च० हपरेहुस्य ओपः पूर्वस्य
चाल्तो दीर्घः० मेठा० अश्रिमृत० रु भस्मीकरतो० दैहिथ० इरंधं० अ
धाद्दीत० मरुसात० अरीधां० ऽपिव्या प्रौ० ऽध्वां-चकार० रुध्वीत०
तिविधिंवाधि विजि विधी तानेहि० ध्वीत० धिन्वि कृणवोः वस्य लोपो गु
णा नाम्यूप प्रत्ययपश्च ऽसिध्येषु० ऽपः० ऽप्रत्ययपस्य ऽप्रत्ययस्य च गु
णो न भवति चिति० धिनोति० श्री कौ वो लोपः० अस्य यो गपू वस्य पश्चके

अस्य यो गपू वस्य प्रत्ययो कारस्य लोपो वा॥ यमप्रोपरतः॥१॥

॥१४॥

जैमिनीय

जेता

जिगाय० जिग्यतुः० जिगयिथ० जिगेथ० जीयात० अजैषीत० अकथि ले

खते० चकर्थि च० रारे भक्त सदृ शं० दृशास्त जप्त घम शा स्व शान पदृप

स पां भक्त से परे भ्र रे रे भवत्यारे रा० फमाद्विां वा० कृष्ट० फष्ठ०ब

ढो:फ:से० धाता:अपो:फत्वंसेपरे० कृष्यति० कर्षति० अ क्रा क्षीत०

अक्राक्षीत० फबं भ शा स्य शातृ पदृ पां वा सि: हशा बां ता त्सफ० हां तात

सां ता तबां तात नामुपधाइ मिढ: लफ द्विवा द्विप र:नतु दृशे: सेरप

वाहृ० अफक्षत० सृ फृ गतौ० सर्पति० सप्रा० असपत० कृशा अा

क्रोने रेहवेच० क्रोशति क्रोष्टा० अक्रुक्षत० हम रिबधिम हिं सायं०

श्रीगणे
शायनमः

॥१२॥

छीप्यात० [illegible] पीत० कटे वर्षी वर्षीवोः० तावंतद्दताश्वसूजा० गटेवेहितां
सेदि सोजकोङ्किः० स्वक्षीत० जुवंलीत० जै वृत्ति० ता ताप्योर्यः० ॥ स्वुनपि
विषये उपलास्वयत्यन्० जुजुवंतुः० स्वुजौ छीत० गक्षद्दाता० स्वैवः० गु
कृधुपुविद्दि पत्तिपति प्य: स्वार्थस्त्राव: वृत्सवोऽनापत्रुवा० लधातुः०
पङ्गाद्दिपृस्वपौतः याः धातुसं तवः० पतः० बस्यात स्वाऽजपिसोपः०
गोपाप्यात० गुप्यात० गोपाविता० गोपिता० गोप्ता० स्वगोपायीत० स्वगो
पीत० स्वगोप्सीत० कृत्सात० स्वगोप्तां० हवं धृ पसंताव० तीपये० ततप०

॥१२॥

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

सि॰ कौ॰ १

विजिविध्य निट स्वरान ॥१॥ जेता ॥ अजिता ॥ अजैषीत ॥ हिन्वये ॥
॥ ये ॥ अवजिय कारिरपूर्व [illegible] रस्य हेधा ॥ ह्रीयात ॥ अह्रैषीत ॥ तु
पनुप हिंसायां ॥ प्रातुपतेः सु ॰ गौपयतेरि ॥ वृस्तु पाति गौ ॥ खोरा अ
स्वनीत ॰ सेननुः ॰ जेन सनसव ना मात्वं क्रिति प्रसेसया क्रुतिया ॰ सा या
तं ॰ सन्यातं ॰ चमभ्रईजे ॰ ष्ठिवन्ष्न मां चमांहिघीं ऽपि ॰ क्षि चामति ॰
ष्ठां ऽ ष्ठिं ॰ चमातिलवि चमीति ॰ ष्ठि वुनिरमनं ॰ नामधातु स्वच्छ
पां सत्वं ॰ ष्ठी वति ॰ ष्ठि वेः पूर्व स्यष्ठ स्य ष्ठो वा ॰ तिष्ठेव ॰ टिष्ठे व ॰ ष्ठो ष्ठि

श्रीगणेशाय नमः

॥११॥

इमान्कृद्दशै वे पदि संत्पलिविषु धौ गणे कु अंतानकमब कर्णती तथा॥
त ॥ पिंतिपिं चापिम यो खपिं स्वपिं लिपिं रुपिं त प्यतिद्यतीय
पिं ह्यरेता नी चेनश्च पिं पुपिं हिं पिं वृतीहि पां तान गणेशा तानहत्नपो
द्दश ॥१२॥ स्त्रहिं हिं दिस्क हिमादिं द्विहिं हृहि गश्रादिं सहिं स्वियतीलि — नयतीर्थ
दिं नृहिं तृहिं स्वियतिं चिंतड स्वपि वृतीहि हंतानद्दशपञ्च चालिष्ठ ॥१॥
पचिं पचिंचि विचिरि यिं रजिंपृ रुतीक्ली जिं सिचिं मचिं भजिं भंजि
मगोतीन ॥ त्यजिं यजिं युजिं रुजिं संजिं मजातीन भुजिं स्वजिं सजिं

॥११॥

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

त्रमिस्तु यद्धः प्रतिषेधवाचिनां ॥४॥ हिह्रिदुहि मिं हति रोहतो यहि नीहिस्तुष
ष्टोहहतिस्तथासिहिः ० इमेड लिंगे ष्ठाविहमु कं तंगायागतो भुगंताः प्र
पि मज्जकीर्त्तिता ॥५॥ हिसिंद्रिसंमवो मस्त्रिं स्य स्रिरिथिरं स्रिं सौराति
मंश्च मंथिश्रिं लिषिंचत्रां तानजिटपु ता ता गाः पठन्तिपाठेषु ह्रैय ने
तराज ॥६॥ संधिः सराधिर्युधि वधिसांधयः ऋधिर्हुधी रुधयति वृधय
ती व्यधिः ३ मेतु धाता इरा चानिषे मतास्ततः परांसि ध्यतिरेवनेतरे ॥
स्त्रिंपि विंश्य स्यतिज स्यती त्यिषिं विविंविल बिंतु स्यति हु स्य तीति विंसिं

हरि २

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीगणेशाय नमः

॥१॥

विप्यव॰ विविम॰ स्राजिम॰ धीपात॰ नैफस्वराद्नुगतातन॰ स्राघोष्यारोऽनु
शताद्दृकस्वराधातोः परस्य वसोहरिठन॰ स्वनिठस्वरानो भवतीतिइसवता
मिमांसुमेठः पूर्वइतितद्धिठः॰ स्वंइतम्॰ इतम्॰ तां चऊऽ॰ ऊ॰ औसिडीडि वर्ण
छ्यपत्रोऽ॰ क्रितावपि ॥१॥ गणास्यम् इतम् तां चरु स्तुवो न्द्रु जंतयोरीति
मन्योपरस्य स्तुथः॰ इति स्वरं तानिपुरोः समुच्चितास्तोहसातानपिसन्नि वो
धत ॥२॥ आयुक्तस्तु कानेष्वनिडेकइष्वतेध्वसिस्वसंतेषु वसिः प्रसारिणो॰ र
मिश्च मांतेष्वप्रैषु नेयमित्ततस्तु नीवो लभिरेव नेतरे ॥३॥ यमिरमांते
ष्वनिडेक इष्यते ॥ रमिर्दिवाहावपिवप्तनेमनिः॰ नमिस्त्वतु औ हानिरेवपं

॥१०॥

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

अंच्यात॰ आशिश्रि आपन्॰ आंहुर्जन्वालिरे॰ आनांर॰ अबीत॰ हुबीकोदिस्ये॰ बो
चिक्लेत्॰ हुधुति॰ जहि॰ वजगतो॰ वरा जे॰ शास्त्रवाहिगारता भूतीकारयांने
त्यक्तुर्यरेनो वो॰ वयजतुः॰ अवाजीत॰ अवजीत॰ वजगतौ॰ वादिव्रज्योः सोमि
संक्लिदुः॰ अवाजीत॰ अजगतो हपेतो च॰ अजेरच चुर्थुवी वलादौवा॰ वि
वाय॰ लुधातोः॰ विपर्यास्य नोधी तोस्यवर्ण पो दिवुवो स्वरे परे॰ अनेक स्व
रस्या संयोगपूर्वस्य तुष्णो॰ ऽवर्णांते हृश्योरेवापि॰ असंयोगपूर्वस्य विधि
क्लियतुः॰ चिक्यतुः॰ चिक्युः॰ येरच्यपः॰ स्वरान्नादित्यतप्यतो होति सावित्रः
चयोबेट॰ चिचयिथ॰ चिजेथ॰ आजिथ॰ विव्यधुः॰ चिव्य॰ चिचाय॰ चि चय॰

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीगणे
शायनमः

॥६॥ ऐयै ऐ० ऐन्द्र ते० कुमारादि प्रत्ययपाठानन्तरं लक्ष्यपरः० कात्सन्त्रा सह्य प्रपन्नरु मा
माघ मेक स्व रे श्योरा वा हो परे श्रामप्रत्ययो भवति स च [illegible] प्रपरः प्रयोग
तं [illegible] विरहरिप्रजागः ऽ भां भा० रु० कृ र्ध स्य स्रीकारस्याकारः० धातो [illegible]
ना मय नास्याद्भूतस्य च धातोस्त्राति च द्विः० ऽ र्को चकार० ऽ र्को चकतुः० ऽ
र्को चकृथ० ऽ र्को माम० ऽ र्को मा सतुः० ऽ र्को वभूव० ऽ र्को वभूवतु० ऽ र्को वभू
वुः० ऽ याते० ऐहीते० लिङ्कुर्यात० जातां इति० लिलिङ० इचिपाललेऽ [illegible]
तो० श्रोयति० श्रमवर्ती स्वरे पूर्वस्य वर्णा वर्णा पौरिको० ऽ ओख० ऽ खतुः० ऽ
खुः० ऽ ओलिख० श्रो खीते० अनुगति पु गुणोः० श्रानन्द० श्राच्यात० कृ णा मां० ॥६॥

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

अकारस्य एकः समधपस्य च एकारः पितरा ऽऽहो सेदिनमिनि च ॰ रेदतुः ॰ रेदिय ॰ ला
ई अश्वतेषाघे ॰ प्रीतानेदिय अर्त्विजौपाचकैर्य ॰ आभो लाहो ॰ ज्ञातानाम ॰
अरलोनेः अकारादेः संयोगांताकारादेश्च पूर्वस्य नुं भवति लाहो ॰ आनर्द ॰ आ
र्हीन ॰ अत्तसा तत्य गमने ॰ आतिथ ॰ व्याद्दमद्दतो ॰ अरया हीत ॰ आतिभाहियन्नी
ने ॰ आनजा ॰ अनंर ॰ पुनाहि समधीो ॰ ननंह ॰ नदिम्बा ल्हा इनोहीन्नी च ॰ अचं
हीन ॰ दिम सि परिदेयनो ॰ निविम्य नह ॰ गृंधस्य धो ॰ गृगंच ॰ अगंधीन ॰ हारवर
मेरवर्य ॰ इन्नति ॰ स्वरादेः ॰ स्वरादेर्धातो द्वितीयाऽऽ भवति द्विजाहो ॰ अड्ड ॰ =

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीगणेश
प्रजेनः
॥८॥

ग्रयाहीत ॥७॥

मियतोग्रटि टोघातोः पेपरे [illegible] इु: स्यात्सौ॰ ग्रसैत्सीत॰ मसात॰ मस्माद्
तरस्वसर्जीवी मसे॰ ग्रसेधं॰ ग्रसेत्सु:॰ लिटि स्यैर्पीहि सावांच॰ ग्रितउपधा
या:॰ धातोउपधापातो [illegible] इु त्रिगाति॰ चयाद॰ ताकुतमावालिता न॰ वावाद॰
रास्ये॰ पसेहितिन॰ ग्रतोहसा दर्श्व घोवी [illegible] इु: सेहिसौ॰ गइ [illegible] यावावि॰
प्राहिस्याक्वि नितान्वै [illegible] रोः॰ गइनदपरपरपत ग्रपिहाधामाउ॰ मेड
स्यति हिवियातियाति द्राति स्याति वपति वहाति ग्रास्यति चिनोति देग्धि॰ ग्र
प्रगाकयाद गादे॰ ग्राघा ध्यौ होवा॰ पुरा गृहीत॰ ग्रगाहीत॰ ग्रगाहीत॰ र
विलेयते॰ सोयः प चां कि स्ये चा स्म॰ प चा ही नौ छ ना ह ग्रो ही नौ प र्व स्म ले वे ॥ ८ ॥

षकारागाकारौ भवतः॰ बायला त्यानिमित्ते सादित॰ सिषेधाति॰ गात्व र्यस्य से
धते नैसः॰ गांपिसेधाति॰ मरु हित्व प्यव धामे ऽपिवः॰ प्यषेधेत॰ सि
षिषे ध॰ प्यषेधीत॰ सिध साहि माग ज्ये च॰ ऽहितो धा॰ जुहितो धा
तोः परस्य यसादेर न्वपी मुः॰ स्वरति सूति सूयति धू जर धन ष्यात स्य
इप इत् मुह स्नुह स्निहां च॰ स्वरति सूति सूयति धूञो [illegible] णसादेः णा
रेवित्यपि॰ तन्व षुंः॰ मः भाता हातोः परपो सकार षकारयो र्धे
कारो भवति॰ इधाते॰ मं॰ मः वेजया॰ सिषेधिष॰ सिषे ढ॰ सेधिता॰ से
ढ॰ सेधिष्यति॰ सेत्स्यति॰ असेधीत॰ अनिष्ठोता भिवतः॰ प्यवतोना

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्री राम॥

॥७॥

षकारादितौ ष्वष्क० अच्यो तति० मभ्रलिलोऽले० मभ्राति० मासंये गारणादिशक
तं० मूमंच० ममंचतुः० मच्यात० म्रंमच्यात० कम्पिकुम्पिलुम्पि मीपाहिं सासं०कु
ग्लनयोः० इदितो नुम्० कुहितो धातो नुम्० कुंपति० कुहिपत्युः० एवं स्ववर्दे
गहिफारयोऽस्मुत्यं भवति हस्वथर्गं चतुर्थः० चुकुंच० इदितो नल्लोपो न० कुं
च्यात० कुंचिता० कुंचिष्यति० भ्रकुंचीत० षिधगत्याम्० प्रीदिश्चात्स्मः०
धात्याघोः षकारस्यापार्द्धो सकारनकारौ भवतः० सेधति० प्राहिश्चतथ्या
तौ सुनमार० प्राहिः परेणा स्यादीनां नमादीनां च धातूनां सकारनकारयो

॥७॥

संज्ञाने॰ ऽपधायाः लघोः॰ धातोरुपधाया लघोरिको गुणः॰ चेतति॰ चेतेत॰
अचेतत॰ पूर्वस्य हस्वादिः शेषः॰ पूर्वस्यादिर्हलः शिष्यऽन्ये हलो लुप्यन्ते॰ चि
चेत॰ चिचेतिथ॰ सेः॰ सिराधातुः परयोः द्विपसिपो रीटः॰ ऽट ऽशि॰ इटः परस्य
सेरीपो॰ ईटि॰ अचेतीत॰ अचेतिष्टाम॰ स्वादिदः॰ सेरातोदिदश्च परस्या न
उस भवति॰ अचेतिषुः॰ च्युतिर आसेचने॰ च्योतति॰ च्योतेत॰ च्योततु॰ अ
च्योतत॰ चुच्योत॰ इरितो वा॰ इरितो धातोर्वाऽङ् प्रत्ययो भवति परस्मैपदेः॰
अच्युतत॰ अच्योतीत्॰ श्च्युतिर क्षरणे॰ च्युतिर क्षरणे॰ श्च्योतति॰ नश्च सा
तवधाः पूर्वस्य शासास्यादः श्नयाः शिष्यन्ते नश्च सा॰ चुश्च्योत॰ अश्च्योतीत॰

श्रीगणेशा
यनमः॥
॥६॥

भविषीष्ठाः० भविषीयास्थाम० भविषीध्वं० भविषीय० भविषीय० भवि
षीवहि० भविषीमहि० भविता० भवितारौ० भवितारः० भवितासे० भवि
तासाथे० भविताध्वे० भविताहे० भवितास्वहे० भवितास्महे० भविष्य
ते० भविष्येते० भविष्यन्ते० अभविष्यत० अभविष्येतां० अभविष्यंत०
अभाविष्ठ० अभविष्यातां० आतोऽनोऽद्‌न्तः० आतोऽतोऽभूद्यत्स्वका
राद्‌तरस्य नः० अभविषत० अभविष्ठाः० अभविषाथां० ध्वेच सेर्लोपः० अ
भविढ्वं० अभविध्वं० अभाविषि० अभविष्वहि० अभविष्महि० चितौ ॥६॥

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

संज्ञाने० ऽपधाया: लघो:० धातोरुपधाया लघोरिको गुण: स्यात्:० चेतति० चेतेत०
अचेतत० पूर्वस्य हलादि: शेष: पूर्वस्यादिर्हल: शिष्यते ऽन्ये हलो लुप्यन्ते० चि
चेत० चिचेतिथ० से:० सिराधातु परयो: द्विपसिपो रीट० ऽस्ति० इट: परस्य
सेर्लोपो० ईटि० अचेतीत० अचेतिष्टाम्० स्यादिट:० सेरा तौसिद्धश्च परस्यान
उस भवति० अचेतिषु:० च्युतिर् आसेचने० च्योतति० च्योतेत० च्योततु० अ
च्योतत० चुच्योत० इरितो वा० इरितो धातोर्ङ् प्रत्ययो भवति परस्मैपदे०
अच्युतत० अच्योतीत्० श्च्युतिर् क्षरणे० च्युतिर् क्षरणे० श्च्योतति० शर्पूर्वा
खय: पूर्वस्य शेषा खय: शिष्यन्ते अन्ये हलो लुप्यन्ते० चुश्च्योत० अश्च्योतीत०

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

१ श्रीगणेशाय नमः॥

॥६॥

भविषीष्ठाः० भविषीयास्थाम० भविषीध्वं० भविषीय० भविषीवहि० भवि
षीमहि० भविषीमहि० भविता० भवितारौ० भवितारः० भवितासे० भवि
तासाथे० भविताध्वे० भविताहे० भवितास्वहे० भवितास्महे० भविष्य
ते० भविष्येते० भविष्यन्ते० अभविष्यत० अभविष्येतां० अभविष्यंत०
अभविष्ठः० अभविष्येथां० अत्रातोऽनोऽन्तः० अत्रातोऽतोऽम् दु यत्स्वका
राद्दुतरस्य नं० अभविषत्त० अभविष्ठाः० अभविष्याथां० ध्वे च से लोपः० अ
भविध्वं० अभविध्वं० अभविषि० अभविष्यावहि० अभविष्यामहि० चिती ॥६॥

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

भवेत॰ भवेयातां॰ भवेरन्॰ भवेथाः॰ भवेयाथां भवेध्वं॰ भवेय॰ भवेवहि॰ भ
वेमहि॰ भवतां॰ भवेतां॰ भवंतां॰ भवस्व॰ भवेथां॰ भवध्वं॰ भवै॰ भवा
वहै॰ भवामहै॰ अभवत॰ अभवेतां॰ अभवंत॰ अभवथाः॰ अभवेथां॰
अभवध्वं॰ अभवे॰ अभवावहि॰ अभवामहि॰ बभूवे॰ बभूवाते॰ बभूवि
रे॰ बभूविषे॰ बभूवाथे॰ नामिनो गुणोऽधोः॰ नाम्यंतानां धातोः परेषी
ध्वं लुङ्लिटां धस्य ढः॰ सेटो ह्वा वा ढं॰ बभूविढ्वे॰ बभूविध्वे॰ बभूवे॰ ब
भूविवहे॰ बभूविमहे॰ भविषीष्ट॰ भविषीयास्तां॰ भविषीरन्॰ भ

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीगणे॰

श्रीराम॥

॥५५॥

वेपरेऽपि रधास्या इत भू पिबति भ्वः परस्वसे लोपः॰ श्या ह्वा सा ध्रा घेटा

धा॰ भ जघ्रिस लोवेऽपि दृ॰ लुकि गम रोता न॰ ग्र भूतं॰ ग्र भू तां॰ भूवः सि

नो वे ह्वे रे कुक्॰ ग्र भूवन॰ ग्र भूः॰ ग्र भूतं॰ ग्र भूत॰ ग्र भूवं॰ ग्र भूव॰

ग्र भूम॰ मा ङि॰सि रेव॰ स्या सकि ते द्विवादि र्वा॰ मा ऽद॰ मा ऽ॰ वो ऽ ऽ टो

लो वः॰ मा भूः॰ वा न भूतं॰ मा भूतां॰ मा भूवन॰ मा स्म भूतं॰ मा स्म

भवतु॰ भू प्रा ह्रा वा त्वा न॰ भवति॰ श्रा द्रा स्र॰ भतः परस्या तं श्रा व

स्यात ऽ भवति॰ भवेते॰ भवनो॰ भवले॰ भवेत्थे॰ भवधे॰ भवे॰ भवा

॥५५॥

पपुत्वपो भवति० त्रिवाचकाद्द्गात्परतः० एकांसंज्ञा लट्० भविष्य
ति० भविष्यतः० भविष्यन्ति० भविष्यसि० भविष्यथः भविष्यथ०
भविष्यामि० भविष्याव० भविष्याम० स्यवविन्दू पाति-क भकृत
द्विवचनेस्यतो हस्वः स्वस्य पपुत्वपो भवति द्विवाद्विपरः० एकांसंज्ञा
लङ्० पादस्तुग क्षि: लुडस्य चा भविष्यत दातुर्मिन्द्रो मा भविष्यत०
अभविष्यता० अभविष्यन्० अभविष्यः० अभविष्यतं० अभविष्यत०
अभविष्यं० अभविष्याव० अभविष्याम० भू तौ सि० धातो भूं तम
वेकासे ति: पुत्वपो भवति द्विवाद्विपरः० एकांसंसा लङ्० हवे०

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi

श्रीसा०प० १
॥८॥

धातोराशिषि यादादयः० एषां संज्ञा लिङ्० आशीर्यादादेः परस्मैपदं० भूयात० भूयास्तां० भूया
सुः० भूयाः भूयास्तं० भूयास्त० भूयासं० भूयास्व० भूयास्म० सखी मान भूयात० स्व
स्तने० ता० तारौ० तारस० तासि० तास्थस० तास्थ० तास्मि० तास्वस० तास्मस० ता० ता
रौ० तारस० तासे० तासाथे० ताध्वे० ताहे० तास्वहे० स्यो भाविन्यर्थे ताद्यः० ए
षां संज्ञा लुट्० लिस तासी स्यपामिट्० धातोः परे षां लिस तासी स्यपामिडा
गमश्चात्० भविता० भवितारौ० भवितारः० भवितासि० भवितास्थः०
भवितास्थ० भवितास्मि० भवितास्वः भवितास्मः० स्यो भविता तङ्प
भारः० कुमारस्य० स्यादेः भविष्यति स्यपद० धातोर्भविष्यति काले स्य ॥८॥

CC-0. Digitized by eGangotri. Kamalakar Mishra Collection, Varanasi.

पूर्वसंयोगाद्धोत्रो ह्रीधीस्वकृस्वः स्यातं० भकं० अवयवा० पूर्वसंयोगाद्धे
नां भक्षपा० नां जलाश्वपाश्वस्पृः० भक्त धध भा० नां जडहृगवा० त्वक छ
ष्या० नां० यवता कृपा० मुत्रावृक० मुत्रोवृ गागा मोतातो ही स्वरे० पभूव०
पभूवनुः पभूपुः० -का ह्रौ ति ईः० कस भ... श्वस्तु हस्वे तेभ्वः परस्य
धसादेशादेशिद नभवत्ये० यस्मात भवतीतिनिपमाद्विं० ... पभू
यिष्य० पभूवनुः पभूव० पभूविथ० प मुनिम ॥ वलिथं लवणं व बभूवः ॥
७ग्रखिबि॥० पात ॥ पाला० पापुणि पास॥ पा सं ॥ पास्त० पासे ॥ पास पास्तः
सीव ॥ सीपास्ता ॥ सीरम ॥ सीवस ॥ सीपाहं सी थं सीव ॥ सीवहि सिमहि

श्री राम ॥२॥

ह्यस्तन्या एषां संज्ञा लङ्० ह्रिसिमीनामिकारो ख्यार्तार्थ्यः० दिवादावट्० धातो
र्दिवादिपरे अडागमः० अभवत० अभवतां० अभवन्० अभवः० अभवतं० अभ
वत० अभवं० अभवाव० अभवाम० ह्यो भवतात् त्यस्तुगंः० परोक्षे० णा
प० अतुस० उस० थप० अथुस० अ० णप० व० म० ए० आते० इरे० से० आ
थे० ध्वे० ए० वहे० महे० धातोः परोक्षोऽतो तेषां लोकाः द्विपः० एषां संज्ञा
लिट्० द्वित्व० ऽतो विरामा द्वितीयो गो धातो द्विर्वचनं० सत्वरा द्वितीयः०
अनेकस्वरस्य धातोः स्वरूपे आद्यवयवोऽद्विरुक्तो द्विर्भवति० णादिः
कितो० अभ्यासादौ० पूर्वस्याकारस्य अकारस्य च औकारो णादौ० कृत्य०

॥२॥

तां॰ अंतु॰ हि॰ तं॰ त॰ आनिप॰ आवप॰ आमप॰ तां॰ आतां॰ अतां॰ स्व॰ आथां॰ ध्वं॰
इप॰ आवहैप॰ आमहैप॰ अप्राप्तप्राप्तिर्लभमाशीः॰ पारस्मैपदं परिशेषात् नंवा॰ प्रेरणां
प्रवर्तनं॰ तत्रतु वाद्यः॰ एषां सं तालोट॰ तुल्यास्तातङ॰ आशिषि वा॰ भवतु॰
भवतात॰ भवतां॰ भवंतु॰ अतः॰ अतः परस्मैहेर्लोपः॰ भव॰ भवतात॰ भवतं॰
भवत॰ भवानि॰ भवाव॰ भवाम॰ अधुना यो घतो भवसो प्य॰ आङुत्तमा
न भवतु॰ भवान॰ अनकुतमेऽतिते॰ हिप॰ तां॰ अन॰ सिप॰ तं॰ त॰ आमि
प॰ व॰ म॰ तन॰ आतां॰ अंतां॰ थास॰ अथां॰ ध्वं॰ इ॰ वहि॰ महि॰ अतिता
पारा-नेर्याद्ध्याहर्यीक्रयापदा॰ गभिन्वाः प्रथमपुरुषमध्यं इति वसेः सफलः
लोऽघतनः॰ ना ह्यघेतनोयस्मिन्नुतीते काले तत्रोङि वाद्यः॰ —/—/—

श्री राम १

॥२॥

श्रीराम

येन विधिस्तदंतस्य० के विशेषणस्य तदंतस्य लक्षणात् ... प्रापितवर्त पुंतीति परि... भावानारंभ्यते ० ... पारी ... प्या: ० निमित्त ... वाशो ... स्य तत्र ... कार्यं ... पर्धः ० १॥ विधिसंभावनयो ... मा ... यादादन: प्रत्ययाद्यु: ० ॥५॥

भवेत् ० भवसि ० भवथ: ० भवथ ० भेयाः ० ... परतो ऽत ... त्वा ० भ
वामि ० भवाव: भवाम: ० त्वं भवसि ० अहं भवामि ० ... गपत ... पर: ०
भवेत्वं च भवथ: ० त्वं च अहं च भवाव: ० विधिसंभावनयो: ० यात ० यातं
युस ० यास ० यातं ० यात ० यां ० ... ० याम ० ईत ० ईयातां ० ईरन् ० ईथास ० ईया
थां ० ईध्वं ० ईय ० ईवहि ० ईमहि ० विधि ... परस्मै ० ... भाजन्त ... त्य
... ० तत्रपाद ... भवति ० ... ० यां ० ... तः परो या ...
तं ० भवेतं ० भवेतां ० ... अतः परस्य ... भवेयु: ० भवे: ० भवेतं ०
भवेत ० यामिय ० अतः परो या ... भवति ० भवेयं ० भवेम ० ...
... भवेत ० भवेद ... ० तुव ० —

यादीतं ० ... तो वेदे ॥६॥ ... भवेव ० ॥२॥

॥२॥